

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.
Segéd-szerkesztő: Fedák István.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Készíratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Felhívás.

Több oldalról azt a hirt kaptuk, hogy a *buzavetéseknben a rozsdá* az utóbbi napokban nagymértékben föllépett. Mivel ez a körülmény az ország közvéleményét, de különösen lapunk olvasóközönségét első sorban érdekli, azzal a kéréssel fordulunk lapunk olvasóihoz, hogy a rozsdá esetleges föllépéséről és pusztításáról lapunkat egy levelező-lapon mielőbb értesíteni sziveskedjenek.

Szerk.

Olesó szuperfoszfát-mütrágya közvetítés.

Az OMGE. szuperfoszfát-mütrágya közvetítő központi irodája, 48 fillérért közvetíti az ásványi szuperfoszfát kilogrammperczentjét a megrendelő állomására. Moson-, Nyitra-, Trencsén-, Bars-, Hont-, Zolyom-, Turócz-, Arva- és Liptómegegyékbe azonban június hó 19-étől számítva 47 fillérért. Egy hónapon belül fizetés esetén 3% engedménnyel, 6 hónap kamatmentesen, azon túl 6% kamatfizetéssel. Megrendelések csak teljes vagonrakományokban fogadhatók el és a fenti irodához (Budapest, Köztelek-utca 8. sz.) intézendők, mely kívánatra a részletes szállítási feltételeket is közli.

Felhívás a komlótermesztőkhöz.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a f. évben is díjtalanul közvetíti a hazai komló értékesítést, saázi bizományosa útján, a múlt évihez hasonló feltételek és módozatok mellett. A prospektust és komlószállítási szabályzatot az érdekelt törvényhatóságok, gazdasági egyesületek, községek és nagyobb termesztoőknek az egyesület már megküldötte. Kivánatra részlete-sebb felvilágosítást ad az OMGE. igazgatósága, IX. Köztelek-u. 8. sz.

Nemzetközi mütrágyaszórógép bemutatása.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a m. kir. földmívelési miniszter ut támogatásával és a kir. József-müegyetem gépkísérleti állomásának közreműködésével

1. évi augusztus hó 28., 29. és 30. nap-jain a gödöllői korona-uradalomban mütrágyaszórógép-bemutatót rendez.

A bemutatáson résztvenni óhajtok gépeiket az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál kell hogy bejelentsek, mely kívánatra a bemutatás tervezetét megküldi és az egyébként szükséges felvilágosításokat megadja.

A bejelentési határidő július hó 15-ike. A bejelentett gépek már augusztus hó 1-re a József-müegyetem gépkísérleti állomásához be-küldendők, hol azok anyaguk és szerkezetükre előzetesen megvizsgálatnak.

A rendező-bizottság.

1903. évi június havában befizetett alapítványi kamatok és tagsági évdíjak.

Alapítványi kamatot fizettek:

Atzél Lajos báró 21. Degenfeld Imre gróf 40, Degenfeld Lajos gróf 21, Hevesmegyei gazd. egyt. 20, Szechenyi Kálmán gróf 105 koronát.

Tagsági évdíjba fizettek:

2 koronát: Weiler Rezső.
10 koronát: Balla Kálmán, Benczur Elek, özvegy Friedmanné, Hanschke Károly, Hirsch Miksa, Hochreiter Dezső, Hreblay Emil, Károly Rezső, Stark Zsigmond, Szahlander Gyula, Szemes Árpád, Zalka Zsigmond.

20 koronát: Balázsovich István, Baiersdorf és Biach Bartsch János, Berger Károly Lajos, Bereczky Sándor, Bibó György, Bikfalvy Albert, Bojsza Sándor, Braun Sándor, Bródy Zsigmond, ifj. Buda Géza, Buday Barna, Csiky Jenő, Csomor Miklós, Deutsch Sándor, Eber Antal dr., Fekete Pál, Festetics Imre gróf, Fried Aurél és fiai, ifj. Frey Gusztáv, Fröhlich Frigyes, Gara Miklós, Gottfried Ludwig, ifj. Gröber József, Gulácsy Dezső, Gyulassy Imre, Hajdusámonsi olvasó-egylet, Handlery Gusztáv, Herzfelder Pál, Hencz Gyula, Hirschenhauser Illés, Hirschfeld Béla, Inkey Antal, Jakabfy Sándor,

Jakabfy Jenő, Jánosházy László, Jaitka Ferencz, Katsche Árpád, Kaufmann Ignác, Kazik István, Kállay András, Károlyi János, Kelemen István, Klár Gusztáv, Klein Sándor, Kenderessy Ferencz, Kézdivásárhelyi és vid. gazd. egyt., Kiss Abel, Kohlmann Gyula, Kohn Gábor, Konold Frigyes, Kossutány T. dr., Kőbányai Casino, Kronstein Sándor, Kúzdényi Szilárd, Landesz József, Lengyel Béla, Leopold Zsigmond, Liptómegeyi gazd. egyt., Madarász Géza, Mandel Mór, Mayer Jakab, Mayer Pál, Madarassy Gyula, Major Győző, Málnassy Ferencz, Mego Akos, Mesmer Károly, Minárovits Pál, Moesári Odón, Molnár Béla, Molnár Endre, Molnár István, Nagy Árpád, Nagel és Weinberger, Nagy Aladár, Nádaszy Emil, Ozmits Géza, Pál Miklós, Peregi Mihály, Pfahnl János, Piacsek István, Piuhsich Frigyes dr., Pongrácz Jenő gróf, Poroszkay B. Raecsek János, Radó Pál, Rácz István dr., Rácz Sándor, Réthy Béla, Rothnagel János, Rudnay Béla, Schön M. B., Schwartz Béla, Schlesinger Samu, Simon Róbert, Somogyi Miklós, Somogyi Ágost, L. Sparker Ferencz, Springer báró urad., Steiner Frigyes, Steinhauer Sándor, Strém Dénes, Strausz József, Szamek Adolf, Szávost Emil, Szelényi Miklós, Széll László dr., Szily Tamás, Szilágyimegyei gazd. egyt., Szóó Lajos, Szolnok-Dobokamegyei gazd. egyt., Sztáray Sándor gróf, Szuhányi Odón, Tauber Ottó, Teleky László gróf gazd. hiv. N.-Nyires, Tóth János, Ursziny Arnold, Ursziny János, Vantós Gyula, Vaskó József, Várady Géza, Vásárhelyi Ernő, Verner Gusztáv, Vighart Ernő, Vörös Sándor, Widder Mór, Wodiáner Albert báró komjáthi uradalma, Wilczek Frigyes gróf, Zorád István.

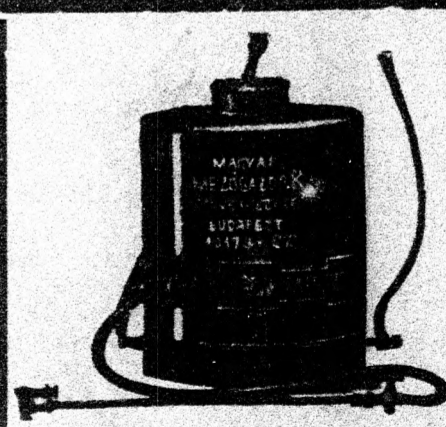
30 koronát: Sporzon Pál, Székács Elemér, Taube József.

40 koronát: Fidy Lajos, Lepényi Pál, Mérey Lajos, Nikolits Géza, Okolicsányi Gáspár, Patzenhofer Rezső, Péchy Elek, Szander Ferencz, Váczenti Károly, Ujhelyi Jakab.

60 koronát: Almaj Olivér, Szendrői Török Gyula, Hámos László 60 K. 43 fillér.

Vámpolitikai bizonytalanság.

Alig hogy az új Khuen Héderváry-kormány megalakult, hogy a mindnyájunk által annyira óhajtott parlamenti béke megalkotásával a törvényhozás normális és hasznos működését helyreállítsa és a sürgős gazdasági törvényjavaslatokat idejében letárgyalja, előtérbe lépett a Széll-féle u. n. garanciális törvénynek: az 1899. XXX. t.-cikknek sorsa. Ez a törvény u. i. egyoldalulag rendezi Ausztriával szemben vám- és kereskedelmi viszonyainkat

Ajánljuk! a 11 éven keresztül forgalomba hozott francia «Eclair» permetezőkhelyett a saját cégünk és védjegyünk alatt idehaza gyártott permetezőinket szavatolás mellett.

Továbbá la rézgálicot, sublimált kénport, Dr. Aschenbrandt bordói és rézkénport, fehér hosszuszálú raffiaháncsot, 3-szor sodrott juttafonalat, venyigemetszőollókat, szőlő- és faajtó késeket, gummiszalagot, furott és hasított parafadugót és szőlőkarókat a legolcsóbb árakon. Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

olyképpen, hogy a viszonzóság alapján az 1902. év végéig fõntartja a vám- és kereskedelmi szövetség jogi állapotát azzal a rendelkezéssel, hogy amennyiben az 1902. év végéig az 1867. XII. t. cz. 61 §-a értelmében a vám- és kereskedelmi szövetség Ausztriával létre nem jönne, vagy az új autonóm vámtarifa a külfölddel kötendõ kereskedelmi szerzõdés tárgyalásait megelõzõleg megalkotva nem volna, akkor ez Ausztria részérõl a viszonzóság megsértését képezi s reánk a gazdasági ügyeink önálló rendelkezésérõl való gondoskodás kötelessége háramlik.

Külföldi kereskedelmi szerzõdéseink a f. évben lejárnak, sõt az Olaszországgal fennálló kereskedelmi szerzõdésünket Széll volt miniszterelnök föl is mondotta, kiváltképpen abból az indokból, hogy a borvámklauzula érvénye megszüntetése, mert ennek elõnyét 1904. évtõl kezdõdõleg Franciaország is vindikálja magának. Ott állunk tehát, hogy a külföldi kereskedelmi szerzõdésekre vonatkozó tárgyalások immár sürgõsen megkezdendõk lennének és se vám- és kereskedelmi szövetségünk önmaga Ausztriával, melynek alapvetõ közös vámtarifa jogi állapotának megjelölõ szerzõdésekre nézve tárgyalni lehetne; se különösen új autonóm vámtarifánk nincs, melynek alapján a szerzõdés megújítására vonatkozó tárgyalásokat megkezdni szabadna. A törvényben elõirt határidõig, vagyis a múlt év végéig úgy a vám- és kereskedelmi szövetség létrejövételét, valamint az új vámtarifa megalkotását az osztrák parlamenti viszonyok megakadályozták, a mennyiben a kormányzás ott az alaptörvények 14 §-a alapján császári rendeletekkel, tehát nem alkotmányos módon történt, a vám- és kereskedelmi szövetség az 1867. évi XII. törvényezik

követelménye alapján megköthetõ nem volt, valamint az autonóm vámtarifát sem sikerült a törvényhozás útján megalkotni. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége ezt elõre látva, még múlt évi szeptember hóban megtartott nagygyûlésének határozatából kifolyólag a f. év januárjában az összkormányhoz intézett emlékiratában vámügyeink állandó rendezését is megsûrgette.

És mily csalódás! A magyar képviselõházban azóta folyó obstrukció következtében, a gazdasági ügyek rendezésére vonatkozó ezen törvényeknek megalkotását most a magyar viszonyok akadályozzák meg éppen akkor, a midõn ezekre a törvényekre nézve a két állam kormányai már teljesen megegyezvén, kilátás volt arra, hogy azok Ausztriában is alkotmányos uton megalkothatók lesznek.

De nem lehet hivatásunk az áldatlan parlamenti viszonyok fölött elmélkedni, bármily keserves kilátásokat nyújtának is azok gazdasági viszonyaink alakulására nézve, nekünk az utat és módot kell keresnünk, miképpen lehet a zavaros helyzetbõl kibontakozást találni.

Megnyugtatósunkra szolgálhat, hogy az új miniszterelnök már beköszöntõ programbeszédjében rámutatott a gazdasági törvények sürgõs megalkotásának szükségére. Igaz, hogy akkor tett kijelentése általános fölzúdulást okozott, mert azt lehetett abból kimagyarázni, mintha a miniszterelnöknek szándéka lenne az 1899. XXX. t. cz. hatályon kívül helyezésével az új vámtarifa nélkül is megkezdni a tárgyalásokat, illetve megkötni a külföldi kereskedelmi szerzõdéseket. Ez a föltevés szerencsére nem bizonyult igazoltnak, mert a miniszterelnök nyíltan kijelentette utóbb, hogy az 1899. XXX. t. czikket továbbra is respektálja. Mivel

azonban éppen Olaszországgal szemben fölmondott kereskedelmi szerzõdésünkre vonatkozólag a tárgyalások elõkészítése rövidesen szükségessé válhatik, annak idején fölhatalmazást szándékozik kérni a törvényhozástól, hogy ezen tárgyalások elõkészítését az új vámtarifa törvénybe iktatása nélkül is eszközölhesse. Amennyiben ezek az elõkészítõ tárgyalások a két kormány által már elfogadott új vámtarifatervezetek alapján, az érdekelt köröknek nyilvánított óhajai figyelembevételével s kötelezettség nélkül történnének, politikailag sem lehet ellene kifogást tenni, még kevésbé gazdaságilag. Ez azonban a kérdést meg nem oldja és a bizonytalanságot a vámpolitikában meg nem szünteti. Ide radikális és határozott intézkedés kell, amelyet nézetünk szerint éppen az idézett 1899. XXX. t. cz. tesz lehetővé.

Az idézett 1899. XXX. t. cz. szerint u. i. Ausztria a viszonzóságot máris megsértette, mert az 1867. évi XII. t. cikknek megfelelõleg a vám- és kereskedelmi szövetséget vele megkötni nem lehetett, s mert az 1899. XXX. törvényezik értelmében a külföldi vám- és kereskedelmi szerzõdésekre vonatkozó tárgyalások immár szükséges tárgyalások elõtt az új autonóm vámtarifát sem lehetett vele törvényhozási uton megoldani. Elõálló tehát most már a törvény azon rendelkezése végrehajtásának szüksége, mely az 5. §-ban foglaltatik s mely a viszonzóság megsértése esetén gazdasági viszonyaink önálló rendezésérõl való gondoskodást teszi a kormány kötelességévé. Így állván a dolog, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének már említett emlékirata álláspontjára kell helyezkednünk, hogy t. i. mivel Ausztriával a vám-szövetség rövidesen létre nem hozható s mivel új közös vámtarifánk meg nem

➤ TÁRCZA. ➤

Hannoveri kiállítás.

Irta: Forster Géza.

A „Deutsche Landwirtschafts Gesellschaft” ez évi vándorkiállítását Hannover városában a város mellett elterülõ szántóföldeken tartotta meg, amely területet a várossal villamos vasúti összeköttetésbe hozták. Maga a kiállítás szokás szerint csak a sátrak tömkelegébõl, a tömördek zászlóból s a feltünõnél feltünõbb reklámtáblákból nyerte külsõ díszét, mert sem parkirozás, sem természetes környezet annak külsõ díszét nem adott.

A kiállítás június hó 18-tól 23-ig tartott, amely idõ alatt úgy a német gazdák, mint a nõk ezrei vándoroltak oda, hogy a kiállítás tanulságaiból õsmereteket merítsenek és azokat hasznosíthassák. A kiállítás nagyjában véve három részbõl állott, ugymint: állatkiállítás, gépkiallítás és mezõgazdasági terményekbõl.

Az állatkiállításra be volt jelentve: 500 darab ló, 891 darab szarvasmarha, 590 darab juh, 719 darab sertés, 148 drb kecske, 150 darab hal és 20 darab juhászkutya, ezenfelül nagymennyiségû baromfi.

A gép- és eszközkiallításba 7524 darab tárgy volt kiállítva, míg a mezõgazdasági terményekbõl és tanulmánytárgyakból 2056 kiállítási tárgy volt.

A lókiállításban a mi szemünkkel nézve, ugyszólván csak nehezebb lovak voltak kiállítva, mert hisz az ottani legkönnyebb ló is már a mi nehéz karossierünknek felel meg. Az ugynevezett munkáslovak pedig már a mi ló iránt táplált fogalmunkat meghaladják, mert azok oly nagy testtel bírnak, hogy a magyar gazda szemében nemis lószámba mennének. Legfeljebb irigységgel tekinthetünk azon magas árakra, amelyeket ily monstrumokért kérnek; mindenesetre azonban ezen körülmény arra készítet bennünket, hogy igyekezzünk loállományunkba, a nagyobb testû lötenyésztést forszírozni, mert a löfogyasztás szempontjából kivételre csak akkor számíthatunk, ha a németek igényeinek megfelelõ nagyobbtestû lovat fogjuk elõállítani. Ha Berlin sétalovaglõ útjait tekintjük, ott is csak nagytestû erõs állatokat látunk, már pedig egyik löfogyasztója a lovaglõ közönség Németország loállományának, mert ott a lovaglós iránti szenvedély nem hogy lankadt volna, hanem ugylátszik emelkedõben van.

A szarvasmarhák osztályában a lápmarha foglalja el a legnagyobb tért és pedig a frieslandi fekete-tarka, amely nagy tejelõképességgel bír ugyan a zsirtartalom rovására, de hát a német nincs elrontva a jó kávé által, így tehát õ elõtte még a higabb tej is nagy becses bir. A mi tenyésztésünk szempontjából a hannoveri kiállítás marhaállománya fontossággal nem bír, mert az legnagyobb rész ezen fekete-tarka lápfajtából állott, amely szín pedig

a mi hazai tenyésztésünkben ki van tiltva. Igen kedves alaku állatok a rozsdavörös Láhn-fajta marhák, amelyekbõl igen tetszetõs és jó kinézésû igásállatok is nyerhetõk. A szimmenthali csoportban néhány darab volt kiállítva, amelyek azonban a mi szimmenthali tenyésztésünkhöz viszonyítva elõhaladást nem tanúsítottak.

A birkák osztályában a néhány hirneves merinõ tenyészet és fésüs gyapjas tenyészetek kívül leginkább a különféle angol származású husjuhok szerepeltek és minden fajtaból remek példányokban voltak képviselve.

A sertések osztályában az ugynevezett nemesített tájfajta volt erõsen képviselve, amely a yorkshireinek származéka és ma már nagyobb része ugyszólván a tiszta yorkshirei jelleggel bír. A nem nemesített tájfajta, amely néhány példányban szintén ki volt állítva, igen emlékeztet még a vaddisznóra felálló sertéjével, tulhosszu orrával és valóban alig lehetne elhinni, hogy a nemesített tájfajta ezen anyag keresztezésébõl származott. De hát a hosszú õntudatos keresztezés meghozta a kellõ eredményt és ma Németország hussertésenyésztése magas fokon áll.

Az elég nagy kecskekiállításban látjuk, hogy a szegény ember háziállata is már a kellõ gondozásban részesül s mig minálunk a kecskét ugyszólván teljesen mellõzzük a kiállításokon, a németek már nagy súlyt fektetnek, a legkisebb ember háziállatjának, jobb tenyész-

zággal szemben szerződésünkre ok előkészítése állhatik, annak endokozik kérni zen tárgyalások rifa törvénybe hesse. Amennyi tárgyalások a ogadott új vám- az érdekelt kö- figyelembevét- ül történnének, ellene kifogást zdaságilag. Ez em oldja és a olitikában meg s és határozott ézetünk szerint XX. t. cz. tesz

X. t. cz. szerint nosságát máris 7. év XII. t. vám- és keres- megkötni nem 9. XXX. tör- külföldi vám- ekre vonatkozó sok előtt az új lehetett vele dani. Előállott y azon rendel- szüksege, mely mely a viszo- gazdasági viszo- ló való gondos- telességévé. Így ági Egyesületek r említett emlé- helyezkedünk, val a vám-szö- nem hozható sánk meg nem

ki van tiltva. Igen avörös Lahn-fajta szetos és jó kiné- . A szimmentháli t kiállítva, ame- entháli tenyészté- dást nem tanusi-

néhány hirneves yapjas tenyészetem angol származásu den fajtaból remek lve. an az ugynevezett n képviselve, amely s ma már nagyobb- yorkshirei jelleggel ajta, amely néhány állítva, igen emlé- felálló sertéjével, a alig lehetne el- fajtája ezen anyag De hát a hosszú oztta a kellő ered- ussertéstenyésztése

kiállításban látjuk, háziállata is már a s mig minálunk a mellőzzük a kiáll- ágy súlyt fektetnek, ájának, jobb tenyész-

alkotható, kormányunk lépjen az önálló gazdasági rendezkedés terére s ezért az önálló magyar vámtarifát mielőbb nyujtsa be és tárgyalassa le, hogy a lejáró külföldi kereskedelmi szerződéseket önállólag megújíthassuk. Ezáltal a gazdasági kérdések külön választatnak a közjogi kérdésektől, mert a kereskedelmi szerződések létrejötte és érvénye nem tétetik függővé az Ausztriával létrejött kiegyezés sorsától, minek folytán mindkét állam gazdasági fejlődése állandóbb és biztosabb alapot nyer.

Kossuth Ferencz folyó hó 2-án egy indítványt nyujtott be a képviselőházhoz, melynek tartalma az, hogy az autonóm vámtarifa különítessék el a vám- és kereskedelmi szerződésekre vonatkozó szövegről szóló törvényjavaslattól és terjesztésük elő, mint külön magyar autonóm vámtarifa. Ez az indítvány teljesen kongruens a Gazd. Egyesületek Országos Szövetségének feliratában foglalt kívánsággal, mert kétségtelen, hogy Kossuthnak indítványa is az állandó gazdasági rendezkedést sürgeti és pedig az 1899. XXX. t. cikk alapján.

A vámközösség föntartását éppen különösen a külföld vámpolitikájának mai irányváltozása mellett igen becsesnek és fontosnak tartjuk, de azért újabb áldozatokat hozni hajlandók nem vagyunk, s ha az osztrák parlamentet gazdasági ügyeink közös rendezésének szükségéről és előnyéről meggyőződnünk nem sikerült, a további provizoriumokat megengedhetők nem tartjuk, mert a kereskedelmi szerződések lejártával oly zavarok származhatnak, melyekből a kibontakozás a jelenleginél sokkal nehezebb lesz és sokkal nagyobb kárral járhat, mint az önálló alapon való berendezkedés. Ez Ausztriával szemben különben sem jelentti azt, hogy gazdasági összeköttetéseink

tésére is. Hasonlóképp míg nálunk a kutyatenyésztés, főképp a gazdasági célokat szolgáló juhaskutyák iránt alig mutatkozik érdeklődés, ott ezen állatok részére külön osztályt létesítettek, amely azonban elég szegényesnek volt mondható.

A kiállításnak azonban, mint mindenkor, ez évben is a gép- és eszközkiállítás volt a fénypontja. Láthatók voltak ott a valódi monstrumszámba menő Fowler-féle gőzekétől le a legkisebb kézikapáig mindenféle gépek és eszközök. Ujdonság számba ment azonban a cséplőgépeknek azon átalakítása, hogy a szalmagabonát nem kalászával dobják a cséplőgép dobjába, hanem hosszú szalmát csépelnek és a cséplőgép dobja oly hosszúra van eresztve, még a járgányosoké is, hogy még a rozs-szalmát is teljes hosszában lehet a dobba beleereszteni. Ebből kifolyólag azután a dob szerkezetét is át kellett alakítani, úgy, hogy a doblemez borítékkal bír és arra vannak a dobsinek ráerősítve, nehogy a szalma és a kalász a dobba behullhasson. Hogy mi az előnye ezen cséplésnek, azt csak a gyakorlati bemutatásnál lehetett volna látni, a fő ugylátszik az, hogy töretlen szalmát nyerjenek, amelyet azután a cséplőgéphez akasztott sajtolókon rögtön kisebb kévszerű kötegekbe kötnek és ezután így hozzák a szalmát forgalomba. Sőt oly szerkezetek is voltak bemutatva, amelyek a kívánt nehézségű kévék kötését eszközlik, úgy, hogy a sajtoló állításával 10—20—50 kilós

számos fonalat a vámvonal fölállításával föltétlenül teljesen megszakítsuk, mert a költendő kereskedelmi szerződésben a kölcsönös szabad forgalom elvét biztosíthatjuk és a két ország szabad fejlődésének megfelelő mértékben a jövőben is érvényesíthetjük. De legalább tiszta és félremagyarázhatatlan gazdasági viszony létesül külföldi viszonylatainkban, amely gazdasági fejlődésünk érdekében immár föltétlenül szükséges. Sz. Z.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Néhány szó a haszonmarhatartás kérdéséhez.

Hazánkban a mezőgazdaságból eredő jövedelem természetesen a gabonatermesztés alapul.

A gabonának ingadozása igen fontosá teszi nagyobb uradalmakban a haszonmarhatartás kérdését oly irányban, hogy a haszonmarhatartásból eredő jövedelem egy uradalom össz-jövedelmének stabilitása érdekében kiegyenlítő tényező gyanánt hasson.

Ezért a gazdálkodás végeredményére lényegesen kiható egy uradalom gazdasági tervének megállapításánál az, hogy a trágyát produkáló marhaállomány miféle állatfajból való és hasznosításának mely módja tüzetik ki.

Az állattartás mikéntje mindig a birtokos vagyoni helyzetétől, az éghajlati, állategészségi és — a hasznosíthatás szempontjából — a vidék közlekedési, nemkülönben a földrajzi fekvéstől, valamint egyáltalában a gazdaság saját körülményeitől függően, nehéz itt határozott irányelveket felállítani.

Szerintem főleg a következőket kellene figyelembe venni:

1. Eltekintve hazánk azon vidékeitől, hol a mezői produkció háttérbe szorul és a marhatenyésztés magában a főcél, ott fog leginkább érvényre jutni a haszonmarha megfelelő hasznosítása, hol az állatállomány azzal a célzattal állítatik fel, hogy egy tervbe vett gazdálkodási rendszerbe úgy beleilleszkedjék, hogy ne váljék terhére azon gazdaság sem egyik,

kötegeket képesek készíteni. Egyáltalában ropant szerepet játszottak a szalmasajtoló készülékek, amelyek kézi, lőerőre vagy gőzerőre voltak szerkesztve. Majdnem minden cséplőgép-gyáros szalmasajtolókat is állított gépe mellé, úgy, hogy a cséplő szalma azonnal a sajtolóba hull és préselt állapotban nyer elhelyezést. Emellett azonban nem hiányoztak oly gépek sem, amelyek a kicséplő szalmát felaprították, sőt az ily módon nyert szecskát azonnal fel is zsákolták. Nevezetes szerepet vittek a gépek osztályában a vadrepceirtó és permetező gépek, ami nem is csoda, mert végigszáguldván Németország egy részén, látjuk azt, hogy mily óriási elterjedéssel bír ott a vadrepce. Nagy területeket lehet látni, amelyek terítették a sárga virágtól, így tehát természetes, hogy a német gazdák ez ellen védekezni óhajtanak. Ezt pedig a virágfejeket leszedő gépek alkalmazásával, vagy pedig az irtási permetező által óhajtják teljesíteni. A fogatos permetezők 3—5—8 méter szélességű csővel bírnak, úgy, hogy lehető rövid idő alatt nagy területek permetezését eszközölhetik vele.

Kiváló ujdonság gyanánt mutatták be a kerekre felszerelt szárítógépet, amely gép magában foglalja a fűtőkészüléket képező cső-készüléket és az ezek felett mozgó sodronyhálózatot és a gőzöket eltávolító készüléket. Ezen gép körülbelül azon nagysággal bír, mint egy 10 lőerejű gőzcséplő gép, csak hogy kívülről semmi más nem mutat, mint a lemezből

sem másik ágazatának, hanem inkább ezeket aránylagosan és természetesen kiegészítve, minden gazdálkodásnak azt a végcélját szolgálja, hogy a relative legkisebb költséggel, az abszolút legnagyobb és állandó jellegű gazdasági jövedelem biztosításához teljes mértékben hozzájáruljon.

2. Hogy a hasznosítási mód megállapítása a tényleges gazdasági követelményekre és a merkantil viszonyokra való tekintettel és ne bizonyos divatos irányzatoknak hódolva történjék.

3. Hogy a haszonállományának való állatfajválasztásánál a távolabbi jövő is a kalkuláció keretébe vonassék, mert a személyes változtatás, vagy minden végeztél nélkül való kontárkodás e téren legtöbb esetben haszon helyett romlást hoz a gazdára.

4. Kellő mérlegelése annak, hogy adott esetben nem-e célszerűbb és okszerűbb, ha a gazda eltekint egy látszólag nagyobb hasznú ígérő marhafajtától, ha ennek ellenére vannak a lokális viszonyok és inkább egy csekélyebb hasznú ígérő, de a helyi viszonyoknak jobban megfelelő fajta mellett dönt.

Vége, hogy minden intelligens magyar gazdának, aki hivatva van egy uradalom állattenyésztésének irányt szabni és akit a viszonyok arra utalnak, hogy a fent említettek szerint inkább a magyar fajta marha hasznosításában keresse gazdaságának egyik jövedelmi forrását, mintegy erkölcsi kötelessége, miszerint a külföldi magasabb fokra emelkedett gazdálkodási tevékenység mintájára arra igyekezzék, hogy ami a magyar fajtánkban a hasznosítás szempontjából különlegesen kiváló, azt szakszerűen konzerválja és lehetőleg még jobban kifejlessze, ami silány, azt lehetőleg kiküszöbölje, ami pedig fogyatékos, azt javítani és tökéletesíteni igyekezzék.

Ha mindez kellőleg tekintetbe vétetik, akkor kell, hogy a magyar fajta szarvasmarha is megtalálja kiváló tulajdonságainál fogva azt a helyet, ahol tenyésztésre érdemesítették, miáltal a nyugoti fajták kellenén tul való terjeszkedését megakadályozhatja.

E helyett unostig azt hangoztatják, hogy a magyar fajta marha nem felel meg a modern gazdálkodási elvek követelményeinek, mert sem tejbőségre, sem hizékonyaságra nem állja ki a versenyt a nyugoti fajtákkal. Ezenkívül felhozatik az az ellenérv is, hogy igen hosszú a fejlődési periodusa és bár zsirosabb a teje, minden

készült falait és az egész inkább egy házikó képét mutatja.

Ezen készülékkel szeletelt burgonyát, répa-levelet és fejeket, répaszeletet, nedves gabonát lehet szárítani.

Ily készüléknek az ára 6000 márka és ugylátszik már kezd terjedni Németországban ennek használata; de különben is számos ábrázolatban volt a burgonyaszárítás mikéntje bemutatva, továbbá be voltak mutatva a szárítás útján elért termények is. Ezen ipar nagy fejlődést fog elérni Németországban, mert hisz már kiszámították, hogy a burgonyának évi értékéből az eltartás folytán kb. 40 millió márka értékű vész el évenként, ezt akarják tehát mesterséges szárítás útján megmenteni. Állítólag az így megszáritott burgonya éppen egy emberi élvezetre és állati takarmányozásra is alkalmas, sőt ipari feldolgozásra is teljesen megfelelő. A tejjgazdasági gépek óriási mennyiségben voltak kiállítva és a nálunk is többnyire ismert gyárak borzasztó reklámmal igyekeztek gyártmányaiknak vevőket szerezni, de hisz ez természetes is, mert Németország annyira nagy súlyt helyez a tejjgazdaságra és minden birtokos igyekszik tejterményeit lehető jól értékesíteni. E mellett azonban azt tapasztaljuk, hogy Németországban alig lehet valahol jó tejhez hozzájutni, de hát egy rökáról két bórhuzás, t. i. sok vaját előállítani és jó tejet is adni, a sok gépezet mellett sem vihető ki, mert egyik a másikat kizárja.

egyéb fajtaénál, mégsem előzheti meg azokat, mert aránytalanul kevesebb az évi tejhozama.

De kérдем: Mi történt eddig ezen hibák megjavítására? Eltekintve a földmívelési kormányzatnak a szarvasmarhatenyésztés emelésére irányított, minden magyar gazda által eléggé el nem ismerhető czéltudatos eljárásától, mely azonban inkább csak a kisgazdák tenyésztésére gyakorolható üdvös nyomást, mely üdvös törekvéseiben a kormányt hazai egyesületeink — élükön az OMGE.-vel — is elismerésre méltó módon támogatják, mondhatjuk, hogy a magyar fajtaú szarvasmarha tenyésztési módja a magánuradalmakban általában véve még igen alacsony fokozatban áll. Csak néhány magyar tenyésztő találkozik, aki fényes példával megmutatta, hogy mivé lehetne fejleszteni a magyar primogenus fajtát is, de egyéb helyeken a gulyatenyésztési mód még ma sem különbözik sokat attól, aminő valószínűleg Árpád apánk idejében volt.

Ezt a mi különleges viszonyainknak megfelelőleg egy évezreden át kialakult fajtát most már a tudomány kezén kellene szakszerűen odafejleszteni, hogy mindabban, amiben a hasznosítás szempontjából kiváló, t. i. edzettsége a klíma szélsőségeivel szemben és az állatbetegségek ellen; serényisége, mozgékony-sága és szívós kitartása az igavonó szolgálatban forróbb éghajlatok alatt; tejének zsíros-sága és dus vajtartalma, csekély igénye a takarmányozás és legeltetés iránt, konzerváltasság, fogyatkozásai pedig — gyorsabb fejlődésre, hizékony-ságra és a tejelés bősége nézve — úgy megjavíttassanak, hogy e tekintetben is versenyképessé válják a nyugati fajtaúakkal szemben. De a keresztelés lehet mellőzhető, mert csak a tiszta vérben való tenyésztés hathat konzerválólag a különlegesen kiváló eredeti tulajdonságokra. Emellett az okszerű takarmányozás főfontossága. Szalmán, kórón és buzapolyván tartott, ugynevezett tenyészgulya természetesen nem válhat kulturfajtává.

Azt mondja az angol: „A fajta a szájon át jön.”

Ezt be is bizonyította s követte is mindenki, aki kiváló tenyésztési eredményeket tud felmutatni.

Egy ekletáns példa a shorthorufajta létrehozása, arra nézve, hogy tiszta vérben való fejlesztéssel minő eredményekhez lehet jutni és hogy mennyire nem szükséges a kereszt-

zés utján való átfőrmálás. Angliában sem mutattak valami különös hajlandóságot a hizásra az ottan ősidőktől honos rövid szarvu fajták, de az angol mégis értett ahhoz a csodatevéshez, hogy abból egy minden várakozást felülmúló, gyorsan fejlődő és kitünően hizó fajtát tudott előállítani.

Az okszerű takarmányozás és a célirányos, szigorú következetességgel tiszta vérben keresztülvitt tenyészanyag-kiválasztással lett a csoda elérve. Miért ne volna lehetséges ilyen csodat — gyorsabb fejlődés és tejbőségre nézve — a magyar primogenus fajtaival is elérhetni?

De hát manapság immár egy-magát képzett és modern-nek tartott gazda hitvallásához tartozik a nyugoti fajták propagálása, hogy ezek kizárólagos kiválóságát tagadásba venni könnyen parasztfelfogásnak minősítetik.

A nyugoti fajták kitünő tulajdonságait nem akarnám tagadásba venni én sem, de tenyészésüket csak akkor és ott látom indokolt-nak, ahol a birtoknak rentabilitásához oly módon járulnak hozzá, mely minden különös vagyonszükségletét kizár, tehát ennek a definíciónak felel meg. A legjobb haszonmarha-állomány-hasznosítási mód az, ahol minél kevesebb kockázattal, relatív minél kisebb tökebefektetéssel és relatív minél olcsóbb tartás mellett, a haszonállomány értékében rejlő állókébe felmagasabban kamatozik, a tartási költségek minél magasabb kvótában megtérülnek, de úgy, hogy a haszonmarha tenyészértékében mindinkább fokozódva, a benne rejlő állókébefektetés és a rezsitételben foglalt forgótöke lehetőleg biztosítottan lássék vagy csak annyiban veszélyeztetnek, hogy a veszélyeztetés oka a jövedelmi kalkulációban előrelátható legyen, illetve az esetleges veszélyeztetés oly okoktól függjön, amelyek a gazda kellő gondozása által megelőzhetők, elháríthatók vagy legalább csökkenthetők legyenek és ne olyanoktól, amelyek a gazda befolyásának körén túl esnek.

Ugy hiszem, hogy nincsen kizárva, miszerint igen sok esetben, válogatott magyar fajta szarvasmarhával már a jelenlegi minőségében is megközelíthető lesz a fenti definícióban meghatározott hasznosítási állapot, ha az ökörnevelés mellett a vajtermelés tüzetik ki mint mellékzél, esetleg egybekötve hussertés-tenyésztéssel és a haszonállomány oly takarmányozásban részesül, mely tulnyomólag az illető gazdaság terményeiből vagy azok gyári hulladékaiból ered és csak a józan számítás

határain belül pótoltatik kívülről, de emellett a nyújtott takarmány összetételében az okszerűség követelményeinek megfelel.

Ezt, t. i. az ökörnevelés mellett a vajtermelést és esetleg kiegészítésként a hussertés-tenyésztést is (a tejhulladékok alkalmas felhasználására való tekintettel) tüzvén ki czélul és ezirányban szigorú és következetes tenyész-tési elvek alapján tökéletesítvén tiszta vérben a fajtát, biztosra vehető, hogy a tenyészered-ményekben kitünne, miszerint a magyar fajta szarvasmarha is megérdemli, hogy intenzívebb tenyészésben részesüljön, mint a szokásban levő gulyatenyésztési mód.

Ezen tenyészési mód sok helyen az edzés szempontjából tulmegy az okszerűség határain, vagy az állományt mint trágyaelőállítási tényezőt szükséges rossznak tekintvén, megáll ennél a követelménynél és nem keresi a lehetőleg elérhető nagyobb hasznot, vagy pedig egyáltalában végezel nélkül való kontárkodással negatív eredményhez jut, ami teljesen elég arra, hogy a gazdák szemében a jövedelmezőség szempontjából lerontsa hitelét a magyar fajta szarvasmarha tenyészésének.

Ennek azután az a természetes következménye, hogy a nyugati import még oda is betódul, hol határozottan nincsen úgy helyén, mint az itt honos magyar fajta szarvasmarha. De ezen betódulás, ha mindenfelé lábra kap, olyan fajta, vagy inkább korecszagyvalékot teremthet egész országszerte, a kisgazdák marha-állományában is, közgazdasági érdekeink legnagyobb kárára, hogy azzal marhatenyésztésünk hitelét teljesen megrothattja.

Vessünk még egy pillantást a távolabbi jövőbe. Ha ugyanis a mezőgazdasági kultúrának kelet és dél felé való haladása előbb-utóbb ott is oly viszonyokat teremt, amikor ott is jobb, de az ottani éghajlati viszonyoknak megfelelő tenyészanyag importjára lesz szükség, megjöhet ennek a mi hazai fajtáknak is — ha a fajtát kellőleg kifejlesztettük és versenyképessé tettük — az az ideje, hogy keresett lesz, úgy, mint az alpesi.

A déli vidékek klimatikus és általános gazdasági viszonyai szélsőségeikkel közelebb állanak a mi éghajlati és gazdasági viszonyainkhoz s ezért az itt ezer éven át meghonosított és a viszonyoknak megfelelőleg kialakult állatok előreláthatólag jobban bírják majd ki az ottani klíma behatásait s így jobban felelnek meg a majdani ottani tenyészési czélokknak.

Sok gyáros állított ki ezinkezett vastag lemezből vasabroncsal erősített henger alakú hordókat viz, moslék vagy trágyalészállításra, amelyek elosztó csappal, sőt a hordó megtöltésére szolgáló pumpával is fel vannak szerelve, ezen hordók bármely szeker alá könnyen felszerelhetők.

A legjobban érdekelt azonban bennünket a szesznek ipari fölhasználására vonatkozó különleges kiállítás, amely kiállításon a közönséges forralótól a 20 lóerős gőzgépig mindenféle eszköz és gép volt bemutatva. Azon benyomással szemléltük ezt, hogy a szesz ipari fölhasználása roppant tág téren eszközölhető. Németországban nagy terjedelmet is fog ez venni, mert módját ejtették annak, hogy az ipari czélokot szolgáló szesz olcsó áron jöjjön forgalomba. Minálunk addig a szesz ipari fölhasználásáról alig lehet szó, míg annak ára le nem fog szállítani; mert Németországban 18—20 pfennig egy liter szesz ára, ami megfelel 12 krajczárnak, addig nálunk a denaturált szesz ára 28—30 krajczár. Tehát 100%-kal is magasabb áron árusítatják nálunk az ipari szesz, mint Németországban. Ezen segítenünk kell és az ipari szesznek olcsó forgalombahozására minden módot meg kell keresnünk. A kiállítva volt szeszlámpák között máris igen jó szerkezetűek vannak. A meggyújtás egyszerűsége van és mindenek dacára ujjal ismét 5000 márkás díjat tüztek ki egy tökéletesebb lámpa díjazására. Lámpák voltak kiállítva a legegyszerűbb

kézilámpától a legdiszesebb szalonlámpáig, továbbá utcavilágítási és pályaudvar világítására szolgáló lámpák. Voltak kiállítva tűzhelyek, kályhák, kandallók, fűdőszoba vízmelegítő kályhák, amelyek már tökéleteseknek voltak mondhatók. De az egész kiállítás területén pöfékeltek a fél lóerőtől egész 20 lóerőig készített motorok, automobilon és teherhordásra berendezett kocsik. Mindez tehát azt mutatja, hogy igenis roppant tág tere van a szesz ipari fölhasználásának és az elhanyagolt mezőgazdaságunk nagy támaszt nyerhetne abban, hogyha a szesz ipari fölhasználásra olcsón kerülhetne a forgalomba.

Ezekben csak egy vázlatos képét óhajtottuk nyújtani a gépkészítésnek, az egyes fontosabb és bennünket közelebről érdeklő újításokat lapunk keretében szakszerű leírás alapján később fogjuk ismertetni, hogy ezáltal az érdeklődők igényeinek is eleget tegyünk.

A gazdasági termények és azok előállítására vonatkozó segédeszközök kiállítása nem haladta túl a megszokott keretet, így tehát annak ismertetésébe nem is megyünk bele, csak annyit említenünk meg, hogy eme kiállításnak egyik fontos tárgyát képezte a különféle alakban bemutatott turfa készítmény, amely ezen kiállítás keretébe annyival inkább bevonható volt, mert Hannover vidéke tulajdonképpen hazája a tőzegnék és így nagyon természetes, hogy itt annak bemutatása kiváló fontossággal bírt. Látni lehetett, hogy mi mindenfelé hasz-

nálják fel ma már a tőzeget, papiros gyártására, durva szövetek, kötelek készítésére; sőt ruházati szövetekre, tüzelő brikettek gyártására, izoláló anyagnak, csomagoló anyagnak, almozó anyagnak és minden oly czélra, (Törfit) hol a dezinficiálás, illetve szagtalánítás kívánatos.

Végül meg kell emlékeznünk a modern építkezések bemutatásáról, ahol lehetőleg egyszerű szerkezet mellett és olcsó áron igyekeznek a szükségnek megfelelő épületeket előállítani, felhasználva ahhoz a nádból készített lapokat bevonva kátrány lemezzel, vagy egyszerű deszkaborítású falakat, áthúzva egy papírlemez szerű patentrozott anyaggal és azt a deszkaborításra reászegelve; látni lehetett, két deszkaborítás közé turfatéglányt behelyezve, egyszóval egy új építkezési irányt, amely gyárilag állítaná elő az épület egész anyagát és a helyszínén könnyű szerrel volna felállítható. De ez még inkább csak a jövő zenéje és azt hisszük, hogy e téren egy pár év alatt nagy előhaladást fog az ipar tenni, amikor is a drága mezőgazdasági építkezések helyett ily könnyebb szerkezetű modern épületek lesznek olcsó áron emelhetők.

Ha még megemlítjük azt, hogy az ellátás körül éppen oly mizériák fordultak elő ott is, mint nálunk s ha megemlítjük azt, hogy az elszállítás szintén nem a legolcsóbban eszközöltetett, némi megnyugvást fogunk találni ezen körülményekben hazai viszonyainkra nézve is.

kívülről, de emellett tételében az oksze-
gfelel.
elés mellett a vaj-
zítésül a hussertés-
ékok alkalmas fel-
l) tűzvéni ki czélul
vetkeztes tenyész-
tvén tiszta vérben
ogy a tenyészered-
mint a magyar fajta
hogy intenzivebb
mint a szokásban

sok helyen az edzés
kszerűség határan,
raelőállítási ténye-
tvén, megáll ennél
keresi a lehetőleg
agy pedig egyáltal-
entárhódással nega-
teljesen elég arra,
a jövedelmezőség
ét a magyar fajta

mészetes következ-
rt még oda is be-
esen egy helyen,
jta szarvasmarha-
fenfelé lábra kap,
agyvalékot terem-
kiszgazdák marha-
gi érdekeink leg-
arhatenyésztésünk

antást a távolabbi
dasági kulturának
a előbb-utóbb ott
nikor ott is jobb,
yoknak megfelelő
zükség, megjöhét
is — ha a fajtát
versenyképesebbé
ereseti lesz, ugy,

kus és általános
geikkel közelebb
sági viszonyaink-
t meghonosodott
eg kialakult álla-
rják majd ki az
jobban felelnek
ési céloknak.

papiros gyártá-
készítésére; sőt
ettek gyártására,
nyagnak, almozó
(Torfit) hol a
ás kívánatos.
ünk a modern
lehető egyszerű
igyekeznek a
eket előállítani,
észített lapokat
vagy egyszerű
va egy papir-
ggal és azt a
ni lehetett, két
yt behelyezve,
amely gyárilag
agát és a hely-
llitható. De ez
és azt hisszük,
gy előhaladást
drága mező-
ily könnyebb
nek olcsó áron

ogy az ellátás
ak elő ott is,
azt, hogy az
csóbban esz-
ogunk találni
viszonyainkra

Ha eljuthatnánk odáig, hogy a magasabb tenyészési színvonalra emelt hazai szarvasmarhafajtánkban egy olyan tenyészanyagunk lenne, mely különleges sajátosságánál fogva, a kelet és dél gazdasági igényeinek különösen megfelelné és ezért keresett lenne ott: mintegy monopolizálva lenne tenyészanyagexportunk azon agrikulturterületekre, amelyek a jövőt képviselik.

Van tehát a közelebb vagy távol idők ködében egy olyan igéretföld, melyért, ha nem bizonyul délibábnak, szintén érdemes ezt a hazai szarvasmarhafajtánkat odafejlesztetni, hogy nagyobb igényeknek is megfelelhessen.

Szente Móríc.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A cséplésről.

Sokszor vita tárgyát képezte már az, hogy a gabonafélék elcséplését milyen munkásokkal végeztessük. Miután a mult évben is olvasható volt ezen lapok hasábjain több és szépen kifejtett cikk a cséplés munkálatainak beosztásairól, indítva érzem magamat, az én gyakorlati eljárásomat is a tisztelt gazdatársaim figyelmébe ajánlani.

Mint minden dolognál az életben, ugy a cséplésnél is elmondhatjuk: „ahány ház, annyi szokás”. Vannak gazdaságok, ahol a cséplés napszámokkal végeztetik; vannak továbbá gazdák, akik százalékban részesítik a munkásokat, történik cséplés ugy is, hogy az egész nyári időnyre felfogadott hónapszámok teljesítik a cséplést is, végül pedig vannak — különösen kisebb gazdaságok — ahol olyan nagyszámu aratók lesznek felfogadva, hogy azoknak egyik szükséges része — az őszi gabonák nagyobb területének learatása után — megkezdik a cséplést. Az ilyen gazdaságokban rendszerint a munkások közösen osztozkodnak az aratás és cséplésből is. Hogy az általam ismert szokásokat mind felsoroljam, megemlékezem az olyan gazdálkodóiról is, aki aratásának teljes befejezte után kezdeti el cséplését aratóival; ezen gazdaságokban többnyire, a kicséplelt gabona tizedrészét kapják „szemben” a munkások.

Ámbár elhiszem azt, hogy a mai elhanyagolt gazdasági viszonyaink mellett minden értelmes gazda gyakran forgatja ezerüzáját, mégis megkockáztatom amaz állítást, hogy a fentnevezett cséplési beosztásokat — nem feledve egyes vidékek rosszabb munkásviszonyait — cséplésnek nem találom. Nézzük a módokat egyenkint: Cséplésnél a napszám napkeltétől estig dolgozik az időjárás, a munkafelügyelő erélye és a munkás jóakaratahoz mérten. Ha jön egy kis zivataros eső 2—3-szor naponta, vagy a gépész tudománya is nehezen találja ki sokszor a nagyon csekély hibát, akkor a gép megáll és 1—2 felóra miatt csak nem érdemes a napszámokat a határba küldeni, hiszen a gép ugy is „mindjárt indul”! De a napszám azért „kijár”, sőt ha 100—150 kereszttel kevesebb is a napieredmény, gyakran a munkafelügyelő rossz beosztása és puhasága

miatt, a gazda akkor is fizet. Ugyanigy van ez a nyárra felfogadott hónapszámokkal is. De szeretnék sok gazdát leszámoltatni és a szalmatörékjét megnézni, hogy mibe kerül neki a cséplés, kiváltképpen olyan „zigarettázó” munkásvidéken! Közbeszúrom itt azt is, hogy a csépléshez kerülő napszámok — kevés kivétellel — az aratásból már kivénült, vagy a még oda nem való munkásokból szoktak állani. A százalékra adott cséplésnél vagy a gazda, vagy pedig a munkás csalódik. Ha szép, tiszta és sok a kicséplelt gabona, akkor a gazda — mondjuk 3¹/₂% mellett — drágán cséplettet, a gazos és rosszul fizető gabonánál pedig a munkás marad kereset nélkül. Van még mód, midőn az aratók egyrészevel cséplettetünk is. Ennek sok a rossz oldala, mert gyakran hirtelen gabonakerés áll be, ugy kihajtuk a cséplőket is aratni, de az ilyen munkások között nagy az egyenetlenség, czivódással jár az osztozkodásuk, különben az ilyen munkálatnál is napszámot vagy százalékot szoktak fizetni. Hogy pedig aratóinkkal az aratás teljes befejezte után csépléssünk, azt kevés gazda viszonya engedi meg. Szükségtelennek találom érveléseimet számokkal is támogatni, mert minden gazda tudja, hogy mennyi a cséplési költsége a felsorolt módok mellett.

Most pedig áttérek az általam már évek óta kipróbált és jónak bizonyult cséplési beosztás rövid leírására.

En a téli hónapokban szerződöm kiszgádk és azok aratóival a csépléshez olyformán, hogy az illetők tartoznak tetszésem szerinti időben a csépléshez kiállani, vagy egy rövid időre — esetleges elfoglaltság miatt — helyettesről gondoskodni. A cséplési eredményt a magtárba való lemázaslással a munkásokból kiválasztott első ember is könyveli. Munkadíj fejében métermázsa után fizetünk és pedig a szerződésben háromféle ár van kikötve, jelesen: jó termésnél fizetünk 36 fillért, közép termésnél 40 fillért és rossz termésnél 44 fillért, 100 kg szem után. Az osztályozott gabonánál a harmadik osztályúért fizetés nem jár. A jó, közép, vagy rossz termést, a holdankinti átlageredménynél állapítjuk meg, ha előzetesen békés megoldás nem jöhetne létre. Tartoznak a cséplők mindenféle gabonát a megrendelő helyre bezsákolni, a szalma- és törek-kazlakat esinosen betetőzni és lekötöztetni. Csupán gépész, kenő- és fűtőanyagot adunk a cséplőknek, mindenféle egyéb dolog őket illeti.

A legtöbb gazda tudni fogja a nála elcséplelt gabonafélék napi eredményét, tehát az összehasonlítást meg is teheti, hogy mibe került neki a napiköltsége, vagy egy-egy mázsa gabona munkadíja. Meg kell azonban azt is jegyezni, hogy csak ezen egy mód mellett áll érdekében a munkásnak az, hogy ha már a kévével megdolgozott, ügyeljen szigoruan arra is, hogy a szalmában, vagy törekben szem ne maradjon. Csak egy kicsit iparkodó munkásra pedig nem kell hajnaltól estig lármázni, hogy ne lopja a napot.

Bátran számítok azon tisztelt gazdatársaim elismerésére, akik az általam ajánlott mód mellett csépléttetnek.

Hochfelder Mihály.

A javasolt cséplési módozat nem új ugyan,

mert némely gazdaságban már régen alkalmazák, de mivel tényleg ugy a munkaadó, mint a munkás szempontjából a legméltányosabb, de eddig csak kevés gazdaságban alkalmaztatik, erre e helyütt is felhívjuk gazdatársaink figyelmét.

Rovatvezető.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Gőztalajmivelés gazdasági lokomobillal.

Mióta a gőzerővel való talajmivelés általánosabban elterjedt, ugyszólván egymást érték és egymást érik ma is azon találmányok, melyek a közönséges gazdasági lokomobilt be akarják fogni a gőztalajmivelés szolgálatába.

Általános ismert tény, hogy az a nagy tőke, mely egy gazdasági lokomobillal fekszik, a cséplés alatt nem hozhatja meg teljes kamatját és az év legnagyobb részében ilyenformán kihasználatlanul hever. Éppen ez volt a főindító oka annak, amiért minden áron iparkodtak a gazdasági lokomobilt jobban kihasználhatóbbá tenni. A jobb kihasználás főmomentumát pedig a gőzerővel való talajmivelésre való alkalmassá tételében keresték és keresik.

Hogy mindezeideig nem sikerült e célt elérni, annak több oka volt. Az első és főok abban rejlik, hogy a lokomobillal lokomotívra való átalakítása nem volt jól, illetve egyszerűen megoldva. Az ilyen átalakítások vagy teljesen kifogarták a lokomobilt rendes alakjából — igen sokszor annak kárára — vagy oly nehézkes kezeléssel voltak egybekapcsolva, hogy alkalmazásuk illetve használatuk maga is nehézkessé vált. Mindkettőre van példa elég.

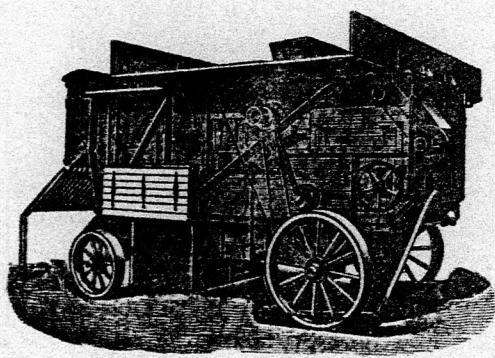
A másik főok az, hogy a közönséges gazdasági lokomobillal gőzgépe és kázanja nincs oly erős munkára szerkesztve minőt a szántás, különösen a mélyszántás néha igényel, S végül harmadik okul különösen a gyakorlat emberei azt hozzák fel, hogy éppen akkor lenne legnagyobb szükség a gőzszántásra, mikor a lokomobillal cséplőgépet kell hajtani; mivel pedig akkor nem szánthat, átalakítása gőzeke lokomotívra nem sok haszonnal kecsegtet.

Mindhárom okban van igazság, magam is osztom ezeket, különösen az első kettőt. De mióta alkalmam volt személyesen meggyőződni róla, hogy mindhárom akadály okkal-móddal kikerülhető, kénytelen vagyok beismerni, hogy igenis, a közönséges gazdasági lokomobillal megfelelő módon átalakítva nemcsak fuvarozó gépnek, de gőztalajmivelésre is alkalmas.

Annál szivesebben teszem e kijelentést, mert magyar ember találmánya birt rá.

Alábbiakban leirom a tényeket miket láttam, tapasztaltam; hozzáfűzöm következtetéseimet. A tényekről minden érdeklődő gazda személyesen meggyőződhet Dombóváron, a következtetések helyességét a tények alapján ítélik meg.

Már mult évben felhívta figyelmemet ifj. Ivanits Antal dombóvári lakos az általa feltalált gőzekerendszerre gazdasági lokomobillal.

A Robey & Co. Ltd.-féle

világhírű gőzmozgonyokat, valamint aczelkeretű cséplőgépeket, utolérhetetlen kitűnő anyagból készítve, ajánlom olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Szücs Ödön, Robey & Co. Ltd. lincolni gépgyára
magyarországi vezérképviselősege

BUDAPEST, VI. kerület, Nagymező-utca 49. szám.

gép, akár mint szántógép. *Ivanits* pl., ki bér-
cséplő vállalkozó, 20 kilométernél messzebb
helyekre vontatja, illetve vontatta már mult
évben hegyen-völgyön át cséplőgépeit a kellé-
kes kocsival együtt s helyre érkezve gőzgepe
elcsépelte a cséplőni valót. Láttam néhány
utrészletet, melyen mennie kellett, s azok éppen-
séggel nem simák és egyenesek. Sőt a vasu-
ról a telepére érkezett nagy kazánt is fuvaros
hiányában egyik átalakított lokomobiljával
huzatta haza meredek kapaszkodón. A lokomo-
bil tehát, mely eddig a cséplést kivéve ugyszól-
ván egész éven át, tehát legalább is 10 hónapig
használatlanul hever, legfeljebb rozsdásodik
— némely helyeken igaz hogy darálásra használ-
ják — most egész éven át munkában lehet,
legfeljebb télen át pihen, mikor a szükséges
javítások eszközölhetők rajta. Hogy mekkora
kamatnyereség áll elő e teljes kihasználás által,
szemben az eddigi kihasználással, annak kiszá-
mítását a gazdára bízom. Hogy mekkora
nyereség áll elő az igaerőnek a szántási, szó-
val talajmívelési munkáktól való tetemes fel-
mentésétől s ezzel az igaerő csökkentésétől,
annak megbecsülését szintén a gazdára bízom.

A gyakorlati érték második jelentékeny
része az olcsóság. Ma valamire való gőzeke-
készlet két gőzgéppel 40—70 koronába kerül.
Ilyen befektetést tehet egy uradalom, tehet egy
nagyobb tőkével rendelkező spekulatív gazda,
tehet egy hosszú bérlettel rendelkező nagy
bérlő, de nem tehet a középbirtokos, nem tehet
a rövid bérletű bérlő. Már pedig egy a közép-
birtokosnak, de még inkább a bérlőnek ugyan-
csak érdekében áll a mély mívelés áldásait
élvezni. Legjobb esetben bérszántást végeztet
elé borsos árért. Ha már most minden valamire
való középbirtokon van két gőz gép, csak
azért, hogy a csépléssel hamarosan lehessen
végezni. Egy gépnek, illetve gazdasági lokomobi-
l-nak átalakítása a 4 lóerőtől a 8 lóerőig
3200 koronába kerül, kettőé tehát 6400 koronába,
azaz annyiba, mint a rendes u. n. 8 lóerős új
lokomobil. Kell hozzá 600 méter sodronykötél
és egy vagy két lengőeke, mi körülbelül 2—3
ezer koronából kikerül, úgy, hogy körülbelül
9—10 ezer koronáért egy kétgőzgepes gőzeke-
szerelvénnyel birtokába és hasznába juthat a gazda.

Pozitív tudásom szerint egy u. n. 8 ló-
erős két gépes közekekészlet egy darab 4 vasu
lengőekével, teljesen ujonnan kiállítva minden
kellékével 20,000 koronáért szerezhető be.
Maga a két gőz gép 12,800 koronába kerülne,
tehát 7000 koronába kerül a tulajdonképpeni
gőzekekészlet. Tessék a számokon gondolkodni
a középbirtokosoknak és bérlőknek, aztán tessék
azt összehasonlítani a 40—70 ezer koronás
árakkal, a különbség ugyancsak nagy.

Végére hagytam a legnehezebb akadály
megoldásának kérdését, t. i. bírja-e a közön-
séges gazdasági lokomobil a gőzszántást és
mennyit bír végezni? Ebben az a nézetem,
hogy úgy mint azt a rendes gőzeke-lokomotív
és annyit nem bír. Nem is bírhat, mert nem
erre a célra készült. De igenis bír annyit,
amennyit ereje megenged.

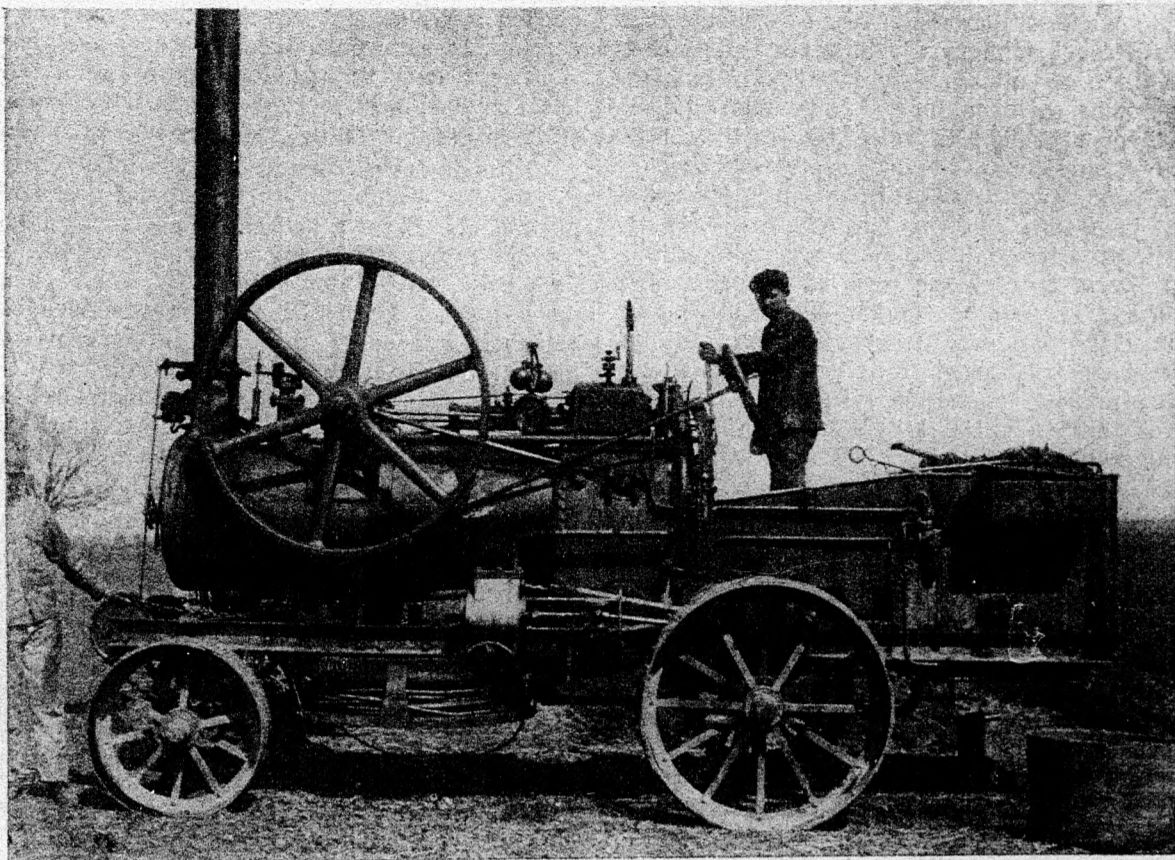
Egy u. n. 8 lóerős gőz gép tényleg kifejti,
anélkül, hogy megerőltetve lenne — tehát rend-
szeres üzemben — 16 tényleges lóerőt. Ameny-
nyire a szántáshoz igénybevett erőszükségletét
ismerem, az homoktalajon — mert csak itt volt
módomban ezt kipróbálni — 25 cm. mély és
27 cm. széles barázdánál másodpercenként
0,8 m. sebesség mellett 140—160 kg. vonó-
erőt, ami megfelel 112—128 méterkilogramm
munkának, tehát majdnem két lóerőnek. A 16
lóerő = 1200 méterkilogramm, s ha ugyanazon
sebességet veszszük alapul, majdnem 10 eke
munkáját végezheti az u. n. 8 lóerős lokomobil
azonos viszonyok közt. Keveset számítva 8
rendes négyes ökörfogatos eke munkáját fel-
tétlenül kell, hogy bírja, úgy, hogy 8 kat. hold
25 cm. mélyszántást napjában végezhet.

Ez a munka a meglévő gőz gép esetén
7000, új gépek beszerzése esetén 20,000 korona
befektetési tőkével nagyon kedvező arányban

áll, mindenestre kedvezőbb mint 12 kat.
hold 40—75 ezer korona befektetéssel.

Hogy ez mennyi előnyt hozhat, annak ki-
számítását ismét a gazdára bízom. Nézetem

járól, a czélszerű átalakításról és nem tartom
kizártnak, hogy rövid időn belül több közép-
birtokos és bérlő fogja élvezhetni a mély
művelés előnyeit, mint eddig. *ifj. Sporzon Pál.*

111. ábra. Az *Ivanits* rendszere szerint átalakított gazd. lokomobil.

szerint az *Ivanits*-féle lokomobil-átalakítás helyes,
hasznos és megbízhatóan bevált.

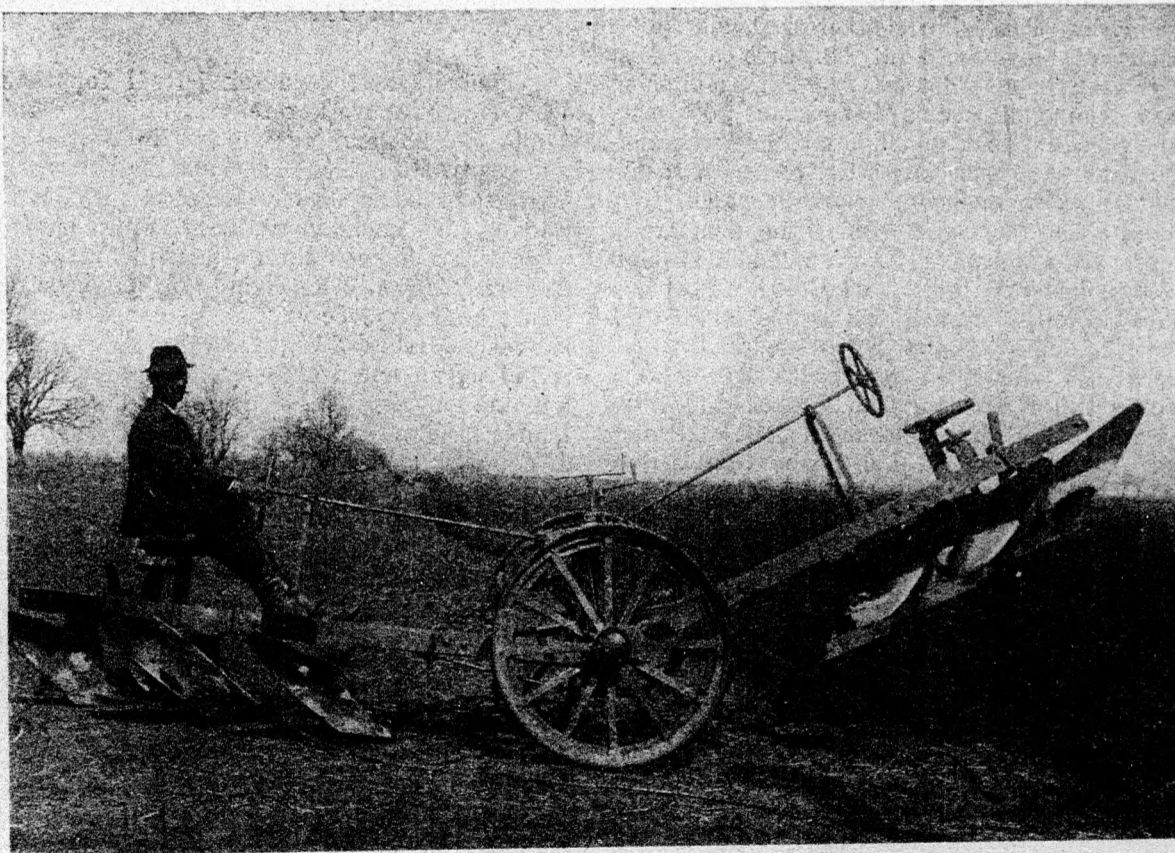
Sokkal fontosabb e kérdés, semhogy egy
egyszerű czikk alakjában végleg le lehetne tár-
gyalni s azért ezen a helyen is felkérem az
Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, mint
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségé-
nek központját, vegye e találmányt pártfogásába,
vizsgáltsa meg és adjon alkalmat a feltaláló-

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: *Hreblay Eml.*

A baromfiértékesítés szervezése Irországban.

A mult évben Glasgoban rendezett nem-
zetközi kiállítás bebizonyította azt, hogy az

112. ábra. Lengőeke a lokomobilos gőzszántáshoz. (*Ivanits* rendszere).

nak, hogy gépét, annak munkáját szélesebb
körben is bemutatthassa. A gazdaközönség figyel-
mét is felhívom erre az érdekes és hasznos
ujtásra. Győződjenek meg maguk a gép munká-

utóbbi években nagy figyelmet fordítanak az
irre a mezőgazdaságra és mellékágaira. Külö-
nös érdeme van ebben az *irovsági mezőgazda-
sági egyesületnek*, amely, tekintve tevékenységé-

nek rövid idejét, (1894-ben alakult), főleg a mezőgazdák szövetkezetekbe való egyesítésével igen szép eredményeket mutatott fel. Gondoskodását kiterjesztette a *baromfitenyésztésre* is amely gazdasági ág ott alig is volt említésre méltó eddig. A baromfitenyésztő szövetkezetek létesítésével mintegy új fordulatot adott ezen különben az ottani viszonyok között is hasznos gazdasági ágazatnak. Az egyesület eddigelé 16 ilyen szövetkezetet alapított, melyek 1700 tagot számlálnak. A szövetkezetek *célja*: hogy a baromfitenyésztést tanítsák, a meglévő anyagot javítsák, s hogy a baromfitermékek értékesítését úgy odahaza, mint a külföldön előmozdítsák. E törekvések és célok elérésére, valamint az együttes tevékenység iránti hajlam felkeltésére a szervező egyesületek szakértőket alkalmaznak, akiknek a szövetkezetekben tartott szóbeli és gyakorlati előadások és bemutatók tartása által kell a baromfitenyésztési ismereteket terjeszteniük. Sőt nem sajnálták a szövetkezők azt sem, hogy egy a baromfitenyésztésben teljesen jártas egyént hívnak meg egyenesen Dániából, aki a szövetkezeteknek utmutatást adván, a vágott baromfiak s a kivitelre szánt tojás csomagolása és vizsgálatáról, a hazájában szokásos és jónak bizonyult módokat mutatta be.

Különben az utóbbi időben az egyenesen e célra alakított baromfitenyésztő szövetkezeteken kívül a tej és más mezőgazd. szövetkezetek is foglalkozni kezdenek a baromfitenyésztéssel. Miután ezen szövetkezeteknek fennállása csak rövid keletű, üzemi természetű hogy nem lehet valami nagy, mindazonáltal összes forgalmuk pl. 1898-ban már 54,000 korona volt s a múlt évben 72,000 koronára emelkedett. Ezt az aránylag csekély forgalmat főleg azon nehézségek idézték elő, melyet a különben kifogástalan ir tojás értékesítése elé az angol piacon gördítettek. A szállítókat ugyanis, csak nagynehezen lehetett rábírní arra, hogy a kivitelre szánt tojást alkalmas módon csomagolják. Ezért a kereskedők és más vevők is idegenkedtek az ir tojás bevitelétől, ami a szövetkezeti értékesítést nagyban megnehezítette. A legutóbbi három év alatt azonban, amikor is nagyban munkálkodtak a baromfi- és tojásértékesítés szervezésén, különösen a tojás kiviteli kereskedelem terén határozott javulás állott be. Erre a lökést a tojásnagyrkereskedőknek, a tojásszállítókkal köriratban közölt ama határozata adta meg, amelyben utóbbiak kimondták, hogy beszüntetik az ir tojások átvételét, ha a termelők külön e célra szolgáló ládában fagyapot, vagy széna közé csomagolt friss tojást nem szállítanak. Így a termelők, akik az eddig követett eljárás mellett a tojáskereskedelem teljes bukását tartották s akik az újítás által csak nyertek, engedtek a tojáskereskedők követelményeinek. Addig az ir termelők között az a szokás volt elterjedve, hogy a tojást mindaddig visszatartották, amíg elégséges készletük nem volt s csak akkor vitték piacra, amikor az árak megfelelően emelkedtek. Természetes, hogy így az eladott tojások legnagyobb része romlott volt. Azonban még ezen intézkedés sem vette egészen elejét azon kinövéseknek, amelyek az ir tojásértékesítésnél előálltak. Az ir tojás rossz híre sokáig megmaradt s a friss értékesítés dacára is az árak oly alacsonyak maradtak, hogy úgy a termelők, valamint a kereskedők olyannyira elkedvetlenedtek, hogy a különben más viszonyok között nagyon jövedelmező üzlet majd-majd a bukás szélére jutott.

Ezen válságos időkbe esik a *baromfitenyésztő szövetkezetek* alakulása, amelyek feladatukul tűzték ki a baromfitenyésztők szövetkezését és a baromfi- és tojásértékesítés újraszervezését. Rögtön fején is találták ezek a szöveget s a tojásértékesítés terén csakhamar új irány állott be, amely abban teljes és szerencsés átalakulást hozott létre.

Tagjaiktól a szövetkezetek *suly* szerint váltják be a tojást, nem pedig darab számra,

mint azelőtt a kereskedők. A tojást így a Dániából meghívott szakértő utasításai szerint, fagyapot közé ládába csomagolják és szállításra, illetve kivitelre alkalmas állapotba hozzák. E gondoskodás mellett is azonban s a mellett, hogy a szövetkezetek minden lehetőt kifejtenek a tojáskereskedelem fellendítésére, azon vizsgálások, melyek a rég idők óta divó rendszerhez fűződtek nagy mértékben akadályozták ma is az ir tojáskereskedelem gyorsabb fejlődését.

Nehézségeket okozott eleinte a tojás összegyűjtése is, miután az értékesítés még nem volt jelentékeny. Ezért a szövetkezetek közül több a vágott baromfiak értékesítéséhez látott, a mely üzlet, ha körülményesebb is, Irországban nagy jövővel kecsegtet. Igen jövedelmezőnek bizonyult már eddig is s a mint azt pl. a neumarkti szövetkezet kimutatta, 100% nyereséget eredményezett. Ezen üzlet fellendítéséhez is tehát fokozott erővel láttak hozzá az ir baromfiértékesítő szövetkezetek.

A legnagyobb érdeklődés mégis a legutóbbi időben fellállított *központi baromfiértékesítő helyek* felé irányul, a melyet a kisebb, vidéki baromfitenyésztő szövetkezetek együttesen támogatnak, hogy nagyobb üzemképességét biztosítsák s az üzemköltség csökkenését elősegítsék. A helyi érdekű szövetkezetek a gyűjtőhelyek szerepét foglalják el, amelyek a baromfit és tojást suly szerint veszik át a termelőktől, külön e célra készített szállító rekesz és ládákban, amelyeket az áru értékesítése után a termelőnek visszaadnak. A tényleges sulyt a központban ismételtlen megállapítván, az áru itt e szerint értékesül, illetve küldetik a külföldre. Ujabbban a központi értékesítő szövetkezet a hizlalt baromfiak értékesítését is átvette, azonkívül úgy ott, mint a vidéki tenyésztőszövetkezeteknél a mesterséges költetést és felnevelést hozta be. Ilyen törekvések mellett remélik, hogy a piacra hozott baromfitermékek ára javulni fog, ami kétségtelen is. Angolország közel van Irországhoz s így nincs kizárva, hogy az a 90 millió korona értékű tojás, amely évenként Angliába kerül nagyrészt onnan lesz fedezve.

Agh Endre.

IRODALOM.

Szövetkezeti kérdések jelesül fogyasztó és termelő szövetkezeteknél czimen *Vajda* Ármán egy 83 lapra terjedő kis füzetet bocsájított közre. Munkája előszavában maga bevallja, hogy ismert dolgokkal is hozakodik elő, a mi véleményünk azonban az, hogy könyve elejétől végig ismert dolgokból van — tagadhatatlanul — ügyesen összeállítva. Nem akarjuk kétségbe vonni, hogy a művecske szerzője ennek dacára is érdemes munkát végzett. A magyar irodalom is tud ugyan ennél érdemesebb munkákat felmutatni, mégis jó, ha a szövetkezetek napi kérdéseit minél számosabban igyekeznek, főleg a naponként megújuló támadások közepette tisztázni. A szerzőnek sem volt más célja, mint ez s rámutatni azokra a messze kiható gazdasági és társadalmi előnyökre, amelyeket a szövetkezeti szervezkedés nyújt. A könyv első része a fogyasztási szövetkezetek elterjedésének történetét ismerteti. Szerettük volna, ha e részben a magyar viszonyokkal jobban megismerkedett volna s bővebb ismertetést is nyújtott volna, amit pedig a könyv következő fejezetében a szövetkezetek előnyeiről mond, éppen nem új, bár teljes egészében igaznak tartjuk mi is. A szövetkezeti üzletvezetés című fejezetben, az igazgatóság megválasztásáról, működéséről stb. szól. A munka e részét tartjuk mi a legbecesebbnek. Igaz, hogy ezekben a dolgokban direktívákat adni, de azokhoz alkalmazkodni is igen nehéz, valami zsinórmértékre mégis szükség van, főleg nálunk, ahol igen-igen sok helyt a szövetkezés egészen új fogalom. Ismerteti ezután szerzőnk a termelő szövetkezetek rendszerét, azok elterjedését úgy

külföldön, mint nálunk, végül az angliai szövetkezeti szervezetről nyújt rövid, érdekes képet. A könyvet az Eggenberger-féle könyvkereskedés utján 1 korona 50 fillérért lehet megszerezni.

Cs. Ö.

Kis Kalauz. A „Magyar Vendéglős- és Kávés-Ipar” kiadóhivatala czélszerű újítással lepte meg az utazó közönséget. „*Kis Kalauz*” czim alatt kiadta a magyar korona területén fekvő összes vasuti- és gőzhajó-állomásokat magában foglaló menetrendjét, beleértve a m. kir. államvasutak kezelésén kívül álló h. é. és egyéb vasutakat is. A menetrend a mely kis alakjánál fogva czélszerű 20 fillérért kapható és minden hónapban megjelenik.

Gazdasági egyesületek mozgalmá.

A Békésvármegyei G. E. Wenckheim Dénes gróf elnöklete alatt múlt hó 21-én igazgatóválasztmányi ülést tartott. Az ülésnek legnagyobb érdeklődést keltő tárgya a gyulai iparkiállítás kapcsolatban rendezendő gazdasági kiállítás ügye volt. Elhatározta a választmány, hogy szeptember hó folyamán tanulmányi kirándulást rendez a kaposvári mintagazdaság megtekintésére. A gyulai iparos ifjak önképző köre az egyet jubileuma alkalmából aug. 13—25-ig terjedőleg kiállítást rendez és az egyet közgyűlésén kimondatott, hogy a kiállítás érdekességének fokozására rendezzen a gazdasági egyesület állatkiallítást és díjazást. Ezután a kiállítási végrehajtó-bizottság erre vonatkozó átirata kerüit tárgyalás alá. Többek hozzászólása után az ig. vál. elhatározta, hogy a gyulai iparkiállítás alkalmából szarvasmarha, ló- és baromfi, méz és méhészeti kiállítást és díjazást; gép- és gazdasági eszközkiallítást rendez, a tejszövetkezeti ügy előmozdítására a Bonyhád vidékéről hozott teheneket szintén kiállítja és ott elárvereztetti; azonkívül tejlőversenyt is tart. A kiállítási rendezésére *Lukács* György dr. főispán elnöklete alatt végrehajtó-bizottság küldetett ki. Továbbá elhatározta az ig. vál., hogy pénzdíjat, érmet és oklevelet fog adni a kiállításon díjakul s a fejes versenydíjaihoz 600 koronával járul. Több gazd. egyesület példájára elhatározta az ig. vál., hogy tejlótehenek beszerzésére a földmívelési kormánytól 50,000 K. kölcsönt kér, mert az eddigi alaptól nem lehet az óhajtott eredményt elérni. A Bonyhádon 12,000 koronáért beszerzendő tejlótehenek átvételére 29 gazda jelentkezett. Az állatokat sorshuzás utján adják át a jelentkezőknek; a gyulai kiállítás idejére pedig újabb szállítmányt rendel az egyesület s abból 10 darabot el fog árverezni.

A Borsodvármegyei G. E. Miklós Ödön elnöklete alatt ig. vál. ülést tartott, amelyen tudomásul vették, hogy a földmívelési kormány tenyésztésének beszerzésére 52,000 kor. kölcsönt folyósított az egyesületnek. Ennek alapján elhatározták, hogy a vármegye kisgazdái között szétosztás végett 100—150 drb piros tarka simenthali jellegű és tiszta magyar fajta tehenet vásárolnak, amelyek árát az illetők 5 év alatt tartoznak visszatéríteni.

A Heves vármegyei G. E. f. é. jun. 14-én *Kállay* Zoltán elnöklete alatt ig. vál. ülést tartott, melyen a titkári jelentés tudomásul vétele után felolvastatták a földmívelési miniszter rendelete, iszapó mintatermek létesítése ügyében. Az állattenyésztési felügyelőség átirata, melynek értelmében díjazási célokra 600 kor. áll az egyesület rendelkezésére, javaslat végett kiadott a kiáll. bizottságnak. A cukorszörp vitéldij-kedvezményre vonatkozó kereskedelemügyi miniszteri rendelet a hiv. lapban tétetik közzé. A borászati kongresszusnak italdó leszállítása érdekében beérkezett átirata a mezőgazdasági bizottsággal egyetemben fog tárgyalatni. Végül egy előfordult esetről kifolyólag kijelenti az ig. vál., hogy az egyesületi titkár az ig. vál. előzetes engedélye nélkül semminemű állást vagy hivatalt el nem vállalhat.

A Nyitrai vármegyei G. E. ig. vál. Emödy József elnöklete alatt megtartott legutóbbi ülésében a következő főbb határozatokat hozta. A fedezetlen határidőüzlet ellen, Láng miniszter ismeretes nyilatkozata után is, föntartja eredeti álláspontját. A gazdasági egyesületek Országos Szövetségét megkeresi, hogy ezen tárgyat az ősi nagygyűlésen újból napirendre tűzze. Örvendetes tudomásul vette, hogy a műtrágya-kartell ellen

a megyének legkiválóbb és legelőkelőbb uradalmi és gazdái sorakoztak. Az akezió megkezdésekor legott harminczegy és fél kocsi rakomány szuperioszfát lett az OMGE. központi irodájánál megrendelve. Nyitra megye közönsége a földmívelési kormánytól 200,000 kor. kamatmentes kölcsönt kérelmezett szarvasmarhatenyésztési czélokra. Az egyesület ezen kérelmet támogatja s kész jótállást vállalni a kisebb tenyésztőknek adandó kölcsönökért, ha a vármegye a gazdasági egyesületet bizza meg a kölcsönök kiosztásával. Pártolja és támogatja az egyesület a nyitavölgyi vasut kiépítése iránti mozgalmat és csatlakozásra szólítja fel a többi érdekelt gazdasági testületeket.

A Sárosvármegyei G. E. Lukovits Aladár egyesületi titkár szerkesztésében most megjelent évi jelentése érdekes képét nyújtja az egyesület múlt évi működésének. A vármegyei mezőgazdasági bizottság teendőinek az egyesületre történt átruházása folytán szükségessé vált az alapszabályok megfelelő módosítása. A jóváhagyott új alapszabályok 1903. január 1-én léptek életbe s ugyanekkor kezdte meg működését az új alapszabályok értelmében alakított 14 különböző szakosztály és bizottság is. Az egyesület a lefolyt évben 2 rendes és 2 rendkívüli közgyűlést és 12 igazg.-vál. ülést tartott. Különböző szakosztályi ülés volt 22, bizottsági ülés és értekezlet 38. A titkári hivatal ügyforgalma 7688 drbot tett ki. **Andrássy Dénes** gróf az egyesület alapgyónát boldogult atyja **Andrássy György** gróf főispán és az egyesület alapításkori diszelnöke emlékére 2000 kor. alapítvánnyal gyarapította, ezenkívül megajándékozta az egyesület néhai édesatyjának életnagyságu olajba festett arcképével, melynek ünnepélyes leleplezése az e czélból megtartott rendkívüli diszközgyűlés keretében mult év szeptember 29-én eszközöltetett. Tevékeny részt vett az egyesület a mult év május hó 31-én Miskolcra tartott felvidéki ki-vándorlási kongresszuson, ezenkívül az 1902. szeptember havában Pozsonyban megtartott II. orsz. gazdasági kiállításán.

Népies gazdasági előadást kevesebb községben tartott az egyesület mint az előző években, minthogy a földmívelési m. kir. miniszterium részéről e czélra csak 500 kor. segélyben részesült, az előző évek 2000-2200 kor.-nyi segélyével szemben. Összesen 8 községben 51 sorozatos tót nyelvű előadás tartatott, a melyeken 1675 kisczarda vett részt, a kik között az egyesület 1400 db. különböző gazdasági kérdést tárgyzó füzetet osztott ki. Az előadások közül 21 növénytermesztési, 18 állattenyésztési, 12 törvényeket és szövetkezeti kérdéseket ismertetett.

A G. E. állami támogatással mult év december 13-ikán Bártfán, 16-ikán Hanusfalván szarvasmarhadijazást rendezett.

A G. E. javaslatára a földmívelésügyi miniszterium 5 gazdasági cselédet és 4 munkást tüntetett ki december 29-ikén diszoklevéllel és 20-50 K. jutalommal.

A munkáshányon segitendő, a mult évben a G. E. mintegy 500 arató és szakmunkást szerzett el Beregvármegyéből, ezenkívül 300 mezőkövesdi munkás is az egyesület útján kapott kenyeret.

A gazdasági munkás- és cselédpénztár érdekében nagyszabásu propagandát fejtett ki az egyesület, különösen a gazd. előadások keretében és a földmívelés között mintegy 3000 drb ismerető füzetet osztott ki.

A földmívelési miniszterium felhívására foglalkozott az ig. vál. az orsz. marha- és kirakó-vásárok egy napon leendő megtartását czélzó javaslattal, szükségesnek mondotta az újítást 10,000 lakosnál kisebb községekben, nagyobb községeknél azt javasolta, hogy azok egymás-

utáni két napon tartassanak meg. A munkások heti bérének kifizetését szabályozó rendeletet kihivetlennek véleményezte. Az új tagosítási törvény előmunkálataira vonatkozólag terjedelmes véleményt terjesztett fel.

A kis- és középbirtokosoknak a hadsereg ellátásába közvetlenül való bevonása tárgyában adott véleménye az orsz. értekezlet elé terjesztett. Szorgalmazta a kormánytól egy földmívelési iskola felállítását a vármegye területén és biztató fogadtatásban részesült. Felterjesztést intézett a miniszteriumhoz a megrendelések gyűjtésére vonatkozó 1900. évi t. cz. végrehajtására nézve hozott keresk. min. rend. módosítása tárgyában. A vármegyei termelvények exportjának érdekében érintkezésbe lépett a berlini szaktudósítóval. A malomkartell felügyelete és a buzaszállítás díjtételeinek leszállítása érdekében felterjesztést intézett a földm. miniszteriumhoz. Összeállította a vármegyei mezőgazd. termények 1901. évi átlagos termését a súly és értékre való tekintettel is. A vármegyét megkereste, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszteriumtól a szorgalmi időnek 9 hónapban való megállapítása tárgyában kiadott rendelet visszavonását kérje. Foglalkozott a vám- és keresk. szerződésekkel. A középbirtokos osztály súlyos helyzetének megszüntetése érdekében memorandumot intézett a kormányhoz stb.

A növénytermesztés érdekében gazdasági előadásokat tartott, az 500 mm. kedvezményes áru rigai lenmagot osztott ki a kisczardák között, foglalkozott a tőzegerszóró árnyékszék elterjesztésével.

A kisczabeni áll. főiskola fentartásához 200 koronával járult az egyesület. A kisczardák között a kisczabeni gyümölcsfa-iskolából 1260 darab ojtványt osztott ki 10 fillér kedvezményes árban. Az egyesületi tagok között pedig 2060 ojtványt osztott ki 30 filléres árban.

A G. E. csatlakozott az OMGE. mozgalomhoz, a fejlesztésnek és üszök tulságos arányban történt kivételének meggátolása tárgyában. Kérelmezte a miniszteriumtól a tenyészállatok kedvezményes szállítását. A száj- és körömfájás elleni védekezés érdekében füzeteket osztott ki a kisczardák között és felhívta a községetek, hogy a közvagyonból szerzett apaállatokat biztosítsák. A lótenyésztés előmozdítása érdekében is minden lehető meg tett az egyesület. A baromfitenyésztést főleg a földmiv. miniszterium által rendelkezésre bocsátott himnemű fajbaromfiaknak csere útján való közvetítésével fejleszti. A kártékony rovarok irtásának előmozdítása érdekében jutalmakat osztott ki az egyesület.

A G. E.-nek hosszas tárgyalások után sikerült egy szeszfinomító gyárat részvénytársasági alapon létesíteni, ugy hogy a gyár üzemét 1903. őszén már megkezdheti. Az ig.-vál. állást foglalt a nyers szesznek a Pester Lloydban különböző árfolyamok szerint való jegyzése tárgyában. A mozgalom eredménynyel járt, amennyiben a P. L. a különböző árfolyamok jegyzését okt. 1-én beszüntette.

Végül beszámol a jelentés a Tejesarnok és a Sárosvármegyei Gazdák Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezetének működéséről.

A G. E. vagyona 1901-ben 20,517 K. 36 f.-t, 1902-ben 23,108 K. 80 f.-t tett ki, vagyis a vagyoni gyarapodás 2591 kor. 44 fillér.

A Sopronvármegyei G. E. ig.-vál. f. hó 26-án Bauer Ottó elnökle alatt bizalmas jellegű ülést tartott. A földmívelési miniszternek a vám- és keresk. szövetség és a keresk. szerződésekre vonatkozó törvényjavaslata tárgyában **Mesterházy Ernő** dr. alelnök terjedelmes emlékiratot állított egybe, melyet az ig.-vál. magáévá tett. A II. orsz. szőlészeti és borászati kongresszusnak a boritaladó 50%-kal való leszállítása és egyenlősi-

tése, valamint a házi szükségletre szolgáló bo adómentesítése érdekében; ugyszintén a fogyasztási adó bérbeadása elleni javaslatához az ig.-vál. hozzájárul és hasonló felterjesztést intéz a kormányhoz. A vármegyei alispánnak az ebadó alap egy részének állattenyésztési kölcsönök nyújtására való fordítására; és az állattenyésztési felügyelőségnek az orsz. állatteny. alpból kölcsönök kérelmezésére vonatkozó átiratát a állattenyésztési szakosztályhoz utalja. A földmívelési miniszternek a kender és lenkésztési telepek létesítésére vonatkozó leiratát a növénytermelési szakosztályhoz utasítja.

Temesvármegyei G. E. Ambrózy Gyula báró elnökle alatt ig. vál. ülést tartott. Az ig. vál. **Daranyi Ignác** földmívelésügyi minisztert azon alkalomból, hogy az új kormány alatt is megtartotta tárczáját táviratilag üdvözölte. Tárgyalta ezután és hozzájárul a vál. az OMGE. átiratához, a mely a hüvelyekes természetének és kivételének szervezésére, a gépeladások terén üzött visszaélések megszüntetésére, a gabonarakár szövetkezetek alakítására vonatkozik. Az utóbbi intézmény népszerűsítése és megismertetése végett a kisczardák részére tanulmányutakat rendez. Elhatározta továbbá, hogy a mezőgazdasági munkások közvetítés teendőinek az egyesületre való átruházását fogják kérni. Végül kimondotta az ig.-vál., hogy a megyei állattenyésztés föllendítésére, s fajtehenek beszerzésére 300,000 kor. kölcsönt kér a földmívelési minisztertől.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

245. kérdés. Ez alkalommal vagyok bátor még egy kérdéssel fordulni a tekintetes szerkesztőséghez, helyesen jártam-e el a folyó év tavaszán, midőn a legelőre kicsapott növendékmarmháimat naponta egyszer, amíg a fű megerősödött löherpolyva és árpakorpa keverékkel ettettem? Az elegyítés 1 zsák korpa és 4 zsák polyva arányában történt; nem lenne-e helyes az ősz folyamán cséplés után árpa-buza polyvával kevert árpakorpát adagolni nekik, hogy amelyek eladásra kerülnek jobban értékesíthetők legyenek, amelyek megmaradnak, jobb kondícióban menjenek a télbe? ha igen, kérem szépen a keverék arányát megállapítani, ugyszintén az adag nagyságát is. **K. F.**

246. kérdés. Ökörhizlalásunkban tengeri daránk fogyó félben lévén, kérjük értesítését, hogy egy kilogramm tengeri darát, mily arányban tudnánk rendelkezésünkre álló árpadarával, melasszéval és korpával helyettesíteni. **D.**

247. kérdés. A gőzmalmomban termelt 8 és 8¹/₂ sz. lisztet jobban vélem értékesíteni, ha gazdaságomban a jármos- és hizómarhával, illetve sertéssel etetem fel.

Kérem szives felvilágosításukat, helyese ezen feltevésem és ha igen, mily módon kell e lisztet a szarvasmarhával, illetve sertéssel feléltetni, megjegyezvén, hogy szeptembertől májusig szeszgyári üzemem is van, tehát moslék is áll rendelkezésemre az említett időszakban. **Sz. S.**

248. kérdés. Bátor vagyok mellélkelve 5 drb beteg buzaszálát oly kéreessel beküldeni, lennének szivesek tudatni velem, minő féreg okozza e buzakört, mik az életföltételei, lehet-e és hogyan védekezni ellene? **P. F.**

Uj törökrosta vaslemezéből cséplőgépekhez

GRAEPEL HUGÓ

gépgyáros szabadalma

Budapest, V., Váci-út 40-46.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

➡ **Részletes leírás minden érdeklődőnek megküldetik.** ➡

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és ha nem felel meg, visszafogadni.

249. kérdés. Beteg buzaszálakat küldök. Ezen betegség nem mindenütt, hanem csak bokronként jelenik meg.

Kérem sziveskedjenek tudatni, mi a betegség, terjed-e tovább s hogyan lehet ellene védekezni stb.

Megjegyzem még, hogy a buzának életvéleménye löhere volt; talaja kötöttebb vályogtalaj és elég jó erőben van. *B. M.*

250. kérdés. Pár nap eltelté óta egy tábla lenvetésünk pusztul, annak okát keresvén, egyebet nem találtam, mint a szárán a földszint bizonyos rágást; miután azonban a földben semmiféle férget nem leltem, ami a pusztulást véghez vitte volna, bátorkodom a t. czimnek a mai postán egy mintazacskóban néhány szál lent felküldeni, azon kéréssel, hogy megbírálás után sziveskedne velem b. véleményét közölni. *F. A.*

251. kérdés. Mellékelve küldök egy répa-levelet s kérem, mi bántja ezt? A betegség, melynél a levél egészen összezugorodik, főleg a magrépát támadja. Veszélyes-e a betegség a takarmányrépára s mit lehet tenni ellene? *P. S.*

252. kérdés. Mai napon levelemmel egyidejűleg postára adtam egy árpamintát azon czélból való megvizsgálás végett, hogy mi beszáradás lehet az ily repeze-tokos árpánál a csépléstől május hóig. *P. A.*

253. kérdés. Küldök 3 kukoriczatövet, mely nyilván beteg. Kérem: mily betegséggel van itt dolgunk? és főleg mi lehet ennek az oka? avagy hogyan kerülhető el? *R. A.*

Feleletek.

Legelőre járó növendékmарha abrakolása. (Felelet a 245. sz. kérdésre.) Az a kérdés, hogy a legelőre járó növendékmарhával czélszerű e abrakot etetni, s ha czélszerű, hogy mennyit etessünk, főleg a növendékmарha korától s fajtajától függ olyformán, hogy minél fiatalabb az állat, annál hálásabb az abrak iránt, s minél gyorsabban fejlődő fajtához tartozik, annál inkább megkívánja azt. Igy pl. jóra való szimenthali marhát csak akkor vagyunk képesek nyerni, ha az első évben a legeltetés mellett is abrakoljuk a borjut, míg ellenben a magyar-erdélyi borju aligha lát a legelőn abrakot, s azért bár lassan, de mégis jó marhává fejlődik. Miután a jelen esetben elmulasztotta velünk a növendékmарha fajtaját s korát tudatni, nem adhatunk a felvetett kérdésre határozottabb feleletet, de annyit talán mégis mondhatunk, hogy a tavasszal helyesen cselekedett akkor, midőn herepolyvával kevert árpakorpát is adott a legelőre növendékmарhának addig, míg a fű megerősödött, s hogy az ősz folyamán sem fog ártani, ha hasonlóan jár el; arra azonban már nem vállalkozhatunk, hogy a keverék arányát s az abrak adagnagyságát állapítsuk meg, midőn a kérdéses marha fajtája s koráról semmit sem tudunk. *Cselkó.*

Tengeridara helyettesítése árpadara, korpá s melasszéval. (Felelet a 246. sz. kérdésre.) Ha teljesen kifejlődött marhát hizlalunk, semmi sem könnyebb, mint az említett abrakfélék viszonylagos hizlalóértékét kiszámítani, föltéve, hogy azok átlagos összetételéből indulunk ki,

s hogy arra az álláspontra helyezkedünk, miszerint a kifejlődött hizóállat cseppet sem hálásabb a fehérje, mint a szénhidrát iránt, míg ellenben a zsirt 2-2-szer annyira hálálja meg mint előbbieket. Ujabbán ugyan Fischer propagandát csinál a fehérje mellett (l. Fühling's landw. Zeitung 9., 10. és 11. számait), azt a nézetet vallva, hogy a hizóállat csak akkor képes a szénhidrátot zsirrál átalakítani, ha a fehérje mint redukáló anyag működik közre, mely oknál fogva többszörös szénhidrátértékére becsüli azt, de mi nem tehetjük ezt a nézetet magunkévá, s ezután is megmaradunk azon értékelés mellett, melyet az imént említettünk. Ezen az alapon pedig a következő adatokhoz jutunk:

	százalékos összetétel			helyettesítettség	
	fe érje	zsir	szénhidrát	tápegység	hetőségi arány
tengeri	8.4	4.8	60.6	79.5	1.00
árpa	8.0	1.7	59.0	70.7	1.12
korpa	11.8	3.0	44.4	50.3	1.58
melassze	—	—	—	60.0	1.32

E számok szerint tehát 1 kg. tengeridara, 1.12 kg. árpadara, 1.58 kg. korpa vagy 1.32 kg. melassze által helyettesíthető. Megjegyzendő azonban, hogy mi átlagos összetételű tengeriből indultunk ki, míg ellenben a nedvdús új tengeri csak mintegy 70 tápegységet tartalmazván, már ugyanannyi árpával, 1.39 kg. korpával vagy 1.16 kg. melasszéval helyettesíthető. A korpa tehát az, mely a kérdéses abrakfélék között a legkevesebbet ér, még pedig főleg azért, mert táplálóanyagai mintegy 20%-al kevésbé hatásosak, mint a másik három abrakfélének táplálóanyagai, ami ha nem lenne, akkor a korpában 62.8 tápegységet találnánk, mely esetben a melasszénál okvetlenül többre volna becsülendő. Végül a melasszeről megemlítjük, hogy bizonyos szempontból ezt a takarmányt állítjuk az összes abrakfélék élére, mert a melassze tartalmazza a leghatékonyabb táplálóanyagokat, s mert az terheli meg legkevésbé a hizóállat emésztőszerveit; csak az a kár, hogy a melassze hashajtólag hat, minél fogva nem adagolható oly bőségesen mint a többi abrakfélék. *Cselkó.*

Takarmányliszt etetési módja. (Felelet a 247. sz. kérdésre.) Miután a buza őrlésénél a finomabb lisztnemek mellett keletkező 8 és 8^{1/2} számú liszt már csak mint takarmányliszt értékesíthető, helyes az, ha az állattartást üzö malomtulajdonos saját gazdaságában használja el azt s nem viszi piacra, mert ha egészben véve nem is vagyunk a lisztetetésnek (sőt a finom darának sem) barátjai, mégis főleg csak akkor ellenezük azt, midőn készakarva őrlik a szemestakarmányt liszté, míg ellenben ha a gőzmalomban hulladékiszt keletkezik, mely csakis takarmányozás útján értékesíthető, akkor belenyugszunk abba, hogy lisztet kell etetnünk, dacára hogy a durva darát többre becsüljük mint azt. Ugyanis a lisztnek egyebeken kívül az a hátránya, hogy ez állatok nagyon keveset rágiák s nyálazzák, a mi azonban részben elkerülhető azzal, ha polyvát vagy szécskát keverünk hozzá s ha csak annyira nedvesítjük meg a keveréket, hogy az állatok be ne lehelhessék a lisztet. A jármosókrókkal csakis így ajánljuk a lisztet etetni, mert máskülönbén elkényeztetni

az emésztőszerveket; míg ellenben a hizóállatok (marha és sertés) esetleg mint tápitált is kaphatják azt, s miután a kérdéses esetben a szeszmoslékkal rendelkeznek, a forró moslékba véljük a lisztet keverendőnek s a langyosra kihűlt folyadékkal itatandónak; de ha növendék s tenyészsertésekkel is szándékoznak lisztet etetni, akkor a jármosókrók számára ajánlott előkészítést választanánk, vagyis polyvával keverve s mérsékelten megnedvesítve etetnénk azt. Külföldön néha sűrűn tészta is készítenek a lisztből, s falatszerű gombócokat alakítva belőle, azokat adják az állatoknak, de ezen előkészítésnek nincsenek különös előnyei. *Cselkó.*

Beteg buzakalászok. (Felelet a 248. sz. kérdésre.) Mind az 5 buzakalászok, melyeket P. F. ur torontálmegyéből küldött, felső fele vagy vége fehér, magvakat sem tartalmaz, s a ki nem fejlődött polyvák szálkás végei össze vannak pöndörödve. Az egyik kalász ki sem birt jönni a hüvelyéből benfulladt.

Ez jellemző *tripszkar*. Azok a piczi rovarok okozzák ezt, melyek karesu, piros élénkmozgású álcáit az erő buza polyvai között most fel-találhatni.

Ellene niucs speciális védekezés. Az aratás után a tarlót minél előbb fel kell szántani. Továbbá tavasszal nem szabad tűrni, hogy a gabonaföldek mentén virágozó gyomok legyenek, jmert a tripszek rendszeren először itt tanyáznak s úgy mennek át a gabonára. *M. Gy.*

Beteg buza. (Felelet a 249. sz. kérdésre.) Azon a buzán, melyet B. M. ur Borsodmegyéből küldött be, a kalászvégek el vannak fehéredve, száradva. Továbbá több levél egészen vagy hegyén el van száradva. A kalászvégek elszáradását *tripszek* okozzák; ezekről már többször is volt szó az idén a feleletek rovatában.

A mi a levelek száradását illeti, annyi bizonyos, hogy a gomba azt nem okozta. *Rozsda* még nem volt a beküldéskor a leveleken, s más gombát nem lehet azokon találni, mint a *kormos gabonagomba* (*Cladosporium herbarum*) egy-két szennyves foltját.

Lehet, hogy a levelek szárazsága még a kései fagyokra vezethető vissza, de lehet az is, hogy a májusvégi szárazságnak nyomai ezek. De az sincs kizárva, hogy a gyökérzetet bántja valami rovar. A gyökérzetben ugyan nincs semmi rágás nyoma, de a beküldött buzán a gyökérzet csak kisérszben volt meg. *M. Gy.*

Beteg len. (Felelet a 250. sz. kérdésre.) A küldött lenszárak alsó végén, ott, ahol a szár a gyökérzetbe átmegy, egy-két cm. hosszúságban úgy néz ki a szár szabad szemmel tekintve, mintha valami apró rovar össze-vissza rágta volna. Sem állati, sem növényi parazitát nem találtam. Erős kézi nagyítón nézve a beteg helyeit a szárnak, mely itt nagyon beteg hely, mintha számos apró repedés volna a szár bőrén, mely repedések hegyednek.

E kép azt a benyomást teszi, mintha valami apró szívó rovarok szurkálták és sebeztek volna meg a len tövét, de nagyon lehetséges, hogy a kései fagyok okozták tulajdonképpen a szár repedeztettségét. *M. Gy.*

Beteg takarmányrépa. (Felelet a 251. sz. kérdésre.) A szóbanforgó répalevél tele volt

A „TURUL“ permetező

a jelenkor legtokéletesebb peronospora permetezője.

A r a k:	
1-5 darab vételénél egy darab ára	frt 14.—
6-10 darab vételénél egy darab ára	frt 13.50
11-25 darab vételénél egy darab ára	frt 13.—
csomagolással együtt.	
Hosszabbító cső magastörzű fák permetezésére	frt 1.—
Francczia szóró (kivánatra külön)	75 krajczár.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari
magkereskedése

Budapesten.

Peronospora-permetező

„DIADAL“

csiszolt, erős vörösréz puttonnyal: frt 10.50.

Hosszabbító cső, magastörzű gyümölcsfák permetezésére. Ára frt 1.—.

Szőlészeti, borászati és gazdasági egyesületeknek, valamint községeknek nagyobb mennyiségű permetező vétele esetén igen előnyös fizetési feltételeket engedélyezek.

ben a bizóállamint tápítalt is...
 edése esetben...
 forró moslékba...
 s a langyosra...
 e ha növendék...
 koznak lisztet...
 amára ajánlott...
 gyis polyvával...
 esítve etetnének...
 t is készitene...
 zokat alakitva...
 nak, de ezen...
 s előnye.

Cselkó.
 et a 248. sz.
 ezok, melyeket...
 lótt, felső fele...
 artalmaz, s a...
 végei össze...
 kalász ki sem...
 lt.

a piczi rovarok...
 élénkmozgásu...
 zótt most fel-

kezés. Az ara-...
 el kell szántani...
 ad tünni, hogy...
 gyomok legye-...
 en először itt...
 abonára.

M. Gy.
 sz. kérdésre.)
 Borsodmegyé-...
 vannak fehé-...
 levél egészen...
 A kalászvégek...
 ezekről már...
 tek rovatában...
 etti, annyi bizo-...
 kozta. Rozsda...
 a leveleken, s...
 találni, mint a...
 num herbarum)

razsága még a...
 de lehet az is...
 nyomai ezek...
 kérészet bántja...
 an nincs semmi...
 uzán a gyökér-...
 M. Gy.

sz. kérdésre.)
 n, ott, ahol a...
 két cm. hosszú...
 abad szemmel...
 ar össze-vissza...
 vényit parazitát...
 n nézve a beteg...
 ron beteg hely...
 volna a szár...
 tek.

teszi, mintha...
 álták és sebez-...
 nagyon lehetsé-...
 ak tulajdonkép-...
 M. Gy.
 lelet a 251. sz.
 levél tele volt

tező

ara frt 1.-.

amint közsé-
 gen előnyös

ten.

apró fekete levéltetvekkel. E tetvek neve *Aphis Papaveris*. E tetvek szívásai miatt zsgorodnak össze s maradnak vissza fejlődésükben a levelek. Nagyobb, tartós szárazságban főleg a magrépa sinli meg a tetvek támadását. Esők után a tetvek száma ngyon megcsappan. A tetvek ellen 2%-os thanatonoldattal tanácsos permetezni, de úgy, hogy a permeteg a levelek alsó lapjait érje, mert a tetvek itt tanyáznak.

Az *Aphis Papaveris* a répán kívül még sok kulturnövényen (főleg a lóbabon és a és a mákon) továbbá sok gyomon tanyázik. A legtöbb esetben a gyomokról kerül a répara, miért főleg a magrépa táblán s ennek közelében különösen tavasszal folyton irtani kell a gyomot.

Gyomos árpa apadás. (Felelet a 252. sz. kérdésre.) Az az árpa, melyet P. A. ur beküldött, nagyon gyomos; talán a musta $\frac{1}{3}$ -a gyom. A gyom tulnyomórészét a *repesén retek* (*Raphanus Rapkanistrum L.*) czikkés, a magvakat magába záró tokjai teszik, de e mellett búkőnymagvak is vannak az árpában.

Az ennyire gyomos gabona apadását nagyon bajos hozzávetőleg is megítélni, mert a gyom apadására nincsenek adatok.

Az árpa $\frac{3}{4}$ évi apadására 2%-ot lehet számítani, de az olajos magvak, így a repesén retek apadása nagyobb mérvű. Például a repczenél (kifejtett, tiszta magot értve) $\frac{3}{4}$ -1 év alatt az apadás 10-12%-ot is kitehet. M. Gy.

Lilaszínű kukorica. (Felelet a 253. sz. kérdésre.) Egészen lilaszínű az a kukorica, melyet R. A. ur gyökereztől küldött be, különösen a levelek hüvelyei élénk lilaszínűek. A gyökérzet ép, a földfölötti rész szintén ép. A növényeken semmiféle parazita vagy valami parazita pusztításának nyoma. Másra nem lehet gondolni, mint hogy a hüvös időjárás oka a bajnak. A kukorica különösen érzékeny a hideggel szemben, s főleg a nedves föltekon levelei hamar sárgulnak vagy lilaszínűekké válnak. Ha melegek állanak be, a baj valószínűleg el fog mulni. M. Gy.

Az angol agrárpolitika Irlandban.

(György Endre, a m. kir. földmívelésügyi miniszter londoni szaktudósítójának jelentése.)

I.
 Az a törvényjavaslat, melyet Wyndham, az ir államtitkár, a legközelebbi napokban benyújtott a képviselőházban, s amely most már a részletes vita tárgyát fogja képezni, úgy a parlament legközelebbi ülészakán, mint azon kívül, az ir birtokviszonyok szabályozása tárgyában, tárgyánál fogva egyáltalában nem új. Nem kevesebb mint 42 új törvény hozatott e tekintetben az utolsó 32 év alatt, amióta tudnillik Gladstone első nagy törvénye keresztül ment; de talán azoknak egyike sem volt oly mélyreható és nagyfontosságú, mint a jelenlegi.

Hogy teljes képet nyuítsak az ezen javaslat által felkarolt kérdés egész lényegéről: a törvényhozás korábbi kísérleteit kell röviden előterjeszteni.

Az ir agrárpolitika alapvonásai a XVI. és XVII. századba nyulnak vissza. Erzsébet királynő, később Cromwell és III. Vilmos hódító hadjáratai teljesen bevitték az angol birtokjogot Irlandba. A régi birtokosok helyett újabb: a győzelmes sereg tábornokai, udvari emberei nyertek akkor értéktelen nagy birtokokat. Wyndham utalt esetekre, hol egy birtokos több mint egy egész vármegyét kapott.

Ezek magukkal hozták az angol jogviszonyokat, a birtok megkööttségét, a bérletbeadást bizonytalan időre, anélkül, hogy ugyanazon bérlosztályt is magukkal hozták volna, kivéve Ulstert,

Irland északi részét, ahova a bérlők is nagyobbára Skóciából jönnek át. Az angol törvények mellett megerősödött az a gyakorlat Angliában, hogy a felmondási jog nem gyakoroltatott, s míg a haszonbért rendszeren fizette, a bérlő nyugodtan érezte magát. Csakhogy ezen gyakorlat megszületésének két főoka volt Angliában, ami hiányzott és ma is hiányzik Irlandban. Az egyik volt az, hogy a bérlő erősebb volt erkölcsileg is, anyagilag is, a másik pedig az, hogy ezer és ezer más pálya is állott nyitva előtte és tőkéje előtt, ha kidobott a bérletből. Irlandban nem volt — kivált a római katolikusok emancipációja előtt — más pálya nyitva, a bérletre tódult mindenki, az felemelte a bérösszegeket — a vége az volt — mint Wyndham találólag megjegyzé — választani földmívelés és kivándorlás közt.

Ez az ok fejti meg a lakosság hullámzását felfelé is, lefelé is. 1741-től 1841-ig 2 millióról 8 millióra szaporodott a lakosság; máig újra lezállott a kivándorlás, éhség és nyomor miatt négy és fél millióra.

Egy további csapás volt az irlandi bérlőkre a szabad kereskedés behozatala, melyet csak részben enyhített a római katolikusok emancipációja. Sokkal gyorsabb volt ugyanis a mesterségesen felemelt árak természetes leszállása, semmint az újonnan megnyitott, de gyakorlatban mégis el nem ért előfeltételekhez kötött életpályákra özőnlés paralizálhatta volna a bérösszegek folytonos emelkedő és túlmagas iránylatát. Emiatt aztán a helyzet ez volt: nagy, távollevő földbirtokosok, akiknek szétágazó utódai, gyakran félnyomorra jutva, sok külön teherrel; nagyszámu bérlő és bérlő-elölt egymásra licitálva; megélhetést nem engedő bérösszeg, tökehiány, nyomor. A tulajdonos és bérlő közt egy rakás közvetítő, egyenes érintkezés ritka; ehhez a kidobások, boycottok, titkos és nyílt lázadás, elégedetlenség, ellenszenv és nyomor. A legutolsó kimutatásokból látom, hogy a kis szigeten lord Donegal 162,961; Conyngham 156,973; Lansdowne 121,349, Kenmare 118,606 acre területtel bír; ezek mindnyájan legfeljebb vadászni mennek Irlandba. Viszont Wyndham saját közvetlen tapasztalásából hivatkozik egy irlandi földesurra, akinek összes jövedelmét a birtokára háromszáz év óta folyvást nagyobbodó súlylyal nehezékdi családi terhek annyira megemésztették, hogy az év 11 hónapján képes a bérösszegekből megélni, de a 12. hónapot évről-évre a dologházban tölti. Hogy ily viszonyok közt ő nem engedhet: az világos; az a száz meg száz ember, aki előtte részesül a jövedelemből, nem érdeklődik iránta; a gondviselő, vagy ügynök rendszeren lelketlen, a bérlő koldusbotra jut és egész nagy vidékeken semmi más nem látszik, csak a végtelen elhagyatottság és nyomor, közvetlen közelében a világ legerősebb földmívelésének és leghatalmasabb tökeerejének.

A reform iránya első ízben az volt, hogy új embereket hozzanak új erélyvel és tőkével, a régi birtokosok helyett, akik nem tudnak vagy nem voltak képesek gazdálkodni. Az 1848-iki Encumbered Estates Actnak ez volt a főcélja, egy bizottságot szervezvé minden oly birtok eladására, melynek megterheitése legalább felét a jövedelemnek meghaladta. Ez a bizottság később (1858) törvényszékké változott át. Az így eladott birtokok-értéke 50 millió font sterlingre becsülitetik. Azonban a cél nem volt elérve. Az eladott birtokok gazdái legnagyobb részt a régi gentryhez tartoztak, akik együtt élve a bérlőkkel, nem szivattyúzták ki azokat, sőt azok rokonszenvesek voltak előtük és viszont. Az új birtokosok nagyobbára meggazdagodott üzletemberek voltak, akik befektetésnek nézve csupán a birtokot, a kínálózó alkalmat teljesen kiháználták, semmit sem törődve a bérlők sorsával, sőt legtöbbször nem is élve köztük. Ez a rendszer tehát teljesen csütörtököt mondott.

Közbevetőleg meg kell említenem, hogy mig Angliában az állandó befektetéseket a földesur teszi meg, sőt az 1864-iki Improvement

of Land Act szabályai szerint a bérlő a tulajdonos akarata ellen is megteheti az ő terhére kormányi ellenőrzés mellett, Irlandban nem ez a rendszer; ott az építkezések is a bérlő terheivé váltak és azoktól a bérletből elmozdítás egyszerűen megfosztotta őket. Ennek természetesen folyamánya volt tán az, hogy az épületek nyomora jó képet adott a tényleges nyomorról. Wyndham találóan mondja, hogy oly lakásokat látott Irlandban, amelyek szegényére váltak volna a délafrikai kaffiroknak és én magam is láttam Kerryben nem egy oly lakást, amihez képest egyáltalában nem nagy nyomoruságot jelez egy máramarosi hegyvidéki kunyhó. A legkisebb bérlő itt is úgy segít magán, mint nálunk: elmegy nyári munkára Angliába, szerez annyit, amennyivel élél télen; neki háza és bérlete csak arra való, hogy legyen valahol névelges otthona. A nagyobb baj a nagyobb bérlőknél van, ahol ez a javítási mód már nem fordulhat elő.

Az 1870-iki Gladstone-féle törvényt egy óriás agitáció előzte meg. A három „F” kövértelménye: Fair rent, Free sale, Fixity of tenure (méltányos bérösszeg, szabad eladás és nyugalmas bérleti idő), ezen törvény által még nem valósított meg. Egyszerűen szentesítette és egész Irlandra kiterjesztette az ugynevezett ulsteri szokás, amelynek értelmében a bérlő csak a bér nem fizetése miatt lökethetett ki; továbbá minden létező javításra nézve felállította ez a törvény azt az elővételemet, hogy az a bérlő, s ezért őt kárpótlás illeti. De ezen törvényben foglaltattak egyszermind azon híres, Bright által javasolt szakaszok is, amelyeknek értelmében az államkincstár feljogosítottott, hogy 35 év alatt fizetendő 5%-os annuitások mellett birtokvevő bérlőknek a vételár két harmadát előlegezze. Voltaképpen ezen szakaszok már korábban, 1869-ben felvették az Irish Church Actba, amely a megszüntetett irlandi egyház vagyonát ugyanilyen feltételek mellett (a vételárnak csak egy negyedét kellett lefizetni) a bérlőknek adta át, s tényleg 5000 bérlő élt is az alkalommal. Ezen szakaszok is Bright által hoztattak be s így a vételi eszmének ő volt az eredeti szerzője. Meg kell jegyezmem azt is, hogy a parasztbirtokosság eszméje már korábban ajánlított Irlandra nézve egy parlamentben, mint azon kívül többek közt John Stuart Mill által nyomtatékosan.

Hogy az 1870-iki törvény nem volt kielégítő, előre látható volt. Folytonosan nőtt a zavar, egyik módosítás, egyik bizottság a másikat érte. Végre a Shaw Lefevre elnökléte alatt illesző bizottság javaslatára az 1878. és 1879. válságos évek nyomása alatt jött létre ugyancsak Gladstone alatt az 1881-ki törvény. Merő újítás ez az agrárpolitika terén. Ez a törvény teremtette meg a kettős birtoklást. Tudnillik ezen törvény törvényszékeket állított fel, amelyekhez a bérösszeg méltányos megállapítása végett akár a tulajdonos, akár a bérlő fordulhatott minden 15 évben. E törvényszékek biztosították egyuttal a bérletidő állandóságát s a bérlők azon jogát, hogy a tulajdonos engedélye nélkül is átruházhassák a bérletet eladás útján. Tehát biztosította mindazt, amit a bérlők követeltek. E mellett a vételáraknál a bérlők által leteendő összeget egy harmadról egy negyedre szállította le, a visszatérési időt pedig 35 évről 49 évre terjesztette ki, e célra öt millió font sterlinget szavazván meg.

Ezen törvény eredménye sem felelt meg a várakozásnak. Joggal utalhatott reá Wyndham, hogy az eredmény általános perlekedés és rossz érzés lett. A földbirtokosok és bérlők egyaránt elégedetlenek voltak. A bérösszegek átlag 20-25%-kal lezállítottak, de a bérlők itt is elnyomásról panaszkodtak, a földbirtokosok pedig tényleg szenvedtek, emellett összes tekintélyük és befolyásuk elveszett. A bérlők a dolog természeté szerint nem igyekeztek javítani a birtokot, félve attól, hogy a bíróság feljebb rugtja a bérösszeget, s így az elégedetlenség és elhanyagolás folyton nagyobb és nagyobb lett; semmi sem természetesebb tehát, hogy a következő törvényhozások már mind azon irány felé fordultak, amely a Brig-féle szakaszokban van

TATAI DARABOS SZÉN | lokomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez.

TOJÁS BRIKETT

BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szent-Péter, Dorogh, Tokod, Ebszőny. — **EBSZŐNYI MÉSZ.**

MAGYAR ÁLTALÁNOS KOSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

jelezve, hogy t. i. könnyebbé tegyék a berlőnek a föld megvásárlását.

Határozott lépést tett előre e tekintetben az 1885-iki úgynevezett lord Ashbourne Act, amely szerint az egész összeg előlegeztetik az államkincstárból 49 évi 4% annuitás mellett, e célra további öt millió font sterling folyósítván. Az ezutáni törvényhozások is folyton ezen irányra fektették a fősúlyt, míg végre a jelen törvényjavaslat határozottan kitűzi az elvet: az irlandi agrárkérdést úgy oldani meg, hogy az állam segítse a bérlőket kivásárolni a birtokosokat.

A változás teljesen kikerülhetetlen volt. A kettős tulajdon rendszere — melyet eredetileg is főleg a tényleges helyzet nyomása alatt fogadtak volt el — teljesen tarthatatlanná vált, s minél inkább szaporodott azoknak száma, akik a Bright-féle szakaszok értelmében s azoknak a törvényhozás által folyton kedvezőbbé váló rendelkezései szerint megvásárolták birtokukat, annál nagyobb volt az ellentét a bérlők és a tulajdonosok között. Ugyanis, amint a jelenlegi törvényjavaslat első bemutatásakor (március 26) kiemeltetett, a kormánysegéllyel megváltott birtokosok 68 évre fizetendő törlesztési ára évente 20—45%-kal kisebb terhet okozott a bérlőnek, mint a jelenlegi pusztá bérösszeg. Ő tehát nemcsak a tulajdonjogot szerzi meg, de ugyanakkor évi terhe is 20—45%-kal kevesbedik. Képzelnék már most egymás mellett két ily bérlőt. Az egyiknek földesura nem akarja eladni birtokát, így bérlője állandóan, tulajdonjog nélkül fizet és pedig jelentékenyen többet mint szomszédja, aki kevesebb pénzzel a tulajdonjogot is megszerzi. Hogy ily viszonyok közt állandóvá lett Irlandban a kötelező eladás követelése, különösen mióta két év előtt Salisbury kormányából épp emiatt vált ki Russel, s élére lépett ezen agitációnak: egészen érthető.

Viszont érthető volt az is, hogy ily merész lépésre nehezen szánhatta el magát az angol kormány. Valóban ennél messzebb menő előzékenységet soha még semmiféle kormány nem mutatott. Az irek eltérők faj és vallásban, szokásokban és jellemben az angoloktól. Állandó rossz indulatuk köztudomásu s folyton kifejezésre is juttatták, legutóbb a délafrikai háboru idején, dacára az angol állam angol pénzen vásárolja ki Irlandból azt, amit még Gladstone is angol helyőrségnek nevezett Irlandban: az angol földbirtokost. S hogy mennyire megy e tekintetben az angol méltányosság: azt igazolja a jelen javaslat.

(Vége következik.)

A „Magyar Szeszértékesítő Központ.”

Azon időponttól kezdve, hogy a „Magyar Szeszértékesítő Központ” létesítésére irányuló mozgalom megindult s a mezőgazdasági termelő-érdekeltség és az ipari szeszgyárosok vezetőiből alakult előkészítő bizottság nagy és nehéz munkáját megkezdte, nemcsak nálunk nyilatkozott meg az általános érdeklődés, hanem tudunkkal Ausztriában is feszült várakozással néznek a tervezett központ létesítése elé. Hiszen ott is irigy szemekkel nézik a németek hatalmas „Centrale”-jának üdvös és eredmény-dus működését, amelynek segélyével az annak előtte mérhetetlen nehézségekkel küzdő német szesztermelés és értékesítés oly hatalmas len-

dületnek indult, hogy ma a kontinensen vezető szerepe van.

Megelégedéssel regisztrálhatjuk, hogy a mezőgazdasági szesztermelők tekintélyes érdekeltsége osztatlan örömmel üdvözölte a mozgalmat és meleg pártolással viseltetik a tervezett szervezkedés iránt; úgy, hogy ma már a „magyar központ” létesítése előre is biztosítottak tartható. De erre a bizottság bátran számíthatott is.

Szesztermelésünk és különösen az értékesítés számos bajai és nehézségei, a féktelen versengés szülte károk, az üzletmenet bizonytalansága, az ausztriai szesz újból szabaddá vált beözönlésének súlyos veszedelme mind-gannnyi ok ugyanis arra, hogy hazai szesztermelésünk fentarthatásának biztosítására egy oly központi szervezet megalkotására vállalkozzék a bizottság, amely szervezet képes lesz egyfelől ellensúlyozni a fenyegető veszélyt, csökkenteni a mai nehézségek káros hatását és egy egészséges egyöntetű üzletmenet létrehozása mellett biztosítani egyszersmind azt, hogy a szesztermelés nemcsak egy szükséges rossz — hanem egy, a munka, a kockázat arányában álló hasznos vállalkozássá váljék és maradjon. Ezt pedig az összerdekeltségnek meg kellett értenie.

Az érdekeltség minden egyes tagjának megküldött egyezményi tervezet fényes tanúbizonyosága annak, hogy itt arról, mintha az ipari szeszgyárosoknak volnának titkos vagy hasznathajászócéljaik, vagy hogy a mezőgazdasági szesztermelés érdekszemponjtjai csorbát szenvedhetnének, szó sem lehet. Ilyen véleményt nem is hallottunk.

Ezért meglepett a „Köztelek” 52-ik számában B. L. urnak, „A szeszértékesítő szövetkezet” című cikke, mely oly célzatokat imputál a tervezetnek, mintha a szerint a mezőgazdasági szesztermelés egyenes áldozatává válnék a központi szervezetbe belépett ipari gyáraknak.

Szívesen megengedem, hogy a szeszkereskedők táborából szóló cikkirő ur egészen más szemmel nézi és ítéli meg a termelők érdekszemponjtjából alakult tervezetet s így a tervezetbe olyan dolgokat is belemagyaráz, a mik abban nincsenek benne s ugyanezen okból oly érvekkel véli megtámadhatónak a tervezetet amelyek annak szellemével sem szembe nem állíthatók, sem pedig egyébként nem állhatnak meg.

Hogy ezt kimutassam, hosszasan kellene talán a tervezet pontozatainak magyarázásába bocsájtkoznom; ezt pedig e lap hasábjain helyszűke miatt nem tehetem. E helyett azonban rátérek a t. cikkirő urnak arra a tanácsára, hogy a mezőgazdasági szesztermelők maguk között állítsanak fel szövetkezeti finomítókat. Tudjuk azt, hogy ez helyes gondolat és üdvös lenne, ha eddig is már létesült volna számos ilyen szövetkezeti finomító. Tudjuk azt is, hogy több-kevesebb eredménnyel ezzel a kérdéssel a vezetőelemek már jó ideje foglalkoztak, de sajnos, nagy számmal ilyen szövetkezeti finomítók nem alakulhattak, részint a tökehiány, részint a vállalkozási képesség és erő hiánya és a helyi körülmények különböző nehézségei miatt. És mert az e tekintetben tett kezdeményező lépések nem eredményezték a kívánt

kellő sikert, gondoskodni kellett más módról, amely mellett a szesztermelés értékesítési viszonyainak szabályozása elérhető, s így ennek a mezőgazdasági iparnak fentartása biztosítható legyen.

Jelentékeny eredmény az, amit a szesztermelő érdekeltség vezetői ez irányban elértek, amidőn a közös célnak sikerült megnyerniök az ipari szeszgyárosokat is, akik teljes loyaltással viseltetik a mezőgazdasági szesztermelés érdekszemponjtjai iránt, tekintélyes tehetségük felajánlásával szövetségbe léptek a gazdasági érdekeltséggel azért, hogy az egy-séges és nyugodt mederben mozgó üzletmenet biztosítása révén a mezőgazdasági szesztermelés esélyektől megóvassék s biztos alapokon nyugvó üzeme biztosíttassék.

Mindaz, ami a tervezetben mondva van, erről és nem egyébről tanuskodik s így tehát cikkirő urnak ama aggályai, amelyeket a mezőgazdasági szesztermelők szöszölője gyanánt kimondott, tárgyaltanok és csak abból eredhetnek, hogy a t. cikkirő ur a tervezetet nem ismeri vagy tévesen értelmezi. Z. I.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma :

	Oldal
OMGE. közleményei	1030
Vámpolitikai bizonytalanság	1030
Az angol agrárpolitika Irlandban	1039
A „Magyar Szeszértékesítő Központ”	1040
Tárca.	
Hannoveri kiállítás	1030
Allattenyésztés.	
Néhány szó a haszonmarhatartás kérdéséhez	1031
Üzementan.	
A cséplésről	1033
Gazdasági gépészet.	
Gőztalajmivelés gazdasági lokomobillal	1033
Baromfitenyésztés.	
A baromfitenyésztés szervezése Irszágban	1035
Irodalom	1036
Gazdasági egyesületek mozgalma	1036
Levélsekreny.	1038
Vegyesek	1040
Kereskedelem, tőzsde.	1042
Szerkesztői üzenetek.	1043

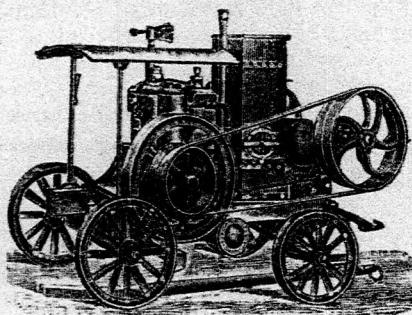
Személyi hir. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület Kenéz Zoltán földbirtokost, az OMGE. szövetkezeti titkárát ügyvezető-titkárává választotta. Kenéz Zoltán azok közé tartozik, akik a nyilvánosságnak szinte elkerülésével igazi lelkesedéssel tettek szolgálatot a magyar gazdasági fejlődés ügyének. A pozsonyi kiállítás rendezése terén nagy érdemei vannak s eddigi működése nagyon elismerésre méltó a magyar gazdatársadalom részéről. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület szerencsésen választott, mert Kenéz Zoltánban e magyar városba illő igazi tősgyökeres magyar embert választott, aki nagy ügybuzgósággal, a lelkesülés hevével fogja szolgálni új munkakörében vidékének gazdasági érdekeit.

Gyászhir. Id. Vantsó Gyula primási uradalmi felügyelő fia, Vantsó Imre m. kir. honvédhadnagy Székesfehérvárott, 1903. évi június

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

Iroda és raktár: Bécs, VII., Lindengasse 7.

LEGOLCSÓBB
HAJTÓERŐ

a „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MOTOR.

3000-nél több üzemben. Könnyen kezelhető. Villanyos gyújtással. Okl. gépész felesleges.

KÖLTSÉGVETÉS, TERVEK ÉS EGYÉB FELVILÁGOSÍTÁS INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

„Gnom” mótormozgony.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

jelezve, hogy t. i. könnyebbé tegyék a berlőnek a föld megvásárlását.

Határozott lépést tett előre e tekintetben az 1885-iki úgynevezett lord Ashbourne Act, amely szerint az egész összeg előlegeztetik az államkincstárból 49 évi 4% annuitás mellett, e célra további öt millió font sterling folyósítván. Az ezutáni törvényhozások is folyton ezen irányra fektették a főszűrt, míg végre a jelen törvényjavaslat határozottan kitűzi az elvet: az irlandi agrárkérdést úgy oldani meg, hogy az állam segítse a bérlőket kivásárolni a birtokosokat.

A változás teljesen kikerülhetetlen volt. A kettős tulajdon rendszere — melyet eredetileg is főleg a tényleges helyzet nyomása alatt fogadtak volt el — teljesen tarthatatlanná vált, s minél inkább szaporodott azoknak száma, akik a Bright-féle szakaszok értelmében s azoknak a törvényhozás által folyton kedvezőbbé váló rendelkezései szerint megvásárolták bérleteiket, annál nagyobb volt az ellentét a bérlők és a tulajdonosokká válók közt. Ugyanis, amint a jelenlegi törvényjavaslat első bemutatásakor (március 26) kiemeltetett, a kormánysegélylyel megváltott birtokosok 68 évre fizetendő törlesztési ára évente 20-45%-kal kisebb terhet okozott a bérlőnek, mint a jelenlegi pusztá bérösszeg. Ő tehát nemcsak a tulajdonjogot szerzi meg, de ugyanakkor évi terhe is 20-45%-kal kevesbedik. Képzelnék már most egymás mellett két ily bérlőt. Az egyiknek földesura nem akarja eladni birtokát, így bérlője állandóan, tulajdonjog nélkül fizet és pedig jelentékenyen többet mint szomszédja, aki kevesebb pénzzel a tulajdonjogot is megszerzi. Hogy ily viszonyok közt állandóvá lett Irlandban a kötelező eladás követelése, különösen mióta két év előtt Salisbury kormányából épp emiatt vált ki Russel, s élére lépett ezen agitációnak: egészen érthető.

Viszont érthető volt az is, hogy ily merész lépésre nehezen számhatta el magát az angol kormány. Valóban ennél messzebb menő előzékenységet soha még semmiféle kormány nem mutatott. Az irek eltérők faj és vallásban, szokásokban és jellemben az angoloktól. Állandó rossz indulatuk köztudomású s folyton kifejezésre is juttatták, legutóbb a délafrikai háború idején, daczára az angol állam angol pénzen vásárolja ki Irlandból azt, amit még Gladstone is angol helyőrségnek nevezett Irlandban: az angol földbirtokost. S hogy mennyire megy e tekintetben az angol méltányosság: azt igazolja a jelen javaslat.

(Vége következik.)

A „Magyar Szeszértékesítő Központ.”

Azon időponttól kezdve, hogy a „Magyar Szeszértékesítő Központ” létesítésére irányuló mozgalom megindult s a mezőgazdasági termelő-érdekeltség és az ipari szeszgyárosok vezetőiből alakult előkészítő bizottság nagy és nehéz munkáját megkezdte, nemcsak nálunk nyilatkozott meg az általános érdeklődés, hanem tudtunkkal Ausztriában is feszült várakozással néznek a tervezett központ létesítése elé. Hiszen ott is irigy szemekkel nézik a németek hatalmas „Centrale”-jának üdvös és eredményes működését, amelynek segítségével az annak előtte mérhetetlen nehézségekkel küzdő német szesztermelés és értékesítés oly hatalmas len-

dületnek indult, hogy ma a kontinensen vezető szerepe van.

Megelégedéssel regisztrálhatjuk, hogy a mezőgazdasági szesztermelők tekintélyes érdekeltsége osztatlan örömmel üdvözölte a mozgalmat és meleg pártolással viseltetik a tervezett szervezkedés iránt; úgy, hogy ma már a „magyar központ” létesítése előre is biztosítottak tartható. De erre a bizottság bátran számíthatott is.

Szesztermelésünk és különösen az értékesítés számos bajai és nehézségei, a féktelen versengés szülte károk, az üzletmenet bizonytalansága, az ausztriai szesz újból szabaddá vált beözönlésének súlyos veszedelme mind-megannyi ok ugyanis arra, hogy hazai szesztermelésünk fenttarthatásának biztosítására egy oly központi szervezet megalkotására vállalkozzék a bizottság, amely szervezet képes lesz egyfelől ellensúlyozni a fenyegető veszélyt, csökkenteni a mai nehézségek káros hatását és egy egészséges egyöntetű üzletmenet létrehozása mellett biztosítani egyszersmind azt, hogy a szesztermelés nemcsak egy szükséges rossz — hanem egy, a munka, a kockázat arányában álló hasznos vállalkozássá váljék és maradjon. Ezt pedig az összerdekeltségnek meg kellett értenie.

Az érdekeltség minden egyes tagjának megküldött egyezményi tervezet fényes tanúbizonysága annak, hogy itt arról, mintha az ipari szeszgyárosoknak volnának titkos vagy hasznathajászó céljaik, vagy hogy a mezőgazdasági szesztermelés érdekszemponyjai csorbát szenvedhetnének, szó sem lehet. Ilyen véleményt nem is hallottunk.

Ezért meglepett a „Köztelek” 52-ik számában B. L. urnak, „A szeszértékesítő szövetkezet” című cikkje, mely oly célzatokat imputál a tervezetnek, mintha a szerint a mezőgazdasági szesztermelés egyenes áldozatává válnék a központi szervezetbe belépett ipari gyáraknak.

Szívesen megengedem, hogy a szeszkereskedők táborából szóló cikkirő ur egészen más szemmel nézi és ítéli meg a termelők érdekszemponyjából alakult tervezetet s így a tervezetbe olyan dolgokat is belemagyaráz, a mik abban nincsenek benne s ugyanezen okból oly érvekkel véli megtámadhatónak a tervezetet amelyek annak szellemével sem szembe nem állíthatók, sem pedig egyébként nem állhatnak meg.

Hogy ezt kimutassam, hosszasan kellene talán a tervezet pontozatainak magyarázásába bocsájtkoznom; ezt pedig e lap hasábjain helyszűke miatt nem tehetem. E helyett azonban rátérek a t. cikkirő urnak arra a tanácsára, hogy a mezőgazdasági szesztermelők maguk között állítsanak fel szövetkezeti finomítókat. Tudjuk azt, hogy ez helyes gondolat és üdvös lenne, ha eddig is már létesült volna számos ilyen szövetkezeti finomító. Tudjuk azt is, hogy több-kevesebb eredménnyel ezzel a kérdéssel a vezetőelemek már jó ideje foglalkoztak, de sajnos, nagy számmal ilyen szövetkezeti finomítók nem alakulhattak, részint a tökehiány, részint a vállalkozási képesség és erő hiánya és a helyi körülmények különböző nehézségei miatt. És mert az e tekintetben tett kezdeményező lépések nem eredményezték a kívánt

kellő sikert, gondoskodni kellett más módról, amely mellett a szesztermelés értékesítési viszonyainak szabályozása elérhető, s így ennek a mezőgazdasági iparnak fentartása biztosítható legyen.

Jelentékeny eredmény az, amit a szesztermelő érdekeltség vezetői ez irányban elértek, amidőn a közös célznak sikerült megnyerniök az ipari szeszgyárosokat is, akik teljes loyaltással viseltetve a mezőgazdasági szesztermelés érdekszemponyjai iránt, tekintélyes tehetségük felajánlásával szövetségbe léptek a gazdasági érdekeltséggel azért, hogy az egyseges és nyugodt mederben mozgó üzletmenet biztosítása révén a mezőgazdasági szesztermelés esélyektől megóvassék s biztos alapokon nyugvó üzeme biztosíttassék.

Mindaz, ami a tervezetben mondva van, erről és nem egyébről tanuskodik s így tehát cikkirő urnak ama aggályai, amelyeket a mezőgazdasági szesztermelők szószólója gyanánt kimondott, tárgyaltanak és csak abból eredhetnek, hogy a t. cikkirő ur a tervezetet nem ismeri vagy tévesen értelmezi. Z. I.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
OMGE. közleményei	1030
Vámpolitikai bizonytalanság	1030
Az angol agrárpolitika Irlandban	1039
A „Magyar Szeszértékesítő Központ”	1040

Tárca.

Hannoveri kiállítás	1030
---------------------	------

Állattenyésztés.

Néhány szó a haszonmarhatartás kérdéséhez	1031
---	------

Üzemtan.

A cséplésről	1033
--------------	------

Gazdasági gépészet.

Gőztalajmivelés gazdasági lokomobillal	1033
--	------

Baromfitenyésztés.

A baromfitermesztés szervezése Irországban	1035
Irodalom.	1036
Gazdasági egyesületek mozgalma	1036
Levélsekreny.	1038
Vegyesek.	1040
Kereskedelem, tőzsde.	1042
Szerkesztői üzenetek.	1043

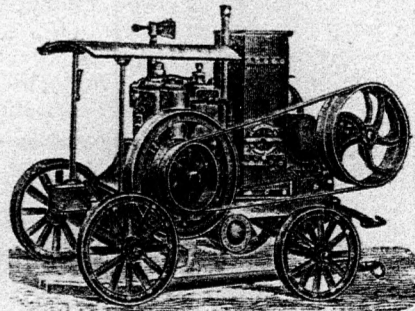
Személyi hir. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület Kenéz Zoltán földbirtokost, az OMGE. szövetkezeti titkárát ügyvezető-titkárává választotta. Kenéz Zoltán azok közé tartozik, akik a nyilvánosságnak szinte elkerülésével igazi lelkesedéssel tették szolgálatot a magyar gazdasági fejlődés ügyének. A pozsonyi kiállítás rendezése terén nagy érdemei vannak s eddigi működése nagyon elismerésre méltó a magyar gazdátársadalom részéről. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület szerencsésen választott, mert Kenéz Zoltánban e magyar városba illő igazi tősgyökeres magyar embert választott, aki nagy ügybuzgósággal, a lelkesülés hevével fogja szolgálni új munkakörében vidékének gazdasági érdekeit.

Gyászhir. Id. Vantsó Gyula primási uradalmi felügyelő fia, Vantsó Imre m. kir. honvédhadnagy Székesfehérvárott, 1903. évi június

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

Iroda és raktár: Bécs, VII., Lindengasse 7.

LEGOLCSÓBB
HAJTÓERŐ

a „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MOTOR.

3000-nél több üzemb. Könnyen kezelhető. Villanyos gyújtással. Okl. gépész felesleges. KÖLTSÉGVETÉS, TERVEK ÉS EGYÉB FELVILÁGOSÍTÁS INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

„Gnom” motor-mozgony.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

más módról, s értékesítési módja, s így ennek biztosítása biztosítja a szesz-irányban elérhető sikert, akik teljességgel szesz-irányban elérték a céljukat, akik teljességgel szesz-irányban elérték a céljukat, akik teljességgel szesz-irányban elérték a céljukat.

mondva van, s így tehát a mezőgazdaságot a gyanánt ki-ered-vezetett nem Z. I.

Oldal

1030

1030

1039

1040

1030

1031

1033

1033

1035

1036

1036

1038

1040

1042

1043

éti Gazdasági oszt., az OMGE. titkárává vá- közé tartozik, elkerülésével a magyar gazdasági viszonyi kiállí- meit vannak s érésre méltó a. A Kecse- esen válasz- magyar városba embert válasz- a lelkesülés örében vidéké-

primási ura- n. kir. honvéd- 03. évi június

rsel

OTOR.

felesleges.

MENTVE.

levelezés.

hó 29-én váratlanul elhunyt. Mély részvétellel adózunk a fájdalommal sújtott családnak.

A lisztvizsgálat és a főváros. A legutóbbi időben a főváros szigorúan vizsgálta a forlomba hozott lisztet. A malomtulajdonosoknak azonban nem tetszik a vizsgálat módja, miért is a magyar malomegyesület *Krausz* Lajos elnök vezetésével arra kérte a polgármestert, hogy hívjon össze értekezletet, amelyen megvitátják azt, hogy a jövőben milyen eljárást kívánnak a lisztvizsgálatoknál. *Halmos* János polgármester megígérte, hogy tanulmányozni fogja a dolgot s legközelebb bizalmas értekezletet fog e tárgyban összehívni. Az elintézésnek eme módjával nem érthetünk egyet. Nem bizalmas, hanem nyilvános értekezletnek kellene ez ügyet tárgyalni, mert a lisztvizsgálatok oly mérveket öltenek, amelyek minden képeletet felül múnak. A fehér kukoricaziszt és burgonyaliszt lassan tulsúlyra jön a buzalisztban és a kenyerek, amelyek forgalomba jönnek, akármi más, csak nem buzalisztból készülnek. Végre is nem lehet korlátozni senkit abban, hogy azt egyék, amit akar és azt vegyen, amit akar, de nem szabad tűrni azt, hogy a vevő tévedésbe legyen ejtve és azt hívén, hogy buzakenyeret vesz, minden egyébbel, csak nem buzakenyérrel traktálják az eladók. Ennek a kérdésnek nagy nemzetgazdasági jelentősége is van. Miért is nem bizalmas, de nyilvánosnak kell lenni annak az értekezletnek, amely a lisztkérdést tárgyalja. A főváros lakossága elvárhatja a polgármestertől, hogy az élelmezési kérdésben nem rendel alá a majdnem millióra menő lakosság érdekét egy szűk érdekkörnek.

Szőlő- és gyümölcskivitelünk. A szőlő és gyümölcs fokozottabb mérvű exportálására alakult Magyar Szőlő- és Gyümölcstermelők Szövetkezete most számla be mult évi működéséről. A közgyűlés elé terjesztendő igazgatósági jelentés szerint mult évben a kivitel nem járt az előző évekhez hasonló eredménnyel. A szövetkezet a mult évben 1634 q 82 kgr. csememeszölőt vitt ki a berlini piacra, amelyet 54,297 márkáért értékesített. A költség kitétt 24,357 márkát, így a tiszta bevétel 29,941 márká, vagyis 35,079 korona. Egy-egy méter-mázsa eladása után a termelő 21 korona 40 fillért kapott csememeszölőjeért. A kivitel esőkénésének oka az volt, hogy a magyar szőlő csak későn jelent meg a berlini piacon, amikor az olasz szőlő már elfoglalta azt. Az olasz szőlő minősége jóval silányabb a magyarénál, hogy a versenyt ezzel mégis kiállja, annak oka az, hogy az olaszok egyenletes árut visznek tetszetős csomagolással a piacra. A magyar szőlő, dacára a kedvező vasuti összeköttetésnek, rossz állapotban érkezik ki, aminek oka főleg a rossz csomagolásban és a sokszori vasuti átrakásban rejlik. A szövetkezet ezért elhatározta, hogy díjtalanul bocsát tagjainak a csomagolásban jártas szakembert rendelkezésére, aki a tetszetős csomagolásra a munkásokat kikottassa. Elhatározta ezenkívül, hogy a fontosabb gyümölcs piacok: Bécs, Brünn, Prága, Drezda, Lipese, Boroszló, Krakó és Lemberg tanulmányozására kiküldi egy tisztviselőjét, ugy, hogy az idén a szőlőidény beálltával Berlinen kívül ezekre a helyekre is megkísérli a kivitelét. Ezenkívül a kistermelők érdekében Budapesten gyűjtőszolgálatot szervez. A kedvező viszonyok dacára a szövetkezet mérlege nyereséget tüntet fel. A közgyűlés július hó 13-án lesz.

A központi szőlészeti kísérleti állomás. Az 1896. évi V. t.-cz. utasította a földmívelési minisztert egy központi szőlészeti kísérleti állomás létesítésére. A földmívelési miniszter a Törökvész-dűlő délnyugati lejtőjén a Svábhegy oldalán 103,200 koronáért mintegy 12,000 □-öl területű telket szerzett meg az államkincstár- nak, erre épült az a hatalmas épületcsoport, amely magában foglalja a szőlészeti kísérleti állomást, a felső szőlő- és borgazdasági tanfolyam céljaira szolgáló helyiségeket. Az intézet pavillon-rendszerben épült. A központi épületben vannak az irodák, a könyvtár és a

muzeumok, a tanfolyam előadási terme, a hallgatók számára szükséges laboratóriumok, továbbá egy terem, a közönség részére rendezendő népszerű előadások céljaira. A központi épület mögött négy pavillon emelkedik, amelyekben a kísérleti célokra szolgáló laboratóriumok vannak. Ez a négy pavillon mindegyike egy-egy külön munkakörnek lesz a rendelkezésszerű hajléka. Az észak felé eső a növény-életlani és növény-életlani kutatások, a másik az erjedéstani, a harmadik a vegytani, végül a negyedik a gyakorlati szőlőművelési és borkezelési kísérletek céljaira szolgál s evégett el van látva bor-pincével is. A két első pavillonban végzik a szőlőbetegségek s az erjedést előidéző tényezők életlani, a tudomány mai állásának megfelelő vizsgálatokat. Az épületcsoport előtt és mögött szőlőültetvény van különféle európai és amerikai fajtaiból. Közük 5-6 éves teljes termőképességű tőkék. Az intézet az 1896. V. t.-cz. által engedélyezett 2,400,000 K. befektetési költségből 1,200,000 K. költséggel épült s még ez évben átadják rendeltetésének.

Aratógép-bemutató. Az *Esztergomvidéki Gazdasági Egyesület* f. év július hó 13-án a főképtalan uradalom Nánás gazdaságában (az indóházhoz közelfekvő táblán) aratógépek működését mutatja be, amelyen résztvesznek a Mc. Cornick gépgyár kéveköti aratógépével, ezenkívül még több gyáros is kilátásba helyezte az aratógépjei bemutatását. Az aratógép kezdete d. e. 9 órákor lesz.

Pályakérdések. A m.-óvári gazdasági akadémiái hallgatók gazdasági egyesülete a jövő tanévre a következő pályakérdéseket tüzte ki: 1. *Mily mértékben vehető igénybe a talaj ereje és mikor s mily mértékben kell azonkívül trágyázni?* 2. *A tejjgazdaság üzemi és üzleti jelentősége.* Díj 50-50 kor. A pályamunkák 1904. év május 1-ig az egyesület elnökségéhez benyújtandók. Pályázhatnak az egyesület tagjai s a volt tagok az akadémia elhagyása után még két évig.

A cukorkérdés. A cukorkontingentálási törvény, melyet Magyarországon és Ausztriában beterveztettek s Ausztriában el is fogadtak tárgyalanná vált és ennek folytán arra vannak utalva a cukorgyárok, hogy magánkartel alakjában használják ki azon 6 frank vámot, amelyet a brüsszeli egyezmény a résztvevőknek engedélyezett. Minthogy Ausztria és Magyarország a brüsszeli egyezményben továbbra is részt akar venni, arról van most szó, hogy mily alapokra helyezkedjenek a gyárok. Ausztriában már mozognak a városok. A nyers-cukorgyárosok és cukorfinomítók között azonban már is nagy differenciák vannak. De ugy látszik, differenciák fognak fölmerülni az osztrák és magyar gyárosok között is. Az osztrák lapok nem titkolják azt, hogy az osztrák gyárosok azt fogják követelni a magyaroktól, hogy abból a hasznából, amely a magyar fölemelt termelési hányadból származni fog, nekik is juttassanak részt a magyar gyárok. Ezt a követelést azzal fogják indokolni, hogy Magyarország csak azért érhet el majd jobb árakat, mert a világpiac versenyének rohama földrajzi fekvésénél fogva első sorban Ausztriát fogja érni. Állítólag Bernaczký Ödön osztrák miniszteri tanácsos és Piepitz Miksa min. titkár azért jöttek Budapestre, hogy a magyar miniszterium szakelőadóival ebben az ügyben is tárgyaljanak. Bár a cukorkontingentálási törvényjavaslatból nem lesz semmi, azért alig hiszszük, hogy az osztrák kiküldöttek kedvező hangulatra találjanak a részesedést illetőleg. A magyar fogyasztás Magyarországa. Ehhez az elvhez szívesen ragaszkodik minden magyar politikus, mert igazságos. Olyan érv, hogy a földrajzi nehézségek okozta helyzetét Ausztriának mi orvosoljuk, csak akkor számíthatna elfogadásra, ha más téren Ausztria ezt nekünk viszonzná. A gabona és állati értékesítésnél mi vagyunk kedvezőtlenebb helyzetben és ha Ausztria ezt nekünk kiegyenliteni akarná, akkor nekünk sem lenne szavunk az ellen, hogy a cukorkérdés-

ben Magyarország legyen az előkény Ausztria irányában. Azonban nyugodtak vagyunk a részben, hogy Ausztria a reciprocitásra nem is gondol s így tehát nincs meg az alapja annak, hogy Magyarország a bőkezű adakozó szerepét játssza.

A husvámok emelése Franciaországban. Hogy mennyire határozott az agrár irányzat a francia képviselőházban, arra nézve tájékozást nyújthat a francia képviselőház június 29-iki ülésének lefolyása, amely a kormány szándéka ellenére a husvámok tetemes felemelését eredményezte. Debussy terjesztette elő indítványát arra, hogy a külfüldről behozott marhara és busra kivettelt váموkat emeljék föl. Mougeot földmívelési miniszter hangsúlyozza a belföldi állattenyésztés fellendülését. Ami Delcassé minisztert arra indította, hogy a szomszéd hatalmakkal, nevezetesen Angliával és Belgiummal tárgyalásokat indítson, hogy határaikat nyissák meg ismét a francia állatok előtt. A kormány ennel a külföldi állategészségügyi viszonyok javulásának következményeit tartotta szem előtt. de nem gondolt arra, hogy a helyzet indokoltá tenné a váموk felemelését. Debussy újból ajánlja az általa javasolt vámtételeket, amelyeket a kamara 406 szavazattal 196 ellenében elfogadott. Franciaország ennél fogva akkor, ha a szenátus is hozzájárul e határozathoz, csatlakozik a közép-európai államok azon vámpolitikájához, amely a hus- és élő állatbehozatal ellen irányul s ha tényleg testé valand az ige, akkor az agrárvédelem Franciaországban az egész vonalon keresztül lesz vezetve.

Közlemény. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási r. t. június hó 30-án tartotta nyolczadik rendes évi közgyűlését *Kornfeld* Zsigmond elnöklte alatt. A közgyűlés helyesléssel vette tudomásul az évi jelentést, megadta az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvényt, elfogadta az igazgatóság indítványát, hogy az 1902. évi osztalék 9 koronában állapíttassék meg és újból megválasztotta a felügyelő-bizottság tagjait. Az élt eredmény az előző évhez képest egy százalék javulást mutat. A társaság teljesítésének ismertetésére kiemeljük az évi jelentésből, hogy a társaság hajóparkja az elmúlt évben 17,203 ind. löerővel bíró 43 gőzösből, 117,066 tonna hordképességű, 241 uszályhajóból, továbbá 72 pontonból, illetőleg állomás hajóból és 1 mentő-deregélyből állott. A társaság hajóinak értéke felszerelés nélkül 14,920,621 korona 52 fillér, míg a felszerelés 1,714,402 korona 82 fillérre rug. A gőzösök 4474 utat tettek 82780 menetóra alatt és a megtett utak hossza ennyit 832,001 km.-t teszen. A személykilométerek száma 30,091,096 és az árutonnikilométereké 286,585,791 volt. A szállított személyek száma 482,891, az áruk sulya 5,220,809 q. A társaság gőzösei e teljesítményeken kívül 665 idegen uszályhajót vontattak, amivel a magánhajózásnak tettek szolgálatot. A társaság tartalékai — 10 millió korona alaptőkével szemben — 5,413,918 korona 38 fillért tesznek ki. A nyolczadik szelvényt mátol fogva a társaság pénztára és a Magyar Általános Hitelbank váltja be. Az igazgatóság a közgyűlést követő alakuló ülésen elnökké újból *Kornfeld* Zsigmond urat, alelnökké pedig *Pekár* Imre. urat választotta meg.

Pályázat vinczellériskolába való felvétele. A *pozsonyi m. kir. vinczellériskola* igazgatósága a f. évi október 1-én kezdődő tanfolyamra pályázatot hirdet. Feltételek: Keresztlevéllel igazolandó legalább 16 éves kor; a népiskola összes tanfolyamainak bevégezése; ép, erős, a gyakorlati munkák végzésére alkalmas testalkatot igazoló orvosi bizonyítvány; szülői vagy gyámi beleegyezés. Lakás és ellátás fejében 280 korona fizetendő 10 havi részletben, mely összeg fizetése alól szegénységi bizonyítvány alapján s ha erre egyébként érdemesek, egészben vagy részben felmenthetők. Az 1 koronás bélyeggel ellátott és a nm. földmívelésügyi m. kir. miniszteriumhoz címzett kérvények f. é. augusztus 31-ig nyújthatók be az iskola igazgatóságához. Az igaz-

gatóság egyuttal értesíti az érdeklődőket, hogy a július 30-án végző tanulók közül néhányan szőlőkezelői, pinczekezelői, kertészi vagy gyakornoki állást keresnek.

Nyilttér.*)

Az aratás megkezdése alkalmából ez idén is olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk *Kramer Lipót* nagykereskedő cég — Budapest, V., *Kalmán-utca 3* — lapunkban megjelent hirdetését. Gazdaközösségünk mindennemű anyagjainak beszerzése végett ezen jó hírnévűek örvendő cégéhez fordulhat, a hol mindig megbízható előnyös kiszolgálásban részesül. Egy levelező-lapon kifejezett kívánságra a cég szívesen küld árjegyzéket, vagy a beszerzendő czikkre külön ajánlatot.

Szuperfoszfátot

Stassfurti kaintot

szavatolt 12,4% tiszta káli-23-24% kénsvaskáli tartalommal

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli-74-76% kénsvaskáli tartalommal

Kovasavas-kálit

(dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféléket azonkívül

Rézgáliczot

(98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

"HUNGÁRIA"

MŰTRÁGYA, KÉNSAV ÉS VEGYI IPAR RÉSZV. TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8. SZ.

1902. évi forgalom: 28000 bál.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközösség figyelmét

a budapesti gyapju-aukeziókra

melyek idei első sorozata 1. é. július hó 8., 9. és 10-én tartatik meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapju-árverési vállalat Budapest, Dunaparti tóherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

HELLER M. S. TÁRSA

BUDAPEST,

V., Erzsébet-tér 13.

* Az e rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség elölősséget nem vállal.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napijelentés a gabonauzletről. 1903 július 2.

Készbuca erős kínálat és a malmok további mérsékelt vételkedve mellett ma is lanyha irányzatú volt. Elkelt körülbelül 15.000 mm. 10 fillérig olcsóbb áron.

Rozs mérsékelt forgalom mellett 5-10 fillérral olcsóbb: azonnali szállításra 12-12:50 kor-ig érhető el, helyben és helybeli egyenértékben.

Takarmányárpa üzletelen, helyben és Kőbányán 11:20-11:30 k-ig fizetnek.

Zab is üzletelen, helyben 10:30-11:00 k-ig jegyeznek.

Tengeri szilárdabb, egészséges magyar áruért kocsira rakva 12:50 koronát, román áruért pedig 25 fillérral többet fizetnek.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca. 1903. július 3-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 181 szekér réti széna, 8 szekér muhar, 22 szekér zsupszalma, 5 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — tengeriszár, 14 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles, stb.). 200 zsák szecska.

A forgalom élénk. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 400-600, muhar 600-620, zsupszalma 260-280, alomszalma 220-240, takarmányszalma —, tengeri szár — kéve —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 460-520, lóhere —, luczerna 500-520, köles —, sarju —, szalmaszecska 350-400. Összes kocsiszám 232. Összes súly 255.200 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten az üzletmenet főleg kontingens nyersszeszben volt élénk és több zárlat új termelési évadban való szállításra eszközölve is lett.

Helybeli egyesült szeszgyárak finomított szeszt adózva 145:50-146 K., adózatlanul 47 K., élesztőszesz adózva 146 K., adózatlanul 47 K. kelt el nagyban.

Denaturált szeszben a kereslet élénk és fedezési vételek folytán az ár 50 fillérral drágább. Több kötés 35:50-36 K. létesült is.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten azonnali szállításra 38 K. október-decemberi szállításra 34-35 K. kelt el ab termelő-állomás. Exkontingens szeszben nem volt kínálat.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 38:50-39:50 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 41:40-41:80 K. nyersszeszt.

Prága. Adózott tripló —-131:50 K. és adózatlan 39:75 korona.

Trieszt. Kiviteli szesz tartályokban —- K-t.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
	K O R O N Á K B A N	
Finomított szesz	145,50-146	147-148
Élesztőszesz	146-146,50	147,50-148,50
Nyersszesz adózva	43,50-144	145-146
Denaturált szesz	35-35,50	36-36,50

Az ára: 10.000 literfokoként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendő.

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikké árairól.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete üzleti jelentése. 1903. július 3.

Az üzletmenet csendes lefolyású.

Husneműek jegyeznek: marhahus 1:12-1:20 K., helybeli borjúhús 1:12-1:20 K., vidéki borjúhús —,90-1,— K. Bányai darabja — koronával értékesül. Sertéshus 1,—-1:20 K.

Füstölthús (vidéki) kilogrammja —80-1,— K., hazai sonka 1:00-1:80 K.

Élőbaromfi párja 2,—-2:60 K., rántani való csirke páronként —80-1:80 K. Vágott hizott liba 1:20-1:40 K., kacsa 1:40-1:50 K., vágott hizott pulyka — koronával értékesül kilónként.

A vajüzlet lanyha. Tevaj (centrifugált): 1:70-2,— K-t, főzővaj 1:40-1:60 K-t jegyez. Tehénturó kilója 14 fillérral kelt el.

Zöldségfélék: Ujburgonya (wagonáru) sárga 0—

K-t, rózsza I. rendű 3:60-4,— K-t, fehér 0— K-t jegyez mm.-kint. Sárgarépa 6-8 K., vereshagyma 5-10 K. Gyümölcs: cseresznye 20-25 fill., meggy 30-60 fill., barack 40-50 fill. Tojás bácskai 61-63 kor.-val, erdélyi aprébb áru 59-60 kor.-val jegyeztetik.

Az Erzsébet-Gözmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1903. július 2-án. Kötelezettség nélküli árak 50 kilónként, zsákostul, összesúly tiszta súlynak véve, a budapesti vasuti és hajó-állomásokhoz szállítva:

buzaliszt:	
Sz.:	0 1 2 3 4 5 6
Ar:	12.50 12.10 11.60 11.20 10.80 10.40 10.10 9.30 8.30
8-as takarmányliszt buzakorpa finom goromba	
	5.90 4.30 4.40
Rozsliszt	
	0 0/I I I/B II II/B SR III
	11.20 10.80 10.40 10.10 9.70 8.90 6.90 0—

Lujza gözmalom r.-l. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1903. július 2-án. Netto-árak 50 kgként. Budapesten, elegysúly tisztasuléként, zsákostul. Kötelezettség nélküli.

Szám:	0. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
Ar K.:	12:70 12:40 12.— 11:60 11:20 10:90 10:40 10:10
	7 1/2 8.
	9:40 5:80
Korpa: F.	
Ar korona: 4:20 4:20	

Rozslisztárak:	
	0 0/I I FR. II II/B III Rkorpa
K.:	11.90 11.50 11.10 10.70 10.10 9.60 8.60 4:60

Hedrich és Strausz „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. 1903. július 3-án.

Rozsliszt	
Szám	0/I I. WR. II. II/B III.
Ar: Kor.	11.40 11.— 10.60 10.40 9.90 8.70 7.80
Köleskása:	
Szám	0 1 2
Ar: Kor.	13.— 12.50 12.— 11.50 10.75
Kukoriczadara: finom (polenta) közép goromba	
	Kor. 8.75 10:25 10:25
Rizstakarmányliszt Királymalom dencze Takarmánydara	
	5.20 K. 5.30 K. 4.90 K.
	Rizskorpa Rozskorpa
	3.50 4.70

Araink 50 kg.-ként, helyben, elegysúly tisztasuléként véve, zsákkal együtt értendő.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1903. július 2.

Főlhajtatott:	Árak
	(drb-kint korona)
Jobb minőségű hátsóló	— drb —
Könnyű kocsiló (jukker)	15 „ 380-420
Nehéz kocsiló (hintós)	60 „ 220-320
Igás kocsiló (nyugati vér)	40 „ 200-300
Ponny	— „ —
Fuvaroslovak	150 „ 120-184
Parasztlovak	350 „ 40-100
Alárendelt minőség	75 „ —
Összesen	690 drb
Eladatlan maradt	252 drb
Irányzat: a vásár hangulata élénk.	

Budapesti juhvásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)
1903. június 30.

Főlhajtatott:	
Magyarországból	701 drb juh — drb kecske
Szerbiából	— drb juh — drb kecske
Összesen	701 drb juh — drb kecske.
Eladatlan maradt	— drb juh — drb kecske

Árak	
(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).	
	per kgr. páronként
Elsőrendű hizott ürü	48-50 fill. 40-45 kor
Középmínőségű hizott ürü	— „ —
Legelőn javított ürü (anya)	— „ —
Kisorolt kos	— „ —
Szerbiai juhok	— „ —
„ kecskék	— „ —
Husos bárányok	— „ —
Középmínőségű bárányok	— „ —
Irányzat: A vásár hangulata élénk.	

Budapesti szarómarhavásár.

1903. július 2

Főhajtott:	Árak	
	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borju	726 drb	86-102 72-84
" szurott "	"	"
Ausztriából élő borju	"	"
" szurott "	"	"
Magyarországból élő bárány	"	"
" szurott "	"	"
Ausztriából élő bárány	"	"
" szurott "	"	"
Összesen	726 drb	

Irányzat: élénk, az árak 3-4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1903. július 2-án.

Főhajtattott:	Árak
	(drb-kint K.-ban)
Elsőrendű magyar jármos ökör	21 drb 395-
Másórendű " " "	58 " 320-330
Alárendelt min. magy. járm. ökör	" " "
Tarka növendékfinó	" " "
Hízalmivaló tinó	" " "
Tarka fejős tehén	60 " 200-280
Bonyhádi fejős tehén	62 " 250-340
Jármos bivaly	" " "
Tenyészbika	" " "
Összesen	201 drb

Eladatlanul maradt 14 "

Irányzat: A vásár hangulata élénk.

Budapest ferencvárosi sertésconzumvásár

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1903. június 26-tól július 2-ig

Heti főhajtás összege	Erkezett waggon	Erkezett összesen darab	Sertésköz-vágóhidrs elszállított	Eladatlanul maradt
június 26-tól	100	3897	3705	73
július 2-ig				

N a p	Napi árak fillérekben					
	Öregne- hész pá- ronként 280-350	Kanlott	Páron- ként 300 kg. felül	Páron- ként 220-300 290 kgr.	Könnya kg.	Husos fajta
június 26.	90-93	—	95-99	90-99	83-92	—
július 2	89-90	84-86	95-96	86-96	80-90	—

Árak élősulyban levonás nélkül jegyeztetnek.

Irányzat: Vásár élénk.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1903. július 2.

Főhajtás összege:		Minőség szerint:	
Új főhajtás	2939 drb	Elsőrendű hizott	569 drb
Múlt vásárról visszamaradt	42 "	Másórendű "	1989 "
Összeg	2981 drb	Alárendelt minőség	269 "
Eladatlan maradt	3 drb	Növendékmarha	21 "
		Bivaly	133 "
Összeg	2981 drb	Összeg	2981 drb

Árak (100 kilogr.-kint élősulyban minden levonás nélkül fillérekben)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	66-74	58-64	48-56
Tarka hizott ökör	68-76	60-66	50-58
Szerbiai ökör	62-67	55-60	48-53
Tehén	62-69	53-66	44-51
Bika	68-74	60-66	52-58
Növendékmarha	—	50-63	—
Bivaly	—	40-50	—

Irányzat: változatlan; árak változatlanok.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1903. június hó 30-án.

Főhajtás összege:		Minőség szerint:	
drb		drb	
Hizott és legelőmarha-ban főhajtás	3136	Hizott marha	3136
Csontozni való marha-ban főhajtás	1077	Legelőmarha(Weidev.)	—
Összesen	4213	Csontozni való	1077
Eladatlan maradt	—	Összesen	4213

Árak: (100 kilogrammonként élősulyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	70-74	64-69	54-63
Galicziai hizott ökör	72-78	64-71	58-63
Tarka hizott ökör	78-81	68-77	58-67
Bikák	54-74	—	—
Hizott tehén	52-70	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozni való marha	52-74	—	—
Bivaly	36-52	—	—
Konzerváru (selejt.)	—	—	—

Irányzat: élénk 1-2 korona áremelkedéssel.

Bécsi szarómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1903. július hó 2

Főhajtattott:		Árak	
		(kilogrammonként fillérekben tisztított sulyban)	
		I. oszt.	II. oszt.
Élő borju	— drb	—	—
Leölt borju	3402	102-116	80-100
Leölt bárány	92	12-26	páronként
Élő bárány	—	—	—
Leölt sertés	1051	92-112	—
Leölt juh	160 drb	84-100	—
Összesen	4705 drb		

Irányzat: lanyha.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)

1903. július 2.

Főhajtás:	Árak:
drb	fillér
Magyarországból	Angol husos ürök
Galicziából	Elsőrendű hizott ürű
Osztrák tartományokból	Középm. hizott ürű
	Kecske
Összesen	1262

(Az árak kg.-ként fillérekben, élősulyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: csendes.

Bécsi sertésvásár.

1903. június 30.

Főhajtás.		Szarmazás szerint:	
Minőség szerint:		drb.	
Hussertés	4533	Magyarországból	6327
Zsirsertés	6169	Magyarországból	
Összesen	10702	Galicziából	4327
Eladatlan maradt	—	Osztr. tartományokból	48
Összesen	10702	Összesen	10702

Árak: (kilogrammonként élősulyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű nehéz magyar	100-102	103
Könnnyű és szedett magyar	84-94	—
Öreg nehéz és közép magyar	92-98	—
Német és lengyel husfajták	80-96	—

Irányzat: lanyha.

Ingatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Julius 6.	Budapesti kir. tvszék	a tkviha- Jan Barend 276813 tóság Hendrik von Royen
Julius 6.	Aradi kir. tvszék	a tkvi ha- Hack 147360 tóság Frigyes
Julius 7.	Veszprémi kir. tvszék	a tkvi ha- Dr. Csekő 68200 tóság Imre
Julius 7.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Foglár 826373 tóság Lajos

Julius 7.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Darmstatter 226935 tóság György
Julius 10.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Weinreb 687597 tóság Füllőpne
Julius 10.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha- Sigmond 127404 tóság testvérek
Julius 13.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Wisinger 62533 tóság Mór
Julius 13.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Dr. Gerő 396704 tóság Lajosné
Julius 14.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Gremserperger 353373 tóság József
Julius 14.	Székykeresztúri kir. bíróság	a tkvi ha- özv. Elekes 99434 tóság Károlyné
Julius 14.	Mezőtúri bíróság	a tkvi ha- Schreiber 396005 tóság Lajos
Julius 15.	Ipolysági kir. tvszék	a tkvi ha- Dr. Han- 52758 tóság zely László
Julius 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Weisz 300062 tóság Mórné
Julius 16.	Pécsi kir. tvszék	a tkvi ha- Rézbányai 52650 tóság János
Julius 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Rády 265478 tóság Mihályné
Julius 17.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Back 305043 tóság Károly
Julius 20.	Dévai kir. tvszék	a tkvi ha- Nikora A. 48803 tóság August
Julius 20.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Deutsch 86468 tóság Albert
Julius 21.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Schweiger 102520 tóság Gyuláné
Julius 22.	Bpesti I-III. ker. kir. bíróság	a tkvi ha- Schlessinger 297699 tóság Ignác
Julius 22.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Strassmann 284029 tóság Márk
Julius 28.	Aradi kir. tvszék	a tkvi ha- Turay 136120 tóság András
Julius 29.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Rajkó 54813 tóság Ilona
Julius 29.	Nagyenyedi kir. bíróság	a tkvi ha- Kozma 48239 tóság Gyula
Julius 30.	Nagyvárad kir. tvszék	a tkvi ha- Nagyvárad 56000 tóság izr. négyelet
Julius 31.	Körmendi kir. bíróság	a tkvi ha- Koltai 40000 tóság Benő
Augusztus 1.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Greiner 297669 tóság Adolf
Augusztus 3.	Győri kir. tvszék	a tkvi ha- Holczham- 43356 tóság mer István
Augusztus 12.	Budapesti kir. vszék	a tkvi ha- Méray 76043 tóság Horváth Károly
Szeptember 2.	Jászberényi kir. bíróság	a tkvi ha- Schönfeld 78509 tóság Ferenczné
Szeptember 9.	Ujpesti kir. bíróság	a tkvi ha- Winkler 54450 tóság Károly

Szerkesztői üzenetek.

Z. J. urnak *Mező-Tur.* Beküldött cikkét nem közölhetjük.
 Sz. J. urnak *Felső-Szeli.* Beküldött kérdésére nem válaszolhatunk, mert olyan szakértőt, aki kérdéses irányban foglalkoznék, nem ismerünk.
 P. A. urnak *Lajos-Méze.* Az 1900. évi XXVII. t.-cz. 23. §-a kérdésére minden tekintetben teljes felvilágosítást nyújt.
 M. S. urnak *Tatár-Szent-György.* Cikkét már elküldtük.
 Egy régi előfizető gazda *Nógrádmegye.* Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Elsőrangú hazai gyártmány!

2500 gözcseplőkészlet

és 100.000 különféle kisebb gazdasági gép üzemben.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

részeny-társulat

Budapest, VI., Váci-ut 19.

Malomberendezésekre külön szakosztály.

A gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépek elismert kitűnő minőségben. Szakba vágó kérdésekkel kérjük hozzánk fordulni. Részletes felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgálunk díjmentesen.

Morzsolók | Répavágók

zz Legkitünőbb egyszerű szerkezetű zz

benzin és gázmotorok

jótállás mellett kaphatók:

BECK és GERGELY cégnél

BUDAPEST, V. ker.
Váci-ut 12. szám.
Tessék árjegyzéket
és ajánlatot kérni.

Földbirtokosok,

gazdák és raktárvállalatok stb. figyelmébe. Austria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély kölcsön díj mellett 96 □mtr. és 48 □mtr. nagyságu telített

= kazal ponyvákat, =

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekrényponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerezhetők be új és használt

= telített ponyvák, =

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélküli** egy daraból szöve csinvat ponyvák 16 korona, továbbá új és használt

== zsákok ==

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendű lópokrócok.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-u. 12.

Telefon 35—92. ~~~~~ Sürgöny-czím: Nagel Adolf, Budapest.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Villámhárítók

készítését és felállítását templomokra, kastélyokra, gyárakra és gyári kéményekre szakosított szerkezetben, elismert legjobb kivitelben, jótállás mellett eszközli

Deckert és Homolka

elektro-technikai gyára

Budapest, VI., Izabella-u. 86.

Költségvetést ingyen.

Telephon, telegraph, házi sürgöny, villanyvilágítás, erőátviteli és elektroyógyászati gépek, motorok és dynamok tetszés szerinti nagyságban azonnal szállíthatók.

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. **Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté.** Ezen kitünő műtrágyát úgy összefoszforsav, mint citromsavban oldhatóság és porfinomság **szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja**

Kalmár Vilmos, Budapest, VI. Teréz-körut 3.

a Thomas-salakgyárak, Berlin, W. vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis **csillag védjeggyel** ellátott zsákokat vegyünk át.

Minden zsák **60 kilogramm** zárral és tartalomjelzéssel van ellátva

Úri Rezső

sertesbizományos

= Budapest, =

lőzsef-körut 22/24.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.

Ösmeri ön a legujabb „Kalmár“ rostákat Lóhere-mag és gabonatisztító gépeket?

Mindezek a gazda legjobb kincskereső eszközei
Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad **Kalmár Zs. utóda rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen.**

ritók

mokra, kasté-
ényekre szak-
gjobb kivitel-
közli

molka

ra
lla-u. 86.
gyen.

öny, villany-
ogyászati
tetszes sze-
szállíthatók.

K

gya

tása

fáté.

a old-

és

3.

rona

om-

om-

tva

t?

lyen.

Hollingsworth Lógereblyék

legkiválóbb anyagból és kifogástalan kivitelben.

Amerikai Planet jr. rendsz. lókapák és kul-
tívátorok. Amerikai Planet jr. rendsz. kézi
tolókapák 14 K., töltőgetőtest külön 6 K.

* Ekék, boronák és egyéb talajmivelő eszközök. *

"ZALADRILL" és "PERFECTA"
sorvetőgépek.

WEISER J. C. gazdasági gépgyár
Nagy-Kanizsán.

Lawn-Tennis

Inbékéi Lucája
3 Ftól.

Középhalók drá
3 Ftól.

SIÁMTALAN ÚJ ANGO-
JÁTÉKOKAT TARTALMAZÓ
KÉPES ÁRJEGYZÉK
kivánatra
díjmentesen.

Saffer Antal
partélepe és angol sportjátékáb
gyári rakdára
Budapest, Károly-utca
boltszám 12
(Kásponti végrevaló
száma)

Függőágyak
Lohalók
Zsákok
Háló.
Ponyvák.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme; házi, nyilvános, mező-
gazdasági és ipari célokra.

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

legújabb javított rendszerű tízedes futó-
súlyú és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi,
közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra.
Embermérlegek, mérlegek házi használatra, harommér-
legek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

Urasági nyári borsó, továbbá
őszi bükköny, magyar állomá-
sokra szállítva, legnagyobb
csiraképességgel igen jutá-
nyosan beszerezhető 1442

HERNFELD ADOLF

magkereskedőnél
Wien, II/2., Kaiser Josefstrasse 40.

ROMLOTT BOROKAT

dohos, penész vagy hordó-ízeket és szagukat
azonnal és feltétlenül megjavít a

BONORAL

mely teljesen íz és szag nélkül folyadék a bornak idegen
íz nem ad.

A BONORAL úgy hat, mint valami derítő szer; a
kellemetlen dohoz ízt tartalmazó alkatrészeket és csupán
ezeket a borból kiválasztja és magában tartja úgy, hogy
egyszerű lefejtéssel a tiszta bortól elválasztható. **Hatása
biztos!** Ára egy hektóra 3 korona, 5 hektóra 14 korona
használati utasítással. Kapható: 1154

Erdős Jenő gyógyszerésznél,
ÉGERBEN (Hevesm).

A koseladás a

Wittingau-i

rambouillet törzsjuhászatban meg-
kezdődött. 1291

Herczeg Schwarzenberg uradalom igazgatósága

Wittingau (Böhmen).

Posta- és vasutállomás.

Elismert legjobb és legolcsóbb

Benzin-petrolin gázmotorok

villanyos gyújtással és
szelap kormányzattal a leg-
mezeőbb menő kezesség
mellett, minden gazdasági
célra alkalmas.

Nem gyorsfutók,
tehát malomüzemek-
re különös előnnyel
használhatók.

Szállítja kedvező fizetési
feltételek.

mellett OSEER-és BAUER motorgyára magyarországi
vezérképviselet és rakár
BUDAPEST.

DÉNES B. VI., Váci-körút 61. szám.
Árjegyzék ingyen. Tisztességes ügynökök kerestetnek.

1154

Kühne E. hazánk legrégebb Mosonban

gazdasági gépgyárában (Alakult 1856.)

KÜHNE E.

elismert gondos kivitelben kaphatók:
csukorrépa-, kukorica- és burgonya-miveléshez
legalkalmasabb és legújabb szerkezetű
kézi, egy- és többsoros fogatos
kapálóesz-
közök és
töltőgetők.

LÓGEREBLYÉK

különféle szerkezetben.

Fűkaszaló és aratógépek

lényegesen le-
szállított árban.

Bevált hírneves „Mosoni Drill“ tőlökerekes sorvetőgépek.

Kézi- és járgányos cséplőgépek;

különféle szerkezetű egy- és többvasú ekék, szántóföld- és rét-
boronák, mindennemű talajmivelőeszközök dus választékban.

Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci-körút 57/a.

Czirokmagot, len-, kender-, napra- forgó- és tökmagot, hajdinát, bük- kőnyt, heremagot, csaparsettet, leg- magasabb árban vesz és legújanyosabban szállít len-, repező-, tökmag- és napraforgómag-olajpogácsát

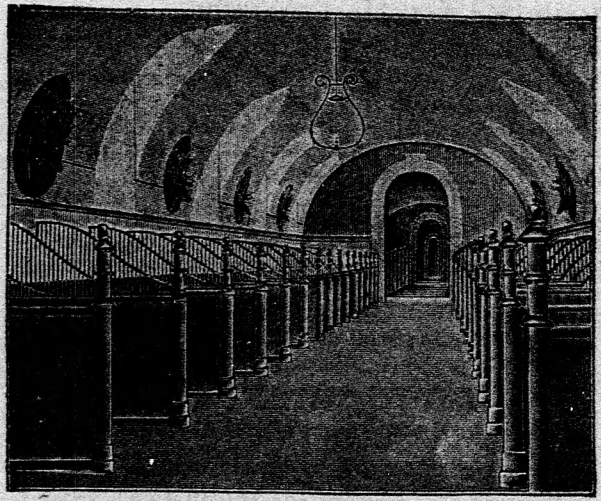
Eisner Adolf

gabona- és terménykivitteli üzlete
Budapest, V., Dorottya-u. 9.
Ajánlatokra szívesen válaszolok. 8138

HIRMANN FERENCZ

Telefon 29-03. RÉZÁRUGYÁRA Alapított 1880.
BUDAPEST, VII., Csányi-utca 9. szám.

Készít vasuti kocsiakra szükséges összes fényvasa-
lások és waggonfűtési szerelvényeket a M. Á. V.
szabványai szerint, gőz-, víz-, légszeszezetéki összes
alkatrészeket. Tovotte-kenőszelencéket, mindenféle
fém- és rézöntvény, csapágyakat nyersen és kidol-
gozva, rajz vagy minta szerint. Borszivattyut és
mindenféle pinczészeti sárgarézt, permetező
szivattyu alkatrészeket és szabadalmazott szénkéne-
gezőt. Fémfelirati táblákat, hitelesített kereskedelmi
rézsúlyokat stb. Árjegyzék és költségvetések ingyen
és bérmentve. 1345

Ő Felsége istállóberendezése Bécsben

Wagner R. Ph. részv.-társ.

Magyarországi vezérképvisellete:

Mayer és Társa, Budapest, V., Lipót-körut 28.

Telefon II-25.

Telefon II-25.

Berendezések loistállók számára

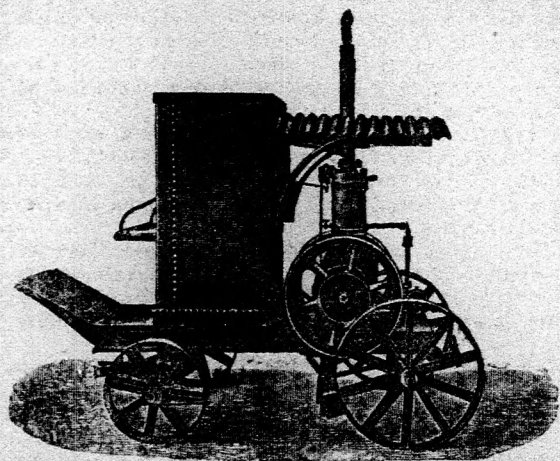
szerszám- és nyereg-kamarák, egyszerű és diszes kivitelben. Marha-, sertés- és kutya-ólak (külön katalogusok szerint).

NÖVÉNYHÁZAK és TÉLIKERTEK,

magánitató-telepek marha-ólak számára.

Képes katalogusok és költségvetések ingyen és bérmentve!

GANZ és TÁRSA vasöntöde és gépgyár R.-társ. BUDAPESTEN.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira

(BANKI szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékék, kőjáratok és teljes malom-berendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések. Nsz. 377.

Dr. Wágner és Társai

egyesült gyárak mint betéti társaság
BUDAPEST, IX. ker., Tinódy-utca 3. sz.
BÉCS, XVIII.

A vállalat gyártmányai: Teljes berendezések és szükségleti cikkek szikvíz- és oxigén-gyárok részére. Sőr- és borkímérő készülékek. Jégkészítők, házi, üzlet és mészárszéki czélokra. — Staniolkupakok. — Phylloxera-feoskendők. — Fémárak, nevezetesen a pincofelfezelési szakmába vágó összes cikkek. — Szénsavas rendszerű jéggyártó és hűtő-telepeket. — Képes árjegyzék a gyár minden osztályából ingyen és bérmentve kapható. 1204

Könyvelő és pénztárnok,

ki a gazdasági kettős könyvvitelben, nevezetesen minden egyes gazdasági ág üzemszámításában, ugyszint a pénztári teendőkben is teljesen jártas, ajánlja magát a t. földbirtokos urak figyelmébe, esetleg bizalmi állásra is. — Szíves megkeresést „A. B. 1441.” jel alatt a kiadóhivatalba kérek. 1441

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szeri ovak, szarvasmarhák és juhok részére.

50 év óta a legtöbb istállóban használatban álló tápanyag, rossz emésztésnél, a tej javítására a a tejelés fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.

Valódi minőségben csak az itt látható védjegyvel kapható minden gyógyszerárban és drogeriáknál.

Főraktár:

Kwizda János Ferencz

ca. és kir. osztrák-magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész Korneuburg, bei Wien.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

„HAMPSHIRE DOWN” JUHOK

Kitünő hus, jó gyapju, nagy súly
Ezen kiválóan értékes

angol juh-fajta

bámulatosan korai

fejlettségénél fogva utolérhetetlen

ezenkívül pedig oly erős szervezettek, hogy minden éghajlathoz alkalmasak, és a hus minőségére nézve egyedül állanak. Közelebbi felvilágosítást nyújt

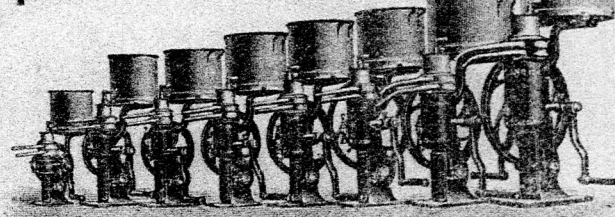
JAMES E. RAWLENCE,

Hamphire Down juhtenyésztők szövetségének titkárja.

SALISBURY, England.

Csodálatot keltenek az új 1903. modell után készült „Teutonia”-separatorok.

Utolérhetetlen az új betétek által elért eredmény, melyek sokkal kevesebb erővel, mint a régi separatorok, ugyanannyi tejet szűrik. Sok ezer db van készletben! Elismerő nyilatkozatok ezé-vel állnak rendelkezésre. Évente 10.000 db gyártatik. Ezen separatorokkal hetenkint 1/2-1 kg.-al több vaj nyerhető.

Szállítmányokat eszközöket megtekintés és próbára. Ára 150 K.-tól feljebb. Képviselek minden irányban keresetnek! Saját fióktelepünk Ausztriában Märkische Maschinenbau-Anstalt „TEUTONIA” G. m. b. H. Fióktelep: Wien, VIII/2. Lerchenfelderstrasse 78-80/q.

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentesen küldéssel 1 forint 10 krajczár

KRAMER LIPÓT, Budapest, V., Kálmán-u. 3. sz. Honvéd-utca sarkán

TELEFON: 38—11.

Sürgöny-czim:

„CERES” BUDAPEST.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlattal kívánságra díjtalanul, készséggel szolgálunk.

A legjutányosabb áron ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, süritett gépkenőcsöt, hengerolajat, lámpaolajat, petroleumot, kocsikenőcsöt, olvasztottsinfagygyút, kenőszappant, kékkövet, kénvirágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbolineumot, fedéllakot, zsákot, ponyvát, kész kéveket, mütrágyát és minden e szakba vágó cikket. Továbbá:

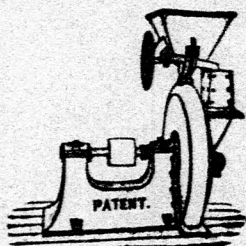
Szalonnát, disznósirt a legolcsóbb napi árban.

Szalonnáról lerázott sórt marhahizlalás céljaira stb.

Diszoklevél: Pozsonyban 1902. — Aranyérem: Verseczen 1902.

„PERPLEX”

legjobb rendszerű szabadalmazott egyetemes őrlőgép.

Egyszeri keresztülbocsájtással tetszés szerinti finomságu darává vagy lisztté őrül az összes gabonaféléket és a csutkástengerit is.

A tengeri csutkájából (torzsa) és a kóróból (kukorica szára és levelei), szalmából, szénából finom korpát, friss burgonyából pedig moslékot készít.

A „Perplex”-gépről leírást és árjegyzéket, valamint minta-örleményt bérmentve küld:

Lőw Alfréd okleveles gépészmérnök BUDAPEST, VIII., Üllői-út 52/B. sz.

„PEF”

(Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klosettek stb. részére felette czélszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

6706/a

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

által a legjutányosabb árak mellett ajánlataink:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, járgány-cseplőgépek, légho-cseplők, tisztító-rosták, bonkolyonók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, „COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planot Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, kék-malék, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Magyar királyi államvasutak. Budapest-balparti üzletvezetőség. 18294. sz.

Pályázati hirdetmény és részletes feltételek vasuti hivatalnoki egyenruhák szállítására.

A magyar királyi államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége 1903. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg három egymásután következő évre nyilvános pályázat útján kívánja biztosítani hivatalnokai számára azon egyenruhákat és egyenruházati cikkeket, amelyeket szolgálat közben az illetők viselni tartoznak. Ezen egyenruhák a következőkből állanak:

1. Nyári zubbony. — 2. Tavasz és őszi zubbony. — 3. Téli zubbony. — 4. Nyárinadrág sötét kékesszürke vagy drappszínű szövettel. — 5. Tavasz és őszinadrág. — 6. Télinadrág. — 7. Tavasz és őszi felöltő. — 8. Téli felöltő. — 9. Sapka. — 10. Nyakravató. — 11. Keztyű. — 12. Karkötő. — 13. Rangjelző rózsák.

Az 1—8. tétel alatt felsorolt egyenruhák készítéséhez szükséges felsőkelmék bármely belföldi posztgyárosnál beszerezhetők.

A 9—13 tétel alatt felsorolt egyenruházati cikkek valamint az 1—8 tétel alatti ruhadarabok elkészítéséhez a felsőkelmén kívül szükséges egyéb kiegészítőket szállító tetszése szerinti forrásból szerezheti meg, ezekre nézve csak az a kikötés, hogy jóminőségűek s amennyiben ezen cikkeket Magyarországon is gyártják, hazai gyártásúak legyenek.

Az 1—13 tétel alatt felsorolt ruhadarabok és egyenruházati cikkek a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter ur ő nagyméltósága által 1888. évi május 18-án 20387. szám alatt a vasuti hivatalnokok egyenruházata tárgyában kibocsátott szabályrendeletben foglalt határozmányok figyelembevételével állítandók ki. Ezen szabályrendelet az 1888. évi „Rendeletek tárá”-ban jelent meg és bármely könyvkereskedésben megszerezhető.

Az esetlehetőségre szükséges ruhadarabokat és ruházati cikkeket a hivatalnokok kívánása folytán alul rott üzletvezetőség rendeli meg. Ezen megrendelés alapján készült egyenruhák az üzletvezetőségtől kijelölt helyre, állomásra vagy szertárba küldendők.

Az egyenruhák végleges átvételét azon hivatalnok teljesíti, kinek számára az egyenruha meg lett rendelve. Az átvételi elismervény a megrendelési levéllel és számlával együtt az üzletvezetőséghez küldendő, az érdeembe hozott összegnek az illető hivatalnok illetményei terhére leendő előjegyzés végett.

A kiérdekel és hivatalból előjegyzett összeg legalább is 10 korona havi részletekben lesz levonva az illető hivatalnok illetményéből, és levont összeg a következő hónap első napjaiban lesz utalványozva szállítónak.

Az üzletvezetőség nem vállal semminemű kötelezettséget a szállított egyenruhák értékének levonás útján való teljes kiegyenlítésére nézve, csak arra kötelezi magát, hogy amennyiben a levonás végrehajtása tekintetében akadály fenn nem forog, a megállapított részleteket pontosan levonja és a levont összegeket szállítónak kiutalványozza.

A méretek felvétele, készruháknak a helyszínén való felpróbálása és esetleg átadása céljából a budapest-balparti üzletvezetőség vonalain, valamennyi személyvonatra érvényes II. osztályú névre szóló időleges szabadjegy lesz szállítónak rendelkezésére bocsátva. A szabadjeggyel való visszaélés a kedvezmény elvesztését vonja maga után.

A kész egyenruhadarabok szállító cég székhelyétől a kijelölt helyig a megrendelőlevél előmutatása mellett a budapest-balparti üzletvezetőség vonalain díjmentesen lesznek szállítva. Csomagolási költség nem számítható fel.

Az egyenruhák a szabályoknak megfelelőleg, de izlésesen állítandók elő. Amennyiben a ruhák készítése ellen általában, valamint a ruhákhoz használt egyes cikkek minősége ellen alapos és indokolt panaszok merülnek fel, melynek elbírálására maga a megrendelő is illetékes, a kifogásolt egyenruha minden kárpótlás nélkül visszautasítandó.

Szállító kötelezettséget vállal arra nézve, hogy az egyenruhák készítéséhez szükséges szövötteket belföldi posztgyárosnál szerzi be.

A magyar kir. államvasutaknak joga lesz bármikor meggyőződést szerezni, szállító pedig köteles mindazon adatokat, melyek a felsőkelmék származásának igazolására szükségesek, rendelkezésre bocsátani.

Ha szállító a tekintetben vállalt kötelezettségének meg nem felel, minden körülmények között tartozik a nem szállított vagy nem kikötött belföldi gyárból vásárolt kelmék árának 20 százalékát, azaz husz százalékát kötésképen megfizetni, ezenfelül jogában áll a magy. kir. államvasutaknak saját tetszése szerint vagy a szerződés teljesítését vagy a teljesítés helyett a szerződés megszűnése okából kártérítést követelni és a szállítás tárgyát képező egyenruhákat szállító cég terhére másnál bármely áron megszerezni.

A jelen feltételek alapján három évre kötendő ügylet alulírott üzletvezetőség részéről bármikor három havi felmondás mellett minden indoklás nélkül felbontható, jogában áll azonban a budapest-balparti üzletvezetőségnek az ügyletet minden felmondás nélkül is azonnal felbontottnak tekinteni, ha az egyenruhák készítéséhez külföldi és nem a kikötött belföldi felső kelme használtatott.

Az egyes ruhadarabokért fizetendő egységárak az ajánlatban számmal és betűvel is kiírandók, az ajánlat keltezendő és a teljes cím és lakás közlése mellett aláírandó, ezenkívül az egyes ruhadarabok készítéséhez igénybevenni szándékol minden egyes cikkből az ajánlattevő pecsétjével ellátott minta melléklendő. Az ajánlatban kiteendő az is, hogy a zubbony és sapkához igénybevenni szándékolit zsinórzat hány százalék aranyat tartalmaz.

Ezenkívül az ajánlathoz melléklendő a belföldi posztgyárosnak olyan nyilatkozata, amelyből kivehető legyen, hogy a tőle vásárolandó szövöttekért esedékes összegek fizetése nézve kölcsönös megállapodás jött létre, azonkívül csatolandók az ajánlathoz az illető gyáros posztómintái.

Az ekként felszerelt és ivenként 1 koronás magyar bélyeggel ellátott szabályszerűen aláírt ajánlat a szintén aláírt és lepecsételt, jelen feltételekkel, együtt 1903. évi július hó 15-ig alulírott üzletvezetőséghez (Budapest, VI. ker. Teréz-körút 62. I. em. 5.) bonyújtandó, vagy királyi postával bérmentve beküldendő, a borítékon feljegyzendő a pályázati hirdetmény száma, hogy az ajánlat hivatalnoki egyenruhák szállítására szól.

Bánatpénzül, mely a szállítás elnyerése után óvadékkul fog szolgálni, 400 kor. készpénzben vagy értékpapírban egy nappal előbb a budapest-balparti üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő. Készpénzbeli letét után kamat nem jár. Alulírott üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az egységárakra, szabadon válasszon.

A fentebbi feltételektől eltérő, elkésve érkezett, táviratilag tett, vagy pótajánlatok figyelembevételre nem tarthatnak számot.

Kelt Budapesten, 1903. május hó 28-án.

Magy. kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége
Jelen feltételeket egész terjedelmében tudomásul veszem és azokat magamra kötelezőknek elismerem.

Kelt, az ajánlattevő.

Hirdetések felvételnek a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, Üllői-ut 25

Burgonyatermelők figyelmébe!

A burgonyabetegség ellen
a legbiztosabb, leghathatósabb és legegyszerűbb
alkalmazásu szer

a dr. Aschenbrandt-féle

BORDÓI-POR.

Ezt a kiváló anyagot számos növénykórtani állomás egyhangú ítélete alapján külföldön már több éve általánosan alkalmazzák a burgonyavész minden formája ellen.

Ujabb hazánkban a magyar-óvári gazdasági akadémia növénykórtani állomása kísérletezett behatóan ezen anyaggal és azt minden tekintetben a legkitűnőbb permetező-szernek találta a burgonyavész ellen. (L. a földművelésügyi miniszter kiadásában megjelenő „Kísérletügyi Közlemények” legutóbbi megjelent füzetét, V. kötet 2. füzet.)

Ezek a permetező kísérletek minden kétséget kizárólag kimutatták, hogy a bordói-por oldatával való permetezés jelentékenyen fokozza a burgonyatermést és annak keményítő tartalmát, úgy hogy a permetezési költségek sokszorosan megtérülnek!

A burgonyapermetezés legalkalmasabb ideje június közepe és július eleje. Egy katasztrális hold burgonya kétszeri permetezésére, ha kétszázalékos oldatot használunk, 8-10 kg. bordói-por elég. ndó.

A bordói-port sűrű szitán át a vízbe szitáljuk és kész az oldat.

A bordói-por leszállított ára Budapestén a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete raktárában: 50 kg.-os zsákban kg.-kiut 66 fillér; 5 és 10 kg.-os zsákban kg.-kint 70 fillér.

A bordói por oldata kitűnően tapad s így esők a megszáradt permét a levélzetről lemosni nem képesek.

Ismertető füzetet a burgonyavész elleni védekezésről bárkinek díjmentesen küldünk. Ebben a füzetben a magyar-óvári rendkívül tanúságos kísérletek részletesen vannak ismertetve.

Megrendeléseket a porra elfogad a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

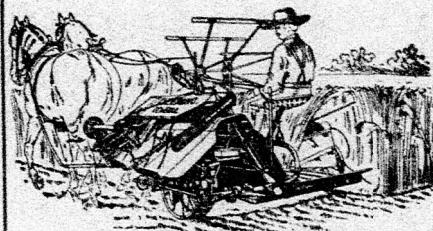
BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Egyszeri kísérlet mindenkit meggyőzhet!

A legnagyobb kitüntetés

melyben valaha kiállító részesült, a párisi világkiállítás alkalmával a chicagói „Deering” aratógépgyárnak és közreműködőinek jutott osztályrészül, a megnyitásban a francia kormány által adományozható legmagasabb kitüntetések közül a

„Deering” aratógépgyár

nyerte el a legtöbbet és a legnagyobbakat. A Deering-gyár által gyártott FÜKASZALÓGÉPEKET, MÁROKRÁKÓ ARATÓGÉPEKET, KEVEKÖTŐ ARATÓGÉPEKET és egészen vasból és aczélból készült SZÉNAGYŰJTŐGÉPEKET, valamint az elismert legkitűnőbb EREDETI SACK-EKÉKET, BORONÁKAT, KAPALÓ- és TÖLTŐGÉTEKÉKET, KAPALÓGÉPEKET, más egyéb talajművelési eszközöket és gépeket és a legtekélyesebb szerkezetű

„Westfália” műtrágyaszórógépeket

állandóan nagy készletben tartja raktáron és jutányos árak mellett ajánlja

PROPPER SAMU

a chicagói „Deering” aratógépgyár és a Sack Rudolf-féle plagwitz-ípesei mezőgazdasági gépgyár kizárólagos képviselője BUDAPEST, V., Váci-körút 52.

Arjegyzékek és felvilágosítások kívánatra készséggel adatnak.

WEGMANN-féle porcellán hengerek

vezérképviselete Jakab István malomépítész

Budapest, II. ker., Horvát-utca 23. szám.

Porcellán hengerek
Daráló hengerek
Combinált hengerek
Malomjáratok
Malomgépek

Olajmalmok
Mótorok
Transmissiók
Szijjak, Selymek
Eszközök stb.

Számtalan elismerés és kitüntetés.

Uj rendszerű minta-malmunkat kérjük meglátogatni.

Tessék arjegyzéket kérni. 1238

621/b/1903. szám.

Földhaszonbérbeadási hirdetés.

A magy. tanulmány alapítványi uradalom Temes vármegyében, Gilád községében fekvő 640^{3/100}₁₀₀, illetőleg a Temes folyó medrére és egyik átvágására eső 26^{91/100}₁₀₀ hold levonásával maradó 613^{1/100}₁₀₀ holdas birtoka, 1904. évi október 1-től 12 évi időtartamra házilagos gazdálkodás kötelezettsége mellett haszonbérbe fog adni.

A haszonbérbeadás zárt ajánlatú versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen fog eszközölni és pedig 1903. évi augusztus hó 13-án d. e. II órakor a Buziás-fürdőhelyen székelő m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztviség hivatalos helyiségében.

Ezen határnapra bérleti szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 kor. bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos ajánlataikat, melyekben a holdankénti megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti — borítékozva a fenti határidő előtt alulírott főtisztviségnél nyujtsák be.

Bánatpénzül a birtoktest minden holdja után kettő (2) kor. csatolandó az írásos ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli árverés megkezdése előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek nyilvánított értékpapiroknak.

Oly egyének, kik gyámhatalom, vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén akik az uradalommal szemben hátralekos tartozatban vannak vagy bármilyen czímen perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkészve érkezett vagy utóajánlatok, valamint kellően ki nem állított vagy fel nem szerelték figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak fenntartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alulírott főtisztviségnél, valamint a csákovai közalapítványi ispánságnál is a szokásos hivatalos órák alatt betekintheők, vagy érdeklődők költségein lemásolhatóak.

Buziáson, 1903. június hó 25-én.

A m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztviség.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közöshadseregbeli csapatok, intézetek és elszigeteltek élelmi szükségleteinek stb. stb. szállítás útján való biztosításn iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A tárgyalás megtartatik										Körülbelül évi folyó szükséglet					Bánatpénz										
Mely napon	állomás és hivatalban	a bérleti állomás számára	az ahhoz tartozó helységgel	megye	csapatfesz	időtartam		következő katonai élelmezési szükségletre					Körülbelül évi folyó szükséglet					következő cikkek							
						től	ig	naponként			havi szükséglet		zab	széna	alomszalma	ágyyszalma	kemény tűzifa	kőszén	zab	széna	szalma	kemény tűzifa	kőszén		
								zab	széna	alomszalma	nyáron	télen													
						4200	3400	2100	á	ágyyszalma	mm.	m ³	mm.	m ³	mm.	méterm.	m ³	mm.	korona						
adag	mm.	m ³	mm.	m ³	mm.	méterm.	m ³	mm.	korona																
1903. július 13.	Pilis-Csaba	az ehhez tartozó helységgel	Pest-Pilis-Solt Kis-Kun	Cs. és kir. közös hadsereg	1903. évi szeptember hó 1-től.	65	65	65**	900*	50	—	—	—	500	400	200	900	300	—	310	130	200	110	—	
	Szolnok		Jász-Nagy-Kun-Szolnok			10	10	10	50	15	—	70	—	—	150	120	80	150	510	—	90	40	40	180	—
	Czegléd					—	150	150	20	5	—	25	—	—	1870	1150	60	180	—	—	620	220	60	—	—
	Alberti-Irsa					—	150	150	20	1	16	2	65	—	1870	1150	60	20	490	—	620	220	10	60	—
1903. július 17.	Abony		Pest-Pilis-Solt Kis-Kun	Cs. és kir. közös hadsereg	1903. évi szeptember hó 1-től.	—	150	150	20	5	—	20	—	1870	1150	60	150	—	—	620	220	50	—	—	
	Örkény	Örkény*				—	—	—	—	—	—	—	—	—	1370*	650*	380*	170*	—	—	470*	200*	60*	—	—
	Kecskemét					—	150	150	20	1	—	10	—	—	1870	1150	60	70	—	—	620	220	20	—	—
	Zombor		Bács-Bodrog			—	450	450	90	10	100	40	500	—	5590	3450	270	300	3600	—	1900	670	110	470	—
1903. július 20.	Szabadka			Cs. és kir. közös hadsereg	1904. évi augusztus hó 31-ig.	10	10	10	50	—	—	—	150	120	80	150	—	—	90	40	40	—	—		
	Ujvidék					—	80	80	50	10	—	60	—	—	1000	620	150	420	—	—	340	140	450	—	—
	Tolna		Tolna			10	10	10	50	15	—	25	170	150	120	80	150	240	1020	90	40	40	80	130	—
	Székesfehérvár		Fejér			—	—	—	—	—	50	—	240	—	—	—	—	—	1650	—	—	—	—	220	—
1903. július 20.	Ka. osvár		Somogy	Cs. és kir. közös hadsereg	1903. évi szeptember hó 1-től.	18	18	18	80	20	4	85	40	280	230	140	240	600	250	180	80	70	210	40	
	Pécs		Baranya			35	35	35	165	20	80	60	450	540	440	270	500	460	3000	340	150	110	160	390	

*) A körülbelüli napi szükséglet az örkényi lőtér részére a táborozás tartama alatt, azaz megközelítőleg május hótól szeptember haváig 130 adag széna a 3400 gr., 100 adag széna a 4500 gr., 250 adag alomszalma a 1700 gr. és havonta 34 m³ kemény tűzifa. Továbbá ágyyszalma az egész időtartamra 380 métermáza. A szállítást az örkényi állomásra nézve elnyerő, köteles az Örkény melletti lőtérre vagy esetleg más, a táborba Örkény mellett bevonuló csapatok szükségletét a felajánlott szállítási áron közvetlenül a lőtérre kiszolgáltatni. Az előbbieket után eső összes szükséglet, ugymint az ezen szükséglet után eső bánatpénz a fent levő táblázatban van feltüntetve.

**) A szállító kötelezve van a cikkek a fennálló áron a fentemlített időszakon kívül is a Pilis-Csabán állomásozó csapatok részére szállítani, pl. a póttartalékosok kiképzésekor 1904. évi október és novemberben. A táblázatban feltüntetett naponkénti 65 adag alomszalma, mert ez a nyári hónapokban lesz kiszolgáltatva, adagonként 1700 grammal számítandók; a 900 mm. ágyyszalma megfelel a táborozási időszakra és az 1904. évi október és november havi szükségletnek.

Különös határozmányok.

Azon állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt ezred- vagy dandár- (a lovasságnál osztály-) összpontositások eszközöltetnek, illetőleg szabadságot lovak bevonultatnak, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a zserződött árak mellett szállítani.

Székesfehérvár, Szolnok, Kaposvár, Pécs, Kecskemét, Zombor, Ujvidék és Szabadka állomásokra nézve a vállalkozók kötelesek azon többletet, mely az 1903/1904-ik évben beidézett szabadságosok, tartalékosok és póttartalékosok által származik, a bérleti árak mellett szállítani.

A bérletnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a feltételi füzet IV. pont, 1. bekezdés, A—a) határozmányok értelmében kiszolgáltatni.

A kiírt cikkek bérleti úton való kiadása csak annyiban történik, ha a csapatok (intézetek) ezen cikkeket nem maguk szerzik be.

A kézvényelések a szükségleti helyeken a lótapéczikkekre nézve ötnaponként, a fa és kőszénre nézve havonként és az ágyszalmánál négyhavonként történnek.

A lótapéczikkek, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztosság jóváhagyása mellett kivételesen **10 vagy 15 napra** is kézvényelhetők.

A bérleti úton szállítandó ágyszalma, tűzifa és kőszénre nézve az ajánlatok a szükséglet helyére való feltétlenül **elfuvarozással együtt** teendők.

A szállítók raktárai ne legyenek 1'9 km.-nél nagyobb távolságra a katonai laktanyáktól és kocsizható út mellett kell, hogy legyenek; ha a távolság 1'9 km.-nél nagyobb, akkor a szállító szintén köteles, a lótapéczikkekét saját költségén elfuvarozni.

Az alomszalmának $\frac{1}{4}$ részben zsupszalmából kell állani, Azon állomásokon, hol a szállító a széna-csomagokat kötelekkel kötve átadja, a szalmakötegekre szánt szalma a csapatnak alomszalmául megterítés nélkül kiszolgáltatandó.

Ajánlatok ki nem irt cikkekre, továbbá ajánlatok, melyek hosszabb időre mint a kiirt szállítási időta, tamra szólnak, feltétlenül és azonnal visszautasítottak és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb idepignoval nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló-bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikknél, a kiirt biztosítási idő tartamának egyes szakaira, különböző arajánlatok tételtek. **Ajánlatok a melyek elfogadhatatlan feltételeket tartalmaznak, a melyekhez nincsen bánatpénz csatolva (kőszégek és jelenlegi szállítókat kivéve), továbbá olyanok, a melyekhez hivatalos bizonyítvány nincs csatolva arról, hogy hitel- és szállítási képességről szóló bizonyítvány beküldetett, nem vétetnek figyelembe.**

A fa- és kőszénzállításra beadott ajánlatokban azok neme is megemlítendő.

A terményeknek általános mozgosítás esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási feltételek füzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovai között ragályos betegség ütne ki, a katonai igazgatásnak jogában álland, a fenforgó ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a lóállomány — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest esetleg más járványmentes állomásról való szállítás útjáni élelmezése iránt intézkedni, a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származnék abból, hogy a lótap ezen időre nem töle vétetett fel.

A szénára való ajánlattevők kötelesek politikai hatósági bizonyítvánnyal bebizonyítani, hogy a széna oly vidékről nem való, melyeken a házi állatok között lépfene uralkodik.

Általános határozmányok.

1. A tárgyalások mindenkor 10 órakor délelőtt bizottságilag tartanak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el.

2. Az 1 koronás bélyeggel ellátott **ajánlatoknak**, lepecsételt boríték alatt, az előirt bánatpénzsekkel együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon, **legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniök; későbbben érkező, vagy távirati úton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.**

Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekintetni.

3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna és pedig az ipart és kereskedelmet üző az I-ső fokozatu politikai hatóságok által, a gazdasággal foglalkozó nem bejegyzett pedig a gazdasági egylet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló-bizottsághoz hivatalosan juttatandók.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tünnie.

4. A tárgyalásokra nézve a Budapesten, illetőleg Székesfehérvárott 1903. évi június hó 20-án kelt hivatalosan két példányban kiállított feltételek füzetének határozatai mérvadók. Ezek betekintheők a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktároknál, naponta délelőtt 9 órától 12-ig.

Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van.

Ezen szállítási feltételek füzetei az előbb említett élelmezési raktáraknál nyomtatott ivenként 8 fillérért el is adatnak.

5. **Kőszégek és termelők a bánatpénz letételétől mentesek, de ajánlataikért s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért, úgy mint más vállalkozók, szavatolni tartoznak.**

6. **Az élelmi cikkeknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve, a feltételi füzet XVII. pontja értelmében, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.**

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznának, akkor ezek közül az, ki az illető cikkek szállítását elnyerte, előnyben része ül.

7. Az ajánlkozók a hadigazgatásnak ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvény-cikk 314. és 315. §-aiban valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

8. A téli hónapokban, azaz október hó elsejétől márczius hó végéig szükséges alomszalma 2500 grammos adagokban, a nyári hónapokban pedig 1700 grammos adagokban szolgáltatandó kj.

¹Daczára ennek azonban az ajánlatok 2100 grammos alomszalma adag után teendők.

Kelt Budapest, 1903. évi június hó 24-én.

A cs. és kir. 4. hadtest intendánsága.

Ajánlati minta.

1 koronás bélyeg
 Én alulirt az 1903. évi június hó 24-én 4395. sz. a. kelt hirdetmény alapján ezen ^{**) ajánlatommal kötelezem magamat,} hogy az N. állomásra nézve:

a szénának 5600 grammos adagját f., szóval fillér,
 az alomszalmának 2100 grammos adagját f., szóval fillér,
 az ágyszalmának métermázsáját, a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,
 a tűzifának köbméterét (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,
 a kőszénnek métermázsáját (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,

190 évi hó 1-től 190 évi hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulások részére, az előkészített feltételi füzet illető pontjai értelmében kiszolgáltatatom és ezen ajánlatért a külön borítékban csatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a pénz-tárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen összesen korona bánatpénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után, bánatpénzemet a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegészitendem, s ha ezt elmulasztanám, a had igazgatását feljogositom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáráó szállítási keresetemből való levonás útján eszközöltesse. Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N. nek N.-ben kelt, ide mellékelte értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az nek fog atküldetni.
 Kelt N. ben, 1903. hó n. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Megjegyzés.

**) Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összesetnek kívánja tekinteni, az „összetes” szó be-szurandó, mert minden ajánlat, mely ezen toldaléket nélkülözi, nem összesetnek tekintetik. Összetes ajánlatokat szénára és szalmára nem szabad tenni.

Az ajánlat lepecsételendő és borítékára irandó:
 „Ajánlat az 1903. évi június hó 24-én kihirdetett s 1903. hó n tartandó tárgyaláshoz.”
 A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.
Utánnymás nem díjaztatik!

intézetek és
 város tárgya-

Bánatpénz
 következő cik-
 kekre

széna	szalma	kemény tűzifa	kőszén
-------	--------	---------------	--------

k o r o n a

10	130	200	110	—
90	40	40	180	—
	620	220	60	—
	620	220	10	60
	620	220	50	—
	470*	200*	60*	—
	620	220	20	—
	1900	670	110	470
90	40	40	—	—
	340	140	450	—
0	40	40	80	130
	—	—	—	220
	2430	860	230	560
0	80	70	210	40
0	150	110	160	390

zeptember haváig
 Továbbá ágyszalma
 esetleg más, a
 előbbieket után eső

csapatok részére
 alomszalma, mert
 si időszakra és az

cskemét, Zombor,
 kötelesek azon
 szabadságosok, tar-
 telti árak mellett

A m. kir. államvasutak gépgyárának lokomobil-cséplőgép és „MILLENNIUM” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést a GRAND PRIX-t nyerték.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója

Budapest, V., Váci-körút 32.

ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound lokomobiljait

„Millennium”

legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó és kéveköto aratógépeit

továbbá: szintén hazai gyártmányu aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

1267

Superfoszfátok

állati és ásványi eredetűek,

legolcsóbb

foszforsavas trágyaszor minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen az őszi vetéseknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisalétromot, kénsavas ammoniákat, kálisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenau szab. szuperfoszfát-gyepszet**

herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására;

takarmánymeszet stb.

bárhova **versenyképes áron szállít a legszigorubb tartalomszavatolás mellett**

Kénsav- és műtrágyagyár **A. SCHRAM** Ludenburg-Themenau Lissek Rostok m. és Labositz a/E.

Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

egy is mint a **Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége**

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

BIZTOSÍTÉKI ALAP:

Kormány hozzájárulásával	400,000.- kor.
Alapítványok	1,268,120.- "
Tartalékok	190,400.30 "
Összesen:	1,858,520.30 "
Első évi felesleg	90,349.- "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4/10-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

MOST JELENT MEG!

az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület kiadványában

TŐZEG-FEKÁL-KOMPOSZT

12 ÁBRÁVAL

Irta

MATLASZKOVSKI TADÉ

Megrendelhető az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET-nél és minden nagyobb könyvkereskedésben.

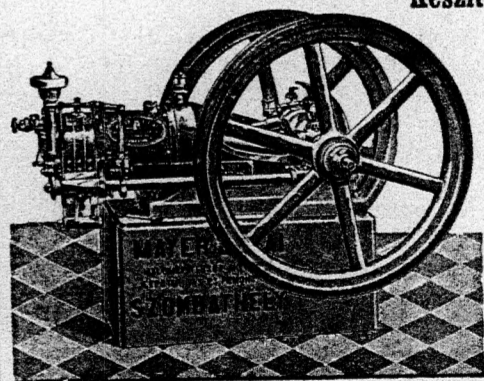
Ára 1 korona. Bérmentes megküldéssel 1 korona 10 fillér.

Hirdetmény.

Zalamegyében Bagladon a Molnár-féle birtok 4 szobából álló urj lakház és melléképületekkel, cselékház és gazdasági épületekkel együtt szabadkézből örökáron eladó.

A birtok áll mintegy 50 kat. hold jó rétből és 100 kat. hold szántóból. Ára 70 ezer korona, melyből 26 ezer korona bankteher átruházható. Közvetítők nem díjaztatnak. Venni szándékozók levélbeli megkeresése **Özv. Molnár Kálmánné urnő ezime alatt Maros-Bretteye** u. p. Maros-Ilye intézendő. 1421

„MAYER” gépgyár vas- és fémöntőde részvénytársaság, Szombathely

Készít: **Benzinmótorokat**

Benzin-mótoros (lokomobil) cséplőkészleteket

560 mm.-től 1250 mm. dobszélességig! Mindennemű gazdasági gépet mint különlegességet! Kitűnő szerkezetű borsajtókat minden nagyságban, kivált legjobb szerkezetű szabad. víznyomású (hidraulikus) borsajtókat.

Malomépítészet:

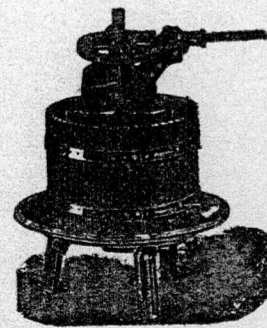
Uj hengerek, használt hengerek rovatkolása. Minden e szakmába vágó gép gyártása.

Osborne D. M.-féle

amerikai arató- és kaszáló-gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

ÚJ GABONAARATÓ-GÉP
 „HANDY“

munkában könnyen kezelhető, 25—50%-al csekélyebb vonóerőt igényel, mint mások, e mellett tartósabb, mint az amerikaiak.

Hollingsworth és
 angol amerikai lógereblyék,
 kettős működésű szénaforgatók
 ismert legjobb kivitelben

UMRATH ÉS TÁRSA
 mezőgazdasági gépgyárosoknál,
 BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 60.

Saját készítményű
 mindennemű gazdasági

ZSÁK

és vízhatlan kazaltakaró
PONYVA

a legolcsóbb gyári áron kap-
 ható a

FISCHER-féle
 zsák- és ponyvaárúházban

Budapest, Nádor-u. 31—33.

Ponyvakölcsönző intézet.

Aratógépek
 két Shuttleworth által szállított teljesen új Standard marokrakó, két Cormick kővető aratógép teljesen új, 1 Cormick marokrakó aratógép, egy Joston fűkaszalógép, utóbbi két gép kevéssé használt állapotban, mint alkalmi vételnek, nagyon olcsó áron megvételre ajánlatnak Szücs Ödön által Baján.

Kötélárak
 dohányzsinórok, fűrészzsinórok, zsinórok, továbbá zsákok legolcsóbban Dukess Miksa kötélgyártó cégnél Budapest, VI., Ó-utca 8. kap-
 hatók. 7762

Teljesen új
 Mc Cormick kővető
 aratógép nagyon olcsó áron kapható és azonnal szállítható
 Szücs Ödön cég által Baján. 3892

Gőzcséplőkészletek

Egy magyar Állami 8 HP, 5 magyar Állami, 1 Shuttleworth, 1 Nicholson 6 HP, 2 első magyar gazdasági gépgyári egy Robey-Shuttleworth 4 HP, 1 Shuttleworth, első magyar 3 és fél HP, 1 Hofherr és Schrantz 2 és fél HP készletek gyárilag legkifogástalanabbul kijavítva olcsó ár és kedvező fizetési feltételek mellett eladásra ajánlatnak Szücs Ödön által Baján.

25 drb
 2—3 és 4 éves ramboulette kos és 200 drb úri eladó. Bővebbet a gazdasági intézőségénel, Pál-Bélahalom, u. p. Csece. 3840

Esztegar és Bocsánczinál Szamosújvárt
 a legjobb minőségű

erdélyi ökör

250—300 darabig és hasonló jó fajú tinó 200 drbig áll a t. vevőközönség rendelkezésére. A levelek

Esztegar Tódor
 címére Szamosújvárra küldendők. 1245

Alkalmi vétel!

Az aratási idény tartama alatt eladók

Behördási vagy rostaponyvát — K. 6. Lokomobil ponyvát „12. Cséplőszekrény „ „30.

Nagel Adolf

zsák és ponyva nagy-raktár

BUDAPEST, V., Arany János-u. 12.

Ponyva kölcsönző intézet. 1433

Legkifogástosabb

Benzinmotoraink

gyárunkban mindenkor üzemben megtekinthetők. Árjegyzékek és költségvetések díjmentesen adatnak. 1315

Beck és Gergely
 motor- és gépgyár

Budapest, V. Váci-ut 12.

Óriási megtakarítás!

78-0/0-kal olcsóbb, mint a manillazsinórg 85-0/0-kal olcsóbb, mint a zsupszalmakötél, és 97-0/0-kal olcsóbb, mint a gabonaszalmakötél, mit prospectusomban számitásokkal bizonyítottam. Mintákkal és prospectussal készséggel szolgálók. Mindennemű gazdasági kötélárak, zsákok és ponyvák szintén a legjutányosabb áron.

Kann és Heller-nél
 Budapest, Váci-körút 62. sz.

Eladó
 káposztarepeze. Eladó székelyi mag, kápát, mult évi termésből 13 forintért, per 100 kgr. ab Nagyhat, eladó. Nagyhat gazdasági, Nagyhat, Hajdúmegeye. 3886

Cs.-mágocsi
 uradalom részére megvételre keresek egy drb 60 mm. nyomtávu 30 HP, vagy 20 HP gőzmozdonyt teljes jó karban: ugyanilyen nyomtávu, 2 köb- méter tartalmú, nehez szerkezeti répa-szállító kocsi és pedig: 5 drb fécset, 20 drb nem fécset, központi útköz- vel, gőzüzemre berendezve, használható jó karban. Átvétel Orosháza-Kakasszék Állomáson 1903. aug. 1—15. Fizetés 1904. aug. 1. Ajánlatot kérem hozzám f. évi július 10-ig beadni. Dáni József jószágfelügyelő. 3886

Bedőházi Pál urad. tisztartó Kutyfalva, Alsó Fehér-m., megbízásokat fogad el igaz ökör, lekötni való ökör, tinó, üsző, tehének és borjak megvételére. Szíves megkeresést kér:

Bedőházi Pál, Kutyfalva.
 Vasuti megállóhely helyét. 1422

Szivattyukat

házi, gazdasági és mindennemű ipari célra megbízható minőségben jutányos áron szállítanak és kívánatra főt is állítanak.

Ajánlatok ingyen és bérmentve küldetnek.

Gyöző Béla és Társa
 szivattyu-speciálisok V. ker., Lipót-körút 18. szám

Bírok,
 mely ell 600 kat. holdból, prima szántóföld, szabadkézből eladó, vagy bérbeadó. Ugyancsak 230 hold egy tagban, vagy kisebb részletekben, továbbá 100 hold s 130 hold egy tagban eladó. Ügynökök kizárva. Czim a kiadóhivatásban. 3881

Nemesi bírtok
 600 magyar hold Gümberben vasút, országút mellett eladó. Bővebbet Glas Barna, a Magyar Mezőgazdák Szövetségénél Budapest, V., Alkotmány-utca 51. 7780

Gőzcséplő-gépekhez

ajánlom szab. dobosár botéteimet, amelyikkel teljesen tisztán lehet a gabonát még akkor is csépelni, ha az nedves vagy fülledt. Bővebb leírást küld kívánatra Bajzáth Ignác, Szé. elyhíd. Raktár és egyedüli elárúsítás 1360

Kann és Heller-nél
 Budapest, Váci-körút 62. sz.

ELADUNK

és kölcsön adunk új és egyszer használt vízhatlan

TAKARÓ PONYVÁKAT,

mindenféle nagyságban, új és használt mindennemű

TERMÉNY ZSÁKOK

repczeponyvákat a legjutányosabb áron, illetve kölcsönadjak mellett

KOHN és STEIN
 zsák és ponyva gyári raktár

BUDAPEST, V., Béla-utca 5.

Eladó Gödöllőn
 2 lakóház egy új vagy külön, közel a vasúthoz, jól jövedelmező állandó lakókkal. 1 szőlő a földművelés határában, régi termő szőlővel, 1800 □-el, présházzal. Czim a kiadóhivatásban. 3842

Kukoricza

száritott leveleit és csutkát vásárolok.

Ajánlatot kér:
Detsinyi Frigyes
 drogista 3868

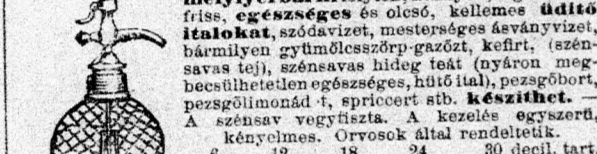
Budapest, Marokkói-u. 2.

Rendkívül előnyös birtok eladás.

Zalamegyében egy 950 magyar holdas kitünő minőségű birtok, rendkívül előnyös fizetési feltételek mellett, családi viszonyok miatt igen jutányosan eladó

Felvilágosítással szolgál:
Kövesdy Jenő
 Nagykanizsa.

D. Fèvre-féle szódavizkészítő-gép,

melyet bárki folyton, könnyen, legtisztább, friss, egészséges és olcsó, kollomac üdítő italokat, szódavizet, mesterséges ásványvizet, bármilyen gyümölcszörp-gazt, kefir, (szén-savas tej), szén-savas hideg teát (nyáron megbecsülhetetlen egészséges, hűtő ital), pezsgőort, pezsgőlimonád t, spricet stb. készíthet. — A szén-sav vegyülete. A kezelés egyszerű, kényelmes. Orvosok által rendeltetik.

6.	8.	10.	12.	14.
12	18	24	30	36

A készítéshez szükséges kitünő minőségű borköszvét, 500 grm és szódakarbonát 600 grm. tartalmú csomag ára 1.70. —
E. THESSIER Páris, a valódi Fèvre-féle szódavizkészítő gépek egyedüli készítője. — Egyedüli főraktár Magyarországon Kertész Tódornál Budapest, IV., Kristóf tér, nagyban és egyenként. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hazi gomba
 nedves falat és penészképződés ellen lakások, raktárakban stb. csakis a szab. antimerulion használ! Leírása ingyen. 10 évi jótállás!
Barthel Mihály és Társa
 Bécs, K. Nagy Lőrincz Carbolinum Földtápiar.
 Teljesen magyarországi Olaj és zsírkémiaipari Kísérleti Intézet

Alapított 1863-ban. Telefonszám 17—90.

Zsákkölcsönző-intézet

Sinaiberger és Társa
 (Tulajdonos: KALMÁR LAJOS)

BUDAPEST, VII., Dob-utca 6. szám. 1908

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.-t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáklya-utca 3. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIAL-GÉPGYÁR

Szeszogyparak berendezésére. Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig, talakit meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is. TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK. 3453

koricza
tött leveleit és
tkát vásárolok.
Ajánlatot kér:
Sinyi Frigyes
drogista 3868
pest, Marokkói-u. 2.

kívül előnyös
ok eladás.
egyében egy 950 ma-
noldas kitűnő minő-
birtek, rendkívül
s fizetési feltételek
s családi viszonyok
gen jutányosan eladó
ágosítással szolgál:
vesdy Jenő
gykanizsa.

szítő-gép,
könnyen, legújabb,
és, kellemes **űdítő**
serséges ásványvizet,
gázot, kefit, (szén-
g teát (nyáron meg-
űdítő ital), pezsgőt,
stb. készíthet. —
A kezelő egyszerű,
álal rendeltek.
24 — 30 decil. tart.
— 14. — frt.
űdítő minőségű bor-
űdítőkarbonát 600 grm.
ára frt. 1.70.
A valódi Fèvre-féle
űdítő készítője. — Egye-
gyarországon
pest, IV. Kristóf tér.
űdítőgyárak kívánatra
mentve.

adás ellen
űdítő
űdítő
űdítő

fonszám 17—90.
űdítőzet
Társas
LAJOS)
a 6. szám.
1308

űdítő
teljes
űdítő
űdítő is.
3453

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen fejtől minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címének kitételével közlünk.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Egy átveendő
börgazdaságba keresetkötő egy kis családú erélyes gazdatiszt, f. évi augusztus hónap való belépésel. Horvát nyelv ismerete megkívánatik. Csakis hosszabb szolgálati bizonyítványokkal rendelkező egyének küldjék ajánkozásukat: Honig Izidor, Aisó-Bü, u. p. Somogy-Jád. 3890

Pályázat.

űdőr Berchtold Lipótné szül. űdőr Károly Ferdinanda 6 méltóságú Árpádalmi uradalomban folyó évi szeptember hó 1-én két gyakornoki állás töltendő be. Pályázhatnak oly értekezéssel rendelkezők, akik valamely felsőbb gazdasági tanintézet, vagy a gazdasági akadémia hallgatói oktatásnak lenni és egy évi gyakorlat-szerzésre van szükségük. A gyakornokok módosan kívül teljes ellátást kapnak, fizetésben azonban nem részesülnek és állásukat tartoznak egy évig betöltetni. Bizonyítvány, keresztlevelet, másolat és arcképpel ellátott kérvények, melyek vissza nem küldetnek, az uradalmi jószág-felügyelőséghez, Árpádalmom, posta Orosháza, adandók be. 3894

Keresek

azonnali belépésre egy nőten, fiatal **segéd-tisztet**, szerény igényekkel, ki a gazdaság kezes könyvvizetésében tökéletesen jártas. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatok, igények megjelölésével küldendők. Kolmer Willy, Homok, Szolnokmegye. 3884

Ispán,

ki egy 750 holdas birtokot önállóan kezelni képes, ezeptember hó esetleg október havi belépésre felvételt. Ajánlatok „Őnálló” alatt Sikray hirdetési irodájába intézendők, Budapest, Váci-körút 33. 3899/a

Intéző tisztet,

ki már nagyobb gazdaságot huzamosabb ideig önállóan kezelte és a gazdaság minden ágában teljes otthonos, keres a tőrvázasnyi börgazdaság 1904. év január 1-re. Egyének, kik szeszgyári és tejgazdaságban már működtek, előnyben részesülnek. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem adtnak, Meller Dávidhoz, Tőrvázasny, Veszprémmegye intézendők. 3897

Keresetkötő

gazdasági felügyelő, önálló gazdasági **intéző, gépész és kertész**. Bővebb felvilágosítás díjtalanul tudható meg Sikray hirdetési irodájában, Budapest, Váci-körút 33. 3890

ÁLLÁST KERESŐK.

Egy 33 éves
izraelita vallású, nőten ember, ki kereskedelmi értekezési bizonyítványnyal bír, magyar-német levelező, gazdaságban könyvelő, raktárnoki vagy egyéb hivatali állást keres szerény igények mellett. Szives ajánlatokat „Könyvelő 400” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1000

Allást keres.

Egy kereskedelmileg képzett könyvelő és levelező, ki a magyar, német és tót nyelvet szóban és írásban teljesen bírja, nőten, izr. 38 éves, nagyobb uradalomban vagy vállalatnál **könyvelő**, vagy képességnek megfelelő **állást** keres. Szives ajánlatok F. F. jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1000

Erelyes,

megbízható, 40 éves, nős, gyermektelen, izr. gazdatiszt, 22 év óta kül. és belterjes gazdaságokat a legjobb sikerrel kezel, a gazdaság minden ágazatában, tehenészet, cizkorrepa-termelés, állattenyésztés, hizlalás és szőlőkezelésben teljes jártassággal bír, mielőbbi belépésre, szerény igényekkel, állást keres. Cím: T. M. Budapest, VI., Sabolcs-utca 30. II. 31.

A gróf

Esterházy-féle földmives **iskolát** június végén több, részben a katonasorozáson már túllevő **növendék** végzi, kiknek egy része feleséges is. Mindannyi egyszerű földmives, ki a gazdaság és szőlőmiveltés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni óhajtok forduljanak a **űdőr megjelölése** mellett az iskola igazgatóházhoz **Csákvarra**. 3863

Egy gyakorlatilag

bíró 34 éves gazdatiszt, ki belterjes cizkorgyári gazdaságokban működött, állattenyésztés, hizlalás, dohánytermelésben jártas, mielőbbi belépésre nőtenléli engedéllyel, gazdatiszti állást keres. Szives megkeresések **Jászku** cím alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

16 évi gyakorlatlalt

állást keres okl. uradalmi segéd-tiszt október 1-re, ki a kettős könyvvitelben és a gazdaság összes ágában kellő jártassággal bír. Cím a kiadóhivatalban. 3888

45 éves

férfit, nős, gyermektelen, nagyobb gazdaságban ispani állást keres. 25 év óta gazdaságban működik, az utóbbi 3 évben a diószegi cizkorgyári gazdaságban segéd-tiszt. Legjobb referenciák. A német, szláv és magyar nyelvben jártas. Cím a kiadóhivatalban. 3896

Állatorvos-szigorló.

22 éves, keresztény, értekezésgizett, gyerek korától gazdaságban nőt fel s így gazdasági és irodai dolgokban, állattenyésztés, tehenészet stb. terén igen jó jártassággal, állatorvoslásban és ojtásokban pedig jó gyakorlati képzettséggel bír, jó lovas. Budapest környéki uradalomban csakis ellátásért alkalmazást keres azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 3895

Gazdatiszt

és okleveles szeszűző, fiatal, nős, ki jelenleg is mindkét minőségben egy nagy gazdaságban van alkalmazva, expanziós stabilizálással, kitűnő referenciákkal, augusztus 1-sőre esetleg előbb is állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3216

Intéző gazdatiszt

okleveles, legjobb bizonyítványokkal, keresztény, közepkoru, családost, magyar, német és tót nyelvismerettel, állást keres. Szives megkeresést továbbít: Z. A. tanár, Budapest, V., Alkotmány-utca 29. földszint 1. 3829

A gazdaság

minden ágában jártas gazdatiszt jó praxissal mielőbbi belépésre ispani állást keres szerény feltételek mellett. Szives megkeresést E. S. címen Kossuthfalva Klapka-utca 10. u. p. Erzsébetfalva kér.

Kassai

gazdasági tanintézetet 1893. évben végzett, szerény igényű, keresztény, 32 éves, családostan, nős gazdaság, biztos jövőjű nyugdíjas állást keres mielőbbi belépésre, habár mint segéd-tiszt is, több nyelvet beszél, szarvasmarhatenyésztés, tejgazdaság és a gazdaság többi ágában jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 3882

Gazdasági

könyvelő, 25 éves, izr., nőten, gazdaságban, marhahizlalás, tejgazdaságban is jártas, keres könyvelői, esetleg külös tisztii állást augusztus 1-ére. Jelenleg egy 5000 holdas birtokon van alkalmazásban. Megkeresések „Számartó” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3878

Földmives iskolát

jó sikerrel végzett 35 éves fiatal keres, azonnali vagy későbbi belépésre. A gazdaság minden ágában, állattenyésztés, hizlalás, szőlészet, konyha- és gyümölcskertészet, méhészet és dohánytermelésben kellő jártassággal bír. Kovács Ferenc, Pusztá-Magyaród, Zalamegye. 3896

Tejgazdasági

eznikiskolát jelesen végzett egyén, 7 évi gyakorlatlalt, ki úgy a saját mint a vajgyártást jelesen érti, megfelelő állást keres. Állást július 15-ára, esetleg előbb is elfogadhatná. Cím a kiadóhivatalban „Tej-gazdász” jelleg alatt. 3870

M.óvári akadémiát

végzett, elsőrendű uradalmakból 14 évi gyakorlatlalt bír gazdatiszt, jelenleg felmondatlan állásban, állást keres dunántúli birtokon. Szives megkeresést Baumann Ferenc címre, Budapest, II., Margit-körút 40. szám alá kér. 3856

Magyaróvári

akadémiát jó sikerrel végzett és több évi gyakorlatlalt bíró nőten gazdatiszt állást keres. Esetleg a csapást ideigre is elfogad állást. Cím a kiadóhivatalban. 3870

Számartól-ispáni

állást keres okl. uradalmi segéd-tiszt október 1-re, ki a kettős könyvvitelben és a gazdaság összes ágában kellő jártassággal bír. Cím a kiadóhivatalban. 3888

Diplomás

gazdatiszt, előkelő uradalmakban szerzett hosszabb gyakorlatlalt, önálló kezelőtisztii állást keres. Jelenlegi helyét nőtelles miatt változtatná. Cím: K. J. Bodajk, Fejérmegye. 3890

Bognármeester,

ki eddig uradalomban s fővárosi kocsigyárban dolgozott, úgy a hintó, mint a közönségesebb kocsimunkák is teljesen érti, vidékre szeretne menni, mért is uradalomban állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3891

Földmives

iskolát jelesen végzett, egy évi gyakorlatlalt bír egyén, ki magyarul, németül és románul beszél, azonnali belépésre állást keres. Schneider Miklós, Bógáros, Ho. 11. 3899

Gépész-kovács

állást megváltoztatni óhajti, 1904. január 1-sőre, nagyobb uradalomba. Jó bizonyítványokkal rendelkezik, több éven keresztül önállóan gépjavitó műhelyt vezetett, tanult kovács, kettős lovaslós, jelenleg is nagyobb uradalomban van. Cím a kiadóhivatalban. 3893

Allást keres

1904. február 1-ére, gazdasági iskolát jelesen végzett, 14 évi gyakorlatlalt bír, vaszeresipárna, rendkívül erélyes gazdatiszt, 31 éves, nős. Szükség esetén október hónapban is elfogadhatná új állást. Úgy a bel-, mint a külterjes gazdálkodás minden nemében jártas, speciális cizkorrepa-termelés, szőlőtermelés, dohánytermelés, hizlalás, sertés- és marhatenyésztés, kettős könyvvitelben rendkívül gyakorlott, bármely igényeknek megfelelő, elfogad oly állást is, hol tisztán fizetés nélkül, a legmagasabb jövedelem előállítására per centre dolgozna, hazánk 4 nyelvet beszél, jelenleg egy felső-magyarországi uradalomban van alkalmazva, életjára-dékra is hajlandó birtokot kezelni. Szives megkeresést kér e lapok kiadóhivatalába „Per centre dolgozó” jelleg alatt. 3888

Kezelő

állást keres, október vagy január 1-re, egy 9 évi gyakorlatlalt bír, 23 éves, ev. ref. vallású, földm. iskolát végzett gazdatiszt, ki a legjobb és legelősebb termelésben jártas, beszél és ír magyarul, törve német és délszláv nyelveken. Elvállal per centualis vagy fix-administratív kezelést is. Cím a kiadóhivatalban. 3878

Gazdasági írnök.

27 éves, nőten, ki a gazdasági vizsgát a gazdasági iskolában jó sikerrel tette le és Magyarországon egy és ugyanazon nagy uraságnál 6 1/2 évig működött, állást keres azonnali vagy terjedelmesebb gazdaságnál. Az illető meglehetősen bírja a magyar és jól a német nyelvet és szép írással van. Cím a kiadóhivatalban. 3873

ÁLLATOK.

— Sovány és hizott —
sertéseket
legjobban értekesít:
BAUER B. GYULA
Bpest, VIII., Kerepesi-ut 73.

Sertések-et

sovány és hizott állatokban a legmagasabb napi árakon
értékesít
Grünwald Lipót
sertés-hizományos
— BUDAPEST, —
VII. Hunyady-tér 2.
Felvilágosítások késséggel adnak díjmentesen. 7816
Valódi erélyi tőrök és jármos ökrökkel is szolgálhatok.

Híres zalai tenyésztések

százát a 6 korona és a megfelelő csomagolást, szállítási költségek, valamint szállítási rákokat árjegyzék szerint évek megérkezve, utánvéttel szállít.

FISCHER ISIDOR

Zalaegerszeg.

Jármos ökrök tinók, lovak, sertések és juhek,

tenyész vagy használati állatok beszerzésére megbízásokat elfogad és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan, direkt forrásokból közvetíti az Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló

Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvárt.

Petőfi-u. 7. Telefon: 158

Tekintetes Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló

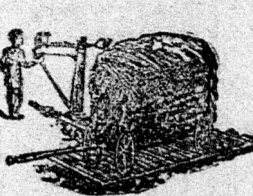
Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár.

Tisztelettel tudatjuk Önöket,

hogy az e hó 23-án Önök szives közbenjárása mellett vásárolt 50 drb-erdélyi éves borjügényeinknek a legteljesebb mértékben megfelelő volt s Önök segélye nekünk minőségben, de árban, időben és kényelemben is oly szép haszonnal járt, hogy társaságunkat a magunk részéről — igaz ökrök, tinók, borjak és más haszonállatok beszerzésére alkalmára — bármely uradalomnak a legmelegebben ajánljuk. Szamos-Dob, 1903. ápr. 30

Kész tisztelettel Szamos-Dobi uradalom

Sólymany Lipót s. k. intéző, a gróf Károly Mihály uradalmi képviselőjében.

Jutányosan eladók.

Százados
új marhamérlegek
1500 klg. hordképességű erős vaskörlettel 2 1/2 méter hosszú 1 1/2 m. széles

Új szekér hidmérlegek

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyllyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek

őcska marhamászkat új hidmérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ

mérlegbeszt BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78. Tisztavérű

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1—2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyisintén jármos és beállítási ökrök szállítására valókozom.

Kitűnő friss fejős tehének

előleges jelentős után, nálam mindenkor megtekinthetők, kötelezettség nélkül. Vevő tökéletesen szerinti választhat

Honrik Ignác fia Szalónak (Vasm.).

Igen szép, változatos vöröstarka szimmenthali jelű 1—2 (3) éves

növendék ökrök és üsző borjakat

űgyszintén legprimább lektórnivaló és

jármos ökröket

legjutányosabb árakon ajánlanak:

KLEIN és SPITZER

Kis-Czelli kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatnak

Erdélyi ökörtinó

80 darab egyéves, 40 darab kétéves, eladó, méltóságos báró Bornemissa Elemér ur Hadrévi gazdaságában. Közlelbbi értesítéssel szolgál **Neményi József** intéző, Hadrév, u. p.: Gerend, Erdély. 3897

Mielőtt házát befedi vagy átfedi kérjen ajánlatot a szab.

HATSCHEK-féle

ASBEST-CEMENT-PALAROL.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ

Kell Jenő

Budapest, VI., Gyár-u. 48.

SÜRGÖNYCZIM: Kell-Telefon. TELEFON: 24-57.

GYÁR: Vöcklabruck O.O.

A szabad. HATSCHEK-féle ASBEST-CEMENT-PALA fedelmelez a technika legújabb vívmánya. Számos mérvadó személyiség hiteles bizonyítványára szerint a legjobb ma létező fedőanyag. Jobb mint a természetes angol-pala.

Tartós, könnyű, olcsó, szép, tűzmentes, fagyálló.

Kastélyok, dohánypajták, istállók, cselédházakra egyaránt a legjobb és legolcsóbb és legszebb fedőanyag. 8148

Sok száz elismerő levél. Elsőrangú referenciák. Árakkal és mintával szive-
V V sen szolgálók. V V

Eladó 120 darab 4 1/2 éves tinó,

elsőrendű minőségben 10—12 métermáza páronkénti súlyban.

LÁZAR ALBERT

búzas-bocsárdi gazdaságában. Posta és távirde Állomás Karácsonyfalva, Erdély. 3880

Az ihárosi tőgazdaságnál

Ihárosbény Somogy megye, egész éven át kapható különböző koru tenyészhal u. m. 1, 2 és 3 nyaras gyorsnövésű cashponty, csuka, csompa, állóivadék és állóikra. 7886

Gazdálkodók = figyelmebe

ajánlja a Szépléki legelő börgazdaság Szamosújvárt helyi s e vasútállomástól 20 percz távolságra fekvő gazdag választéku, Álladó legelő minőségű

Erdélyi magyar faju jármosökreit és 1 éves Erdélyi magyar faju tinóit.

Levelezések: **Alexa Miklóshoz** Szamosújvárra, Szolnok-Dobokamogy (vasút- és távirdeállomás) címzendők.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútállomáson szembe.

Iroda, raktár, javítóhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Gőzeséplőkészletek

használt, de teljesen javított állapotban szavatosság mellett minden nagyságban és mindenféle gyártmány

új és használt benzinmótoros locomobilok

kaphatók. Csereüzletek köttetnek Horvát és Herczeg czégnél Budapest, VI., Lehel-utca 8. 3041

A szegedi kenderfonógyár részvény-társaság Szegeden

ajánl mint egyedüli hazai gyártmányt

manila kévekötőfonalat

minden aratógép szerkezetnek megfelelő gombolyagban és a külföldivel legalább is egyenlő minőségben

100 kg.-ként 120 koronáért.

Továbbá: tiszta kenderfonálból készült kenderzsákokat, gőzekéhez való sodronykötteleket, gazdasági kötélárukat mezőhegyesi kenderből. 1164

Elsőrendű

disznósirt és szalonnát

ajánlunk földbirtokosoknak és gyáraknak igen előnyösen, mindig a napi áron

KOVACS MÁTYÁS és TÁRSA terménynagykereskedők
BUDAPEST, VI. ker., Vörösmarty-utca 36. szám.
Kivánatra árjegyzékkel szolgálunk. 1149

Felten és Guillaume

kábel- sodrony- és sodronykötélgár részvény-társaság
BUDAPEST, V., Vizafogó 1458/60.

Gyárt: Mindennemű sodronykötélet.

Gőzkesodronykötteleket

szab. lapos, vagy gömbölyű osztályrészekkel. Mezőgazdasági üzemekhez szükséges felvonó- és erőátviteli-sodronykötteleket, stb. stb.

BÁRDOS és BRACHFELD

villamossági vállalat és műszaki nagykereskedés

BUDAPEST, VI. kerület, Gyár-utca 23. és Teréz-körút 28. szám.

Villamos világítási erőátviteli berendezések
uradalmak, kastélyok, gyárak, malmok stb. részére saját gépüzemben.

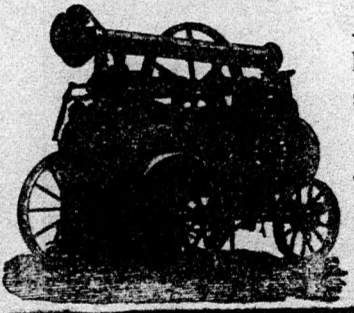
ACCUMULATOROK

Stabenow rendszere szerint. 1348

Villámhárítók. • Dynamogépek. • Telefon. • Ív- és izzólámpák.

FEHÉR MIKLÓS gépgyár részv.-társ.

Budapest, V. ker., Külső Váci-út 30. sz.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült cséplőgarnitúrákat, kazalozókat stb. továbbá „saját gyártmányú” tolékerekes rendszerű

vetőgépeket

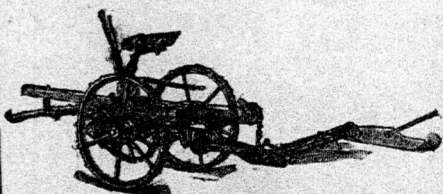
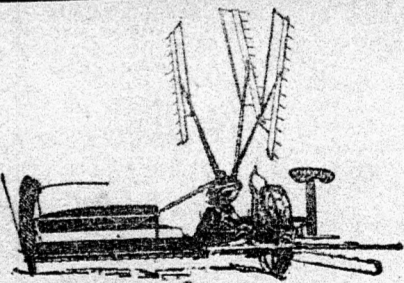
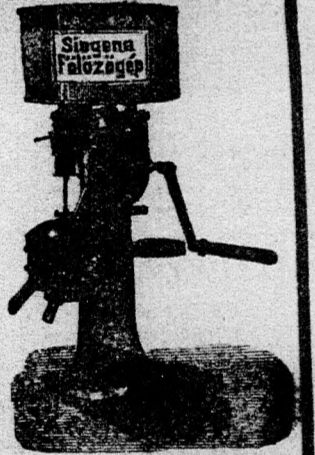
és más gazdasági gépeket.

HASZNÁLT és JAVÍTOTT
lokomobilok és gőzeséplőgépekben az ország legnagyobb raktára.

Tejfölöző gépek és teljes tejjazdasági berendezések.

Csere üzletek köttetnek

lokomobilok és gőzeséplő gépekre. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A THE JOHNSTON HARVESTER CO. BATAVIA N. Y. U. S. A. AMERIKAI

FŰ- és TAKARMÁNYKASZÁLÓI SZÉNAFORGATÓI és GYŰJTŐGÉPEI

MAROKLERAKÓ-, KÉVEKÖTŐ- és KUKORICZA ARATÓGÉPEI

anyag, szerkezet és munkateljesítés tekintetében a világ ellismert legjobb e nemű gyártmányai

Magyarországi vezérképviselő és főraktár:

Bächer Rudolf Melichar Ferencz
BUDAPEST, VI. KER., NAGYMEZŐ-UTCZA 68/a. SZ.

TESSÉK SPECIÁLIS ARJEGYZÉKET KÉRNI.

